

ČEŠTÍ
TEORETICI

A HISTORICI
DESIGNU

Lidé, kteří se zabývají historií a teorií designu jsou orientujícími osobnostmi oboru. Pozornost těm, kteří publikovali texty o užitém umění do 60. let 20. století věnovala antologie *Věci a slova: Umělecký průmysl, užitě umění a design v české teorii a kritice 1870–1970* (editorky Lada Hubatová Vacková, Martina Pachmanová, Pavla Pečínková), UMPRUM, Praha, 2014. Zde se proto zaměříme na nejvýraznější osobnosti následujícího období až k současnosti (především na historiky designu a užitého umění, s omluvou méně pak na teoretiky designu). Počet publicistů a kurátorů výstav designu včetně grafického však po roce 2000 v ČR silně vzrostl, takže je možné se setkat s řadou neznámých autorek a autorů poměrně kvalitních prací. Jen další vývoj ukáže, kteří z nich za sebou zanechají rozsáhlejší soustředěnou práci, k níž patří nejen odborná (a stejně významná i popularizační) publicistika a tvorba výstav, ale zejména náročná a méně atraktivní, ale společensky velmi přínosná tvorba sbírek.

Diskuse hlubšího typu naznačují, že tradiční konvence prezentace práce nejen historiků a teoretiků designu, ale všech vědců zabývajících se uměním je z hlediska dnešních potřeb společnosti už překonána. U teoretiků působících ve výzkumných ústavech jsou stejně důležité publikace studií vycházejících z badatelské práce, jako **publikace populární včetně článků v běžných médiích** (je charakteristické, že popularizaci vědy se věnují často odborníci nesoustředění na osobní kariéru, jako např. Jiří Grygar, Václav Cílek, Lenka Žižková ad.), u odborníků působících v výstavních institucích jsou stejně významné **samotné realizované výstavy** jako jejich katalogy, které mnohdy o nich nepřinášejí přesnou informaci, u lidí působících v muzeích jsou mnohdy přínosnější výsledky **akviziční činnosti** než publikace o sbírkách a u pedagogů jsou podstatnější **učební texty**, než vědecké monografie, které v rámci univerzitního výzkumu vydali.

Vzhledem k tomu, že ale databáze neobsahují údaje o těchto možná méně atraktivních výsledcích práce jednotlivých osobností, nemohli jsme je bohužel do následujícího přehledu přiměřeně pojmut. S českými databázemi je ostatně problém. Za jedinou dostatečně komplexní a objektivní lze považovat jen Slovník českých výtvarných teoretiků (...), za objektivní, ale nedostatečně komplexní jen databázi AbArt. Databáze ArtList se z české strany potýká nejen s nekomplexností, ale zejména s malou objektivitou a minimálním zaměřením na užitě umění. Česká wikipedie sice dokáže být objektivní, ale vinou formy doplňování je obsahově velmi náhodná. Za podpůrné databáze lze považovat obecné encyklopedie KDO JE KDO redigované arch. Třeštkem, nikoliv však komerční encyklopedie Who is who ad.

Věříme, že se kompletizace dat o teoreticích designu snad podaří někomu v blízké budoucnosti, která snad opravdu trochu překoná minulou praxi. Půjde však o hodně časově náročnou práci. Tyto encyklopedické listy nejsou badatelského, ale naučného charakteru.

ALENA ADLEROVÁ (5)
IVANA ČAPKOVÁ (9)
TOMÁŠ FASSATI (11)
KAREL FABEL (13)
KONSTANTINA HLAVÁČKOVÁ (15)
LUDMILA HARTMANOVÁ KYBALOVÁ (17)
DAGMAR HEJDOVÁ (21)
MILAN HLAVEŠ (25)
LADA HUBATOVÁ VACKOVÁ (27)
JIŘÍ HULÁK (29)
HELENA JAROŠOVÁ (31)
JAROSLAV KADLEC (33)
DANIELA KARASOVÁ (35)
MIROSLAV KLIVAR (37)
IVA KNOBLOCHOVÁ JANÁKOVÁ (41)
KAREL KOBOSIL (43)
HELENA KOENIGSMARKOVÁ (45)
DAGMAR KOUDELKOVÁ (47)
DANIELA KRAMEROVÁ (49)
JOSEF KROUTVOR (51)
MILENA LAMAROVÁ (55)
JIŘÍ MACEK (57)
JAN MICHL (59)
MARTINA PACHMANOVÁ (61)
JANA JOHANNA PAULY (63)
JIŘÍ PELCL (65)
KLÁRA PELOUŠKOVÁ (69)
JAN ROUS (71)
JAN SOLPERA (75)
MARTA SYLVESTROVÁ (79)
JIŘÍ ŠETLÍK (81)
ANEŽKA ŠIMKOVÁ (85)
DUŠAN ŠINDELÁŘ (87)
JÁN ŠMOK (91)
PETR ŠTEMBERA (97)
EVA UCHALOVÁ (99)
RADIM VONDRÁČEK (101)
JANA ZIELINSKÁ (103)
LENKA ŽIŽKOVÁ (105)

ALENA ADLEROVÁ

Alena Adlerová, roz. Königová, poprvé provdaná Kudělková byla muzejní pracovnice a historička umění zaměřená na sklo a užité umění. Kvalifikační titul: PhDr.

Alena Adlerová (fotografie Antikvariát Avion)

1. Klíčová slova

Historička užitého umění – historička sklářské tvorby – Slezské muzeum Opava – Uměleckoprůmyslové muzeum Brno – Uměleckoprůmyslové muzeum Praha

2. Profesní životopis

Alena Adlerová (31. března 1922 Uherský Brod – 25. listopadu 2011 Krabčice) maturovala na reálném gymnáziu v Brně a v letech 1945–1949 studovala dějiny umění na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (prof. Albert Kutal, Václav Richter). Absolvovala obhajobou rigorózní práce *Život a dílo moravského barokního umělce Josefa Winterhaldera st.* V letech 1949–1953 byla odbornou pracovnicí Slezského muzea v Opavě, od roku 1953 Uměleckoprůmyslového muzea v Brně. Od roku 1959 pracovala jako vedoucí pobočky brněnského UPM v Praze, od roku 1990 do roku 1990 byla zaměstnána v UPM v Praze. Od poloviny 60. let byla vedoucí odboru užitého umění 20. století a členka vědecké rady UPM. Absolvovala studijní pobyty v Mnichově a Kodani.

Byla členkou redakční rady časopisu *Umění a řemesla* po celou dobu, kdy časopis vycházel. Jako členka nákupních komisí působila v UPM v Praze, UPM v Brně, GBR v Lounech, VČM v Pardubicích, SM v Liberci, MSB v Jablonci nad Nisou a sklářských muzeí v Novém Boru a Kamenickém Šenově.^[1] Roku 1985 byla členkou mezinárodní komise soutěžní přehlídky *Zweiter Coburger Glaspreis* v Německu.^[2] Přispívala do časopisů *Výtvarná práce*, *Umění a řemesla*, *Ateliér*, *Výtvarná kultura*. Roku 2011 ocenila Akademie designu ČR její knihu *České užité umění 1918–1938*.^[3]

Jejím prvním manželem byl literární historik a slavista doc. PhDr. Milan Kudělka, CSc. (1922–2005).^[4] Po druhé se provdala roku 1959 za rozhlasového režiséra PhDr. Petra Adlera (1930–2019), se kterým se roku 1961 přestěhovala do Prahy.^[5]

Zemřela ve věku 89 let v ústavu diakonie Českobratrské církve evangelické v Krabčicích na Litoměřicku.

3. Ocenění

- 2007 Cena Design centra za publicistiku
- 2011 Síň slávy Czech Grand Design

4. Dílo

Alena Adlerová patřila k nejvýznamnějším osobnostem teorie a výzkumu dějin českého užitého umění a designu. Pomáhala informovat o českém sklářském designu, připravila řadu objevených výstav a vybudovala kvalitní sbírkovou kolekci Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.^[3] Roku 1982 objevila dílo Libenského a Brychtové *Modrá konkrce*, uskladněné a zapomenuté ve Výzkumném ústavu sklářském v Hradci Králové. Tento

několikadílný reliéf, vytvořený pro Světovou výstavu v Montréalu roku 1967, je po opravě a opětovaném vystavení v Praze, Curychu a Gentu považován za nejcennější exponát československého skla, vytvořený po roce 1945.^[6]

4.1. Sbírkotvorná činnost

Alena Adlerová má významný podíl na tvorbě sbírky skla a dalších oborů užitého umění Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

4.2. Bibliografie (výběr)

- Současné sklo, Odeon, Praha 1979
- Contemporary Bohemian Glass, Odeon, Praha 1979
- Böhmisches Glas der Gegenwart, Odeon, Praha 1979
- České užité umění 1918–1938, Odeon, Praha 1983
- Verres de Bohême (1400–1989 chefs-d'œuvre des musées de Tchécoslovaquie), Flammarion, Paris – Union des Arts Décoratifs, Paříž 1989
- Bohemian Glass (1400–1989), Flammarion, Paris – Union des Arts Décoratifs, Paříž 1990
- Das Böhmisches Glas 1700–1950 (Band VI Art deco – Moderne), Passauer Glasmuseum, Passau 1995

4.3. Kapitoly v encyklopediích

- Nová encyklopedie českého výtvarného umění (A–M), 1995
- Nová encyklopedie českého výtvarného umění (N–Ž), 1995
- Nová encyklopedie českého výtvarného umění (Dodatky), 2006
- Dějiny českého výtvarného umění 1890–1938 (IV/1) (I) Počátky secese a symbolismu, počátky modernosti; II) Úsilí o moderní výraz), Academia, Praha 1998
- Dějiny českého výtvarného umění 1890–1938 (IV/2) (III) Umění první republiky (1918–1938)), Academia, Praha 1998

4.4. Katalogy

- Moravská a slovenská habánská keramika, Brno 1955
- Lisované sklo, NG Praha, UPM, Praha 1962
- Alois Metelák. Sklo z let 1924–1963, NG Praha, UPM, Praha 1963
- Sklo Ludviky Smrčkové, GVK, Praha 1970
- František Vízner. Sklo 1961–1971, Galerie Fronta, Praha 1971
- České lisované sklo. III. výstava průmyslového návrhu, OG Teplice, OGVU Gottwaldov 1972 (s D. Šindelářem)
- Pavel Hlava, GVŠ Praha 1974
- Užité umění socialistických zemí, UPM Praha 1975 (s D. Hejdovou)
- La verre du Bohême 1975. Pavel Hlava, Vladimír Jelínek, František Vízner, Palais UNESCO, Paris 1975
- Art deco. České sklo kolem roku 1925, Sklářské muzeum Nový Bor, , MSB Jablonec nad Nisou 1980 (s M. Gel-narem)
- Miluše a René Roubíčkovi. Sklo, OG Jičín 1982
- Současné lisované sklo, UPM Praha 1983
- Adolf Matura. Lisované sklo, Sklo Union Teplice 1983
- František Pečený. Lisované sklo, Sklo Union Teplice 1983
- Jiří Brabec. Lisované sklo, Sklo Union Teplice 1983
- Pavel Pánek. Lisované sklo, Sklo Union Teplice 1983
- Rudolf Jurníkl. Lisované sklo, Sklo Union Teplice 1983
- Vratislav Šotola. Lisované sklo, Sklo Union Teplice 1983
- Jitka Forejtová, Sklářská tvorba, Galerie Na Újezdě, Praha 1984
- Secesní sklo z Klášterského mlýna 1895–1914, Muzeum Šumavy, Kašperské Hory, Sušice 1984
- Löt. Böhmisches Glas 1880–1940, München 1989 (s H. Rickem, T. Vlčkem, E. Ploilem)

- Sklárna Loetz, Klášterský Mlýn 1880–1940, UPM Praha, Düsseldorf, Frankfurt am main, 1989 (s H. Rickem, J. Merglem, D. Panenkovou)
- Kunstwerk van Václav Cigler, Rotterdam 1992
- Stefan Rath. Naše sklo pochází z Čech, Sklářské muzeum Kamenický Šenov 1993
- České art deco 1918–1938, Obecní dům, UPM Praha 1998
- Sklo. Miluše Roubíčková, René Roubíček, Studio Glass Gallery, London
- LötZ. Böhmischen Glas 1880 bis 1940, Ostfildern-Ruit 2003 (a kol. autorů)

4.5. Kurátorka výstav (výběr)

- 1961 Mezinárodní plakát, Brno
- 1961 Hluboká 1961: Výtvarným uměním k socialistickému životu, Brno, Hluboká nad Vltavou
- 1962 Současný mezinárodní plakát, Praha
- 1963/1964 Alois Metelák: Sklo z let 1924–1963, Praha
- 1978 Ludvika Smrčková: Sklářské dílo 1923–1978, Praha, Liberec
- 1978 Český funkcionalismus 1920–1940, UPM Praha, Brno
- 1979 Současné užité umění, Litoměřice
- 1979 Slovenské užité umění, Liberec, Praha
- 1980 Art deco: České sklo kolem roku 1925, Nový Bor
- 1983/1984 Ludmila Smrčková: Sklářské dílo 1923–1983, Praha

5. Reference

1. ↑ Slaviček L, 2016, s. 46-48
2. ↑ Petrová S, 2018, s. 171
3. ↑ ^{a b} Zemřela teoretička designu Alena Adlerová, Lidovky, 28.11.2011
4. ↑ Databáze knih: Milan Kudělka
5. ↑ Paměť národa: Petr Adler
6. ↑ Petrová S, 2018, s. 104

6. Literatura

- Sylva Petrová, České sklo, 428 s., Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, Praha 2018, ISBN 978-80-87989-50-0
- Lubomír Slaviček (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800–2008), Sv. 2, s. 1612–1613, Academia Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9
- Sylva Petrová, České a slovenské sklo v exilu, Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, Praha 2007, MG ISBN 978-80-7027-165-0, KANT ISBN 978-80-86970-49-3

7. Externí odkazy

- Alena Adlerová v informačním systému abART
- A. Adlerová v české wikipedii

IVANA ČAPKOVÁ

Ivana Čapková je česká architektka, designérka, ilustrátorka, vysokoškolská pedagožka a odborná publicistka. Pedagogický titul: Doc.

1. Klíčová slova

Architektura – design – interiérová tvorba

Architektka – designérka – ilustrátorka – vysokoškolská pedagožka – odborná publicistka

Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha – Ústav bytové a oděvní kultury Praha – Česká komora architektů

2. Profesionální životopis

Narodila se 22. října 1942 v Praze. V letech 1962 – 1968 studovala na Pražské Vysoké škole uměleckoprůmyslové u profesora Pavla Smetany. V období let 1975 – 79 a dále od roku 1990 vyučovala architekturu, interiér a nábytek na VŠUP. Působila v Ústavu bytové a oděvní kultury v Praze. V letech 1966 – 1967 a v roce 1979 působila ve studiu Espace Eiffel Branly, (Paris), v letech 1968 - 1968 v Německu. Od roku 1990 byla členkou České komory architektů.

3. Ocenění

1969 soutěž na galerii, 3. cena, Lidice

1979 Soutěž na celočalouněný nábytek, 2. cena

4. Reference

4.1 Knihy

Geneze designu nábytku, Uměleckoprůmyslové museum, Praha, 2012

The History of Modern Furniture Design, Uměleckoprůmyslové museum, Praha, 2012

Design v českých zemích 1900-2000, Uměleckoprůmyslové museum, Praha, 2016

4.2 Encyklopedie a slovníky

Nová encyklopedie českého výtvarného umění (A-M), Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky, Praha, 1995

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–1997 (I. A – Č), Výtvarné centrum Chagall, Ostrava (Ostrava-město), 1998

Český biografický slovník XX. století (I. díl A-J), Nakladatelství Paseka s.r.o., Praha, 1999

3.3 Články

Nový čalouněný nábytek z pěnového polystyrenu, Návrh a bydlení, 1982, s. 41-48

Moderní židle v muzeu (Výstavy), Výtvarná kultura, 7, 1, 1983, s. 62-63

Medailony, Geneze designu nábytku, 2012, s. 245-303

3.4 Seznamy výtvarných umělců

Seznam výtvarných umělců evidovaných při Českém fondu výtvarných umění, 1984

3.5 Katalogy

Petr Keil: 15 let ateliéru A III, Praha 2010

Obývací pokoj, Státní nakladatelství technické literatury, n.p. (SNTL), Praha, 1987
Století dánské a české nábytkové tvorby: Konvergence, divergence / A Century of Danish and Czech Furniture Design: Convergence and Divergence, Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2018 (od 1945)
Kuchyň, Státní nakladatelství technické literatury, n.p. (SNTL), Praha, 1990
Bydlení a nábytek pro děti a mládež, Návrh a bydlení 1977
Jak se bydlí na sídlišti, Návrh a bydlení 1980
Slučování funkcí v bytovém interiéru, Návrh a bydlení, 1983
Jak se dělá domov (pro čtenáře od 13 let), Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, Praha, 1989
Hospodářská část bytu, Návrh a bydlení 1978, 1978, s. 35-45

3.6 Další reference

<https://cs.isabart.org/person/10573>

<https://www.cka.cz/svet-architektury/architekti-a-projekty/seznam-architektu/akad-arch-capkova-ivana>

<https://www.cojeco.cz/ivana-capkova>

Tomáš Fassati je teoretikem vizuální komunikace, vysokoškolským pedagogem a odborným manažerem. Zabývá se obecnou teorií umění, také jeho taxonomií. V oboru designu se zaměřuje nejen na funkčnost grafického, ale také produktového designu a architektury, zejména na vztah funkčnosti, etiky, ekologie, ekonomiky a ergonomie. Také na laboratorní testování funkčnosti designu. Je průkopníkem vzdělávání formou postdigitální pedagogiky a ve 2. gramotnosti.

Tomáš Fassati v Muzeu umění a designu Benešov 1999

1. Klíčová slova

Teorie vizuální komunikace – teorie umění – taxonomie – kognitivní psychologie

2. gramotnost – postdigitální pedagogika

DIA-FILM Praha – Galéria F Banská Bystrica – Muzeum umění a designu Benešov

Slezská univerzita Opava – Vysoká škola umělecko-průmyslová Praha – Fakulta architektury ČVUT Praha

2. Profesionální životopis

Studoval filmový a televizní obraz a teorii vizuální komunikace u profesora Jána Šmoka na pražské FAMU (1972 – 78), postgraduálně dějiny umění a psychologii na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy (1992 – 1998), filosofii na Nové Akropolis (1995). Má střední zdravotnické vzdělání a speciální kurz jógy u Doc. G. Timčáka na Košické univerzitě (1992 – 2010). Absolvoval praxi v řadě oborů umění a designu (oděvní a interiérová tvorba – DIA-FILM Praha, fotografie – Studio 7 Praha, výroba nábytku – Interiér Praha, režie a kamera – Československá televize, metodika vrcholového sportu – Dukla B. Bystrica, grafický design – Slovenský fond výtvarných umění, ekodesign – Design Studio BIO. V teoretické práci absolvoval praxi v Národní galerii Praha (1986), Památkovém ústavu Středních Čech (1987), Ústavu pro informační systémy v kultuře (1988) a na Pedagogické fakultě B. Bystrica (1989).

V roce 1968 založil a vedl tvůrčí a vzdělávací organizaci mladých filmařů, fotografů, oděvních návrhářů a divadelníků DIA-FILM Praha, návazně vzdělávací Studio 7. Organizace byly zrušeny totalitním režimem. V roce 1980 založil a vedl Galerii F v Banské Bystrici, která později fungovala jako dům filmu a fotografie, který se mj. zabýval i grafickým designem. V roce 1990 společně s Annou Fassatiovou založil a dvacet šest let vedl Muzeum umění a designu v Benešově u Prahy, kde shromáždil rozsáhlé sbírky české a slovenské fotografie, českého a mezinárodního designu včetně grafického a také sbírky českého umění z období 1960 – 2020.

Pedagogicky působil/působí na Slezské univerzitě v Opavě, Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a na Fakultě architektury ČVUT v Praze, dále také na Pražské fotografické škole, Filosofické fakultě UK Praha a UJEP v Ústí nad Labem. Jako pedagog pražské UMPRUM se připojil ke skupině českých akademiků, kteří na protest proti formálnosti procesů nepoužívají akademické tituly. Společně s manželkou se zabývá metodami muzejní edukace v oboru designu, zejména formou všesmyslového vnímání v naučných testovacích laboratořích

Je (nebo byl) členem řady odborných sdružení, např. Slovenské uměnovědné společnosti, sekce pro taxonomii společnosti teorie umění ČSAV, Evropského kulturního klubu, International Institute for Information Design, Etického fóra, organizačního výboru Mezinárodního bienále grafického designu Brno, české Akademie designu, České akademie vizuálního umění, poradního sboru MK pro Národní galerii ad.

3. Dílo

Ve svém díle se zabýval vztahem autora a adresáta vizuální komunikace, komplexním vztahem galerií a muzeí umění k veřejnosti, taxonomií umění (mj. pro účely počítačové dokumentace tvorby a sbírek) a zejména gramatikou a lexikografií praktické globální vizuální komunikace. V tomto oboru publikoval ve spolupráci s International Institute for Information Design a Českým institutem informačního designu první české učebnice a slovníky a také anglickou učebnici a česko-anglický slovník. Redigoval odborná periodika Galéria, Artsystem, Angelma, Bulletin IID a Muzeum + umění + společnost (Rada galerií ČR), podílel se na redigování Listy o fotografii a Design 4.0 – Mezičas. Redigoval řadu odborných sborníků (Společensky zaujatá fotografia, Fotografia a divák, Komfort designu české hromadné dopravy, Česká ergonomie ad.), zejména sympozií, které organizoval.

3.1. Sbirkotvorná činnost

Sbírka českého a zahraničního grafického designu, Muzeum umění a designu Benešov (1990-2016)
Sbírka českého a zahraničního designu nekonvenční koncepce, Muzeum umění a designu Benešov (1992-2016)
Sbírka designu výukové laboratoře designu, UMPRUM, Praha (2023)

4. Ocenění

Za protikomunistickou činnost v DIA-FILMU Praha a Galerii F získal ocenění za 3. odboj od ministryně obrany ČR, po politické likvidaci jím založeného Muzea umění a designu Benešov v roce 2017 získal uznání za jeho vybudování a vedení Rady galerií ČR, návazně pak mimořádná uznání za celoživotní vědecký přínos v oboru praktické vizuální komunikace (od IID) a v oboru „human factors“ (Česká ergonomická společnost).

5. Reference

SLAVÍČEK, Lubomír (ed.): *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů*, Praha, 2016, s. 297

https://cs.wikipedia.org/wiki/Tom%C3%A1%C5%A1_Fassati

ŠKRABAN, Jakub: *Tomáš Fassati: Umění pro život*. Institut ID, 2016, ISBN 978-80-87400-24-1

https://cs.isabart.org/search?t=2&t2_q=fassati

Tomáš Fassati v české wikipedii

(Podle hesla české wikipedie zpracovala -jk-)

KAREL FABEL

Karel Fabel je český historik umění zaměřený na typografii a užité umění, odborný publicista, grafik a typograf. Zasloužil se o dlouhodobou kvalitní existenci časopisu Umění a řemesla. Kvalifikační titul: PhDr.

1. Klíčová slova

Grafický design – užité umění – typografie
Nakladatelství Obelisk – časopis Umění a řemesla – sdružení Typo &

2. Profesionální životopis

Karel Fabel se narodil 10. června 1939 v Hradci Králové. Studoval na pražské Střední průmyslové škole grafické (1954-1958) a dějiny umění na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy Praha. V letech 1969 – 70 byl redaktorem pražského nakladatelství Obelisk, od roku 1970 do roku 2000 byl redaktorem (od 1972 vedoucím redaktorem) časopisu Umění a řemesla.

Spolupracoval s výtvarným sdružením Typo &. Připravil řadu výstav grafického designu a napsal množství odborných textů, zejména pro periodiky Typografia a Umění a řemesla.

3. Výběr z díla

Typo &, výstava současné grafiky a typografie, katalog, Frýdek – Místek, 1976
Co je typografie, In: Typografia, 1979, s. 55-56
Zasloužilý umělec Jaroslav Šváb, katalog výstavy, Praha, 1984
Současná typografie, Odeon, Praha, 1981
Jiří Rathouský, katalog výstavy, Benešov, 1998

4. Reference

SLAVÍČEK, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 290
TŘEŠTÍK, Michael (ed.): Kdo je kdo (1991, 1994, 1998, 2005), Praha

Časopis Umění a řemesla, 1975 a kniha Karel Fabel: Současná česká typografie, Odeon, Praha, 1981

KONSTANTINA HLAVÁČKOVÁ

Konstantina Hlaváčková je historička umění zaměřená na tapiserii, krajkou, koberce, interiérový textil a oděv od roku 1948 do současnosti. Je dlouholetou kurátorkou sbírky Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Kvalifikační titul: PhDr.

Konstantina Hlaváčková

1. Klíčová slova

Historie umění – tapiserii – krajkou – koberce – interiérový textil – oděv – kurátorka sbírky – pedagožka
Uměleckoprůmyslové muzeum Praha – Akademie výtvarných umění Praha

2. Profesionální životopis

Konstantina Hlaváčková (roz. Blechová) se narodila 25. května 1957 v Brně. V letech 1976 – 82 vystudovala dějiny umění a italštinu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (1984 PhDr.).

V letech 1982 – 84 pracovala ve středočeském středisku památkové péče. Od roku 1984 v pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu jako kurátorka sbírky textilu. Od roku 2010 je vedoucí Sběrky textilu, módy a hraček. Od roku 2003 je externí pedagožkou Akademie výtvarných umění v Praze.

3. Výběr z díla

3.1. Sběrkotvorná činnost

Konstantina Hlaváčková přispěla výrazným dílem k rozvoji sbírky užitého umění (textil) pražského Uměleckoprůmyslového muzea (od 1984).

3.2. Další odborná práce

Česká móda 1940 – 1970. Zrcadlo doby, Praha, 2000

Proměny vlákna. Osobnosti české krajky 2. poloviny 20. století, katalog výstavy, UPM, Praha, 2004

4. Reference

Slaviček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 429

https://cs.isabart.org/search?t=2&t2_q=konstantina+hlav%C3%A1%C4%8Dkov%C3%A1

LUDMILA HARTMANOVÁ KYBALOVÁ

Ludmila Hartmannová, rozená Kybalová byla česká historička umění, pedagožka na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a na Divadelní fakultě Akademie múzických umění, specializující se zejména na oblast textilu. Kvalifikační titul: PhDr., CSc.

1. Klíčová slova

Historička umění – vysokoškolská pedagožka

Historie umění – užité umění – design – textilní tvorba – oděvní tvorba

Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha – Akademie múzických umění Praha – Nakladatelství Odeon – Národní muzeum Praha – Židovské muzeum Praha – Nakladatelství Artia

2. Život

Narodila se 9. června 1929 v Praze do rodiny českých textilních výtvarníků, Ludmily a Antonína Kybalových. Maturovala na Drtinově reformním reálném gymnasiu v Praze na Smíchově (1948). V letech 1948–1952 studovala na Univerzitě Karlově etnografii (prof. Drahomíra Slánská, Vilém Pražák) a dějiny umění (prof. A. Matějček, J. Květ, J. Cibulka, O. J. Blažiček, V. Volavka, J. Pečířka). Specializovala se na historický a současný textil, její disertační práce pojednávala o gotických textiliích v Čechách.^[1]

Po studiích byla zaměstnaná v letech 1953–1955 ve Státní památkové správě v Praze, kde pořizovala soupisy umělecko-historických fondů na státních zámcích a poté do roku 1959 jako odborná redaktorka nakladatelství Československého svazu výtvarných umělců. V letech 1959–1968 byla vedoucí redaktorkou nakladatelství Artia. Tam se setkala s tématem, které ji přinejmenším v českém prostředí proslavilo asi nejvíce, dějinami módy. Spolu s dalšími autorkami připravila *Obrazovou encyklopedii módy*, jedinou práci svého druhu, která vyšla v roce 1973 německy a posléze v dalších jazycích.

V roce 1968 byla také zaměstnána v oddělení historické archeologie Národního muzea, jehož sbírky obohatila akvizicemi předmětů z uměleckých řemesel. Od roku 1968 byla vědeckou aspirantkou na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze.^[2] Po jejím dokončení byla v letech 1971–1977 vědeckou pracovnící ve Státním židovském muzeu v Praze a kurátorkou textilních sbírek. Za normalizace musela muzeum v roce 1977 opustit. Poté působila jako externí pracovníce historického oddělení Národního muzea a od roku 1978 jako vedoucí redakce výtvarných publikací nakladatelství Odeon. V letech 1973–1997 učila jako externistka dějiny textilu a odívání na VŠUP v Praze.

Po Sametové revoluci se do Židovského muzea v Praze vrátila na přechodnou dobu jako ředitelka (1990–1994), třebaže v mezích již odešla do důchodu a její angažování mělo charakter výjimečného a přechodného řešení. Stály před ní zásadní otázky právního statutu a podoby muzea. Podílela se na přeměně pražského židovského muzea ze státní instituce v zájmové sdružení právnických osob a úspěšně také spolu s dalšími protestovala proti vývozu části muzejních sbírek do zahraničí. Mimoto zahájila i restaurátorské práce v muzeu, které bylo po desítky let zanedbávané, a hledání depozitních prostor, kterých se rovněž dlouhodobě nedostávalo. Poté, co se v roce 1994 ujal vedení muzea Leo Pavlát, vrátila se na několik let do muzejního oddělení textilu jako jeho kurátorka. 1986–2001 učila dějiny kostýmu na Divadelní fakultě AMU.

Podnikla studijní cesty do zahraničí, připravovala zahraniční výstavy a obdržela zahraniční stipendia: Gruzie (1966–67), Itálie (1968), Paříž (1985), Mnichov (1990–2000), New York, Washington, San Francisco, Izrael (1990–1995)

Zemřela 23. července 2012 na své chalupě v Ptáčově.^[3]

3. Odborné funkce

- 60. léta a pak od roku 1990 členka AICA
- 1991–2000 členka výboru výtvarného odboru UB
- 1990 členka Asociace výtvarných kritiků a teoretiků
- 1994–1997 umělecká rada IVK (dnes Fakulta užitého umění a designu UJEP Ústí nad Labem)
- 1997–2001 komise pro prohlášení kulturních památek při MK ČR
- 1995–2001 členka nákupní komise UPM

4. Výběr z díla

4.1. Sbírkotvorná činnost

Konstantina Hlaváčková přispěla výrazný dílem k rozvoji sbírky uměleckého řemesla pražského Národního muzea a sbírky textilií pražského Židovského muzea.

4.2. Další odborná práce

V šedesátých letech se zabývala současnou českou tapisérií.^{[4][5][6]} Od 90. let 20. století publikovala monografie věnované odívání v různých etapách světových dějin. Je autorkou textů v encyklopedii *Kronika českých zemí* (Praha 1999) a *Všeobecná encyklopedie* (Praha 2000–2001). V roce 2003 se podílela na výstavě *Textilní poklady z českých a moravských synagog*, která v prostorách Pražského hradu představovala různé příklady synagogálního textilu (např. opon před svatostánků) z 16. až 20. století.

4.2.1. Publikace

- Kybalová Ludmila, Československá gobelínová tvorba, Nakl. ČSVU, Praha, 1963
- Kybalová Ludmila, Koptické tkaniny, Praha, 1967 (též něm., angl., fr.)
- Kybalová Ludmila, Orientální koberce, Artia, Praha, 1968 (též něm., angl., fr.)
- Kybalová Ludmila, Hejdová D., Uřešová L., Stará D., Hníková D., Durdík V., Das Grösse Bilderlexikon der Antiquitäten, Praha 1968 (), též dán., švéd., fr.
- Kybalová Ludmila, Obrazová encyklopedie módy, Praha, 1973
- Kybalová Ludmila, Metody evidence a třídění textilu v muzejních sbírkách, Praha, 1974
- Kybalová Ludmila, Estetika odívání, Praha, 1981 (s. M. Lamarovou)
- Kybalová Ludmila, Současná krajka, Odeon, Praha, 1981
- Kybalová Ludmila, Současná oděvní tvorba, Odeon, Praha, 1986 (s. M. Lamarovou)
- Kybalová Ludmila, Lamarová M., Dějiny odívání I: Od starověku do konce středověku, Praha, 1988 (skripta VŠMU Bratislava)
- Kybalová Ludmila, Lamarová M., Dějiny odívání II: Od renesance k empiru, Praha, 1990 (skripta VŠMU Bratislava)
- Kybalová Ludmila, Lamarová M., Dějiny odívání III: Od biedermeieru do současnosti, Praha, 1992 (skripta VŠMU Bratislava)
- Kybalová Ludmila, Dějiny odívání: Renaissance (15.–16. století), 174 s., Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 1996, ISBN 80-7106-143-3
- Kybalová Ludmila, Dějiny odívání: Barok a rokoko, 235 s., Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 1997, ISBN 80-7106-144-1
- Kybalová Ludmila, Dějiny odívání: Starověk. 220 s., Lidové noviny, Praha, 1998, ISBN 80-7106-145-X
- Kybalová Ludmila, Dějiny odívání: Středověk, 278 s., Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2001, ISBN 80-7106-146-8
- Jarošová H., Kybalová L., Současná česká móda: Contemporary Czech Fashion, Allcore Praha 2002, ISBN 80-903151-0-0
- Kybalová Ludmila, Kosáková Eva, Putík Alexandr (eds.), Textiles from Bohemian and Moravian Synagogues from the Collections of the Jewish Museum in Prague, 376 s., 1000 bar. obr., The Jewish Museum, Praha, 2003
- Kybalová Ludmila, Dějiny odívání: Od empiru k druhému rokoku, 271 s., Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2004, ISBN 80-7106-147-6
- Kybalová Ludmila, Dějiny odívání: Doba turnýry a secese, 295 s., Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2006, ISBN 80-7106-148-4
- Kybalová Ludmila, Lunga Radek, Vácha Petr: Pražské zvony, Rybka Publishers, Praha, 2005, ISBN 80-86182-95-9

5. Reference

1. ↑ Rigorózní práce: Gotické textilie v Čechách
2. ↑ Kandidátská disertace: Dějiny evropské tapiserie od středověku do konce 18. století.

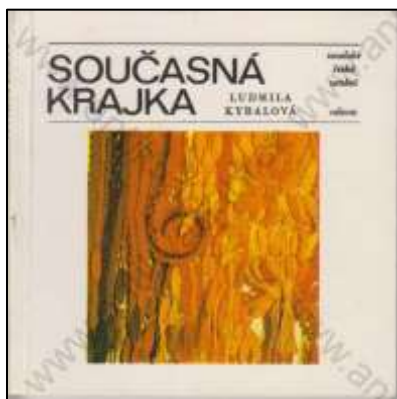
3. ↑ Nekrolog Ludmily Hartmannové Kybalové v měsíčníku Roš chodeš (září 2012)
4. ↑ Ludmila Kybalová, Výrazové prostředky současné gobelínové tvorby, Umění a řemesla, 1960, s. 57-65
5. ↑ Ludmila Kybalová, I. bienále tapisérií, Umění a řemesla, 1963, s. 52-57
6. ↑ Ludmila Kybalová, Současný gobelín, Výtvarné umění 14, 1964, s. 151-161

7. Literatura

Lubomír Slavíček (ed.), Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800–2008), Sv. 1, s. 385–386, Academia Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9

8. Externí odkazy

- Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Ludmila Hartmannová Kybalová*
- Ludmila Hartmannová Kybalová v informačním systému abART
- Ludmila Hartmannová Kybalová v Databázi knih
- Ludmila Hartmanová v České wikipedii

DAGMAR HEJDOVÁ

Dagmar Hejdová^[1] byla česká historička umění, medievalistka se specializací na středověké sklo, od roku 1972 do roku 1980 ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Jejími rodiči byli Stanislav Hejda, ředitel Podolského sanatoria, a PhDr. Milada Helfertová Hejdová. Jejími strýci byli PhDr. Jaroslav Helfert, ředitel Moravského zemského muzea v Brně, a PhDr. Vladimír Helfert, známý muzikolog, zakladatel oddělení hudební vědy na Masarykově univerzitě v Brně. Kvalifikační tituly: PhDr., CSc.

Dagmar Hejdová

1. Klíčová slova

Historička umění – medievalistka – středověké sklo – ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea v Praze

2. Profesionální životopis

Dagmar Hejdová se narodila 18. října 1920 v Praze a zemřela 18. prosince 2009 tamtéž. Do roku 1939 abolovala Jiráskovo klasické státní gymnázium v Praze, navštěvovala také jazykovou školu (obor němčina–angličtina) a současně Školu grafiky prof. Jaroslava Švába (1941). Poté studovala na Státní grafické škole (1941–1944) a v letech 1944–1946 navštěvovala Uměleckoprůmyslovou školu v Praze. V letech 1945–1950 studovala na FF UK dějiny umění (prof. A. Matějček, J. Květ, J. Cibulka) a klasickou archeologii (prof. J. Čadík a B. Svoboda). Roku 1950 obhájila rigorózní práci *Moravské stavby Giovanni Santiniho*.^[2] Roku 1961 obhájila kandidátskou disertační práci (CSc.) o svatováclavské přilbě, která kromě češtiny vyšla v rozšířené verzi také německy.^[3]

V roce 1950 se podílela pod vedením prof. Bedřicha Svobody na výzkumu keltského oppida v Nevězicích, téhož roku se, již jako pracovnice Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, zúčastnila přípravy velké výstavy Antické umění.

V Uměleckoprůmyslovém muzeu byla Dagmar Hejdová zaměstnána od roku 1950 jako pomocná odborná síla a od roku 1953 jako odborná pracovnice, od roku 1955 vědecká pracovnice v oddělení skla, keramiky a porcelánu.^[2] V roce 1970 se stala zástupkyní ředitele pro odborné záležitosti a v roce 1972 byla pověřena vedením muzea.^[4] Ve složitém a obtížném období normalizace byla jeho ředitelkou deset let, pak musela jako bezpartijní odstoupit.

Při smutečním obřadu ve Strašnicích označila tehdejší ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea PhDr. Helena Koenigsmarková období jejího ředitelování jako místo klidu a bezpečí. Pomohla k zaměstnání několika pronásledovaných, mezi nimiž byli chartista Ludvík Hlaváček a sympatizanti Charty (Petr Štembera, Jan Mlčoch, Jan Rous (historik umění).

Podílela se na přípravě výstav a instalací poboček Uměleckoprůmyslového muzea např. v Klášterci nad Ohří. Archeologickým ústavem ČSAV byla pověřena vedením archeologického výzkumu sklářských hutí ve Skleňařicích a Rejdicích (1958–1964).^[5] Publikovala v časopisech, například v Památkách archeologických, Umění, Archeologických rozhledech, Archeologica Pragensia, Journal of Glass Studies, ad. Ve své odborné a vědecké

činnosti se specializovala na problematiku středověkého skla, v němž dosáhla četných zahraničních úspěchů a uznání, jako například členství v Comité de l'Association Internationale pour l'Histoire du Verre. Získala ocenění Ministerstva kultury za záslužnou činnost pro Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Byla členkou vědeckých rad, nákupních komisí a poradních sborů čtyř kulturních institucí a Ministerstva kultury.

3. Dílo

3.1. Sbírkotvorná činnost

Dagmar Hejdová má významný podíl na utváření sbírky skla Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

3.2. Publikační činnost (výběr)

- Klášterec nad Ohří. Zámek a sbírky, KS St. památkové péče a ochr. přírody, Ústí nad Labem, 1961
- Evropský porcelán 18. století, Národní galerie v Praze, 1962
- Český porcelán. Průvodce expozicí Uměleckoprůmyslového muzea v Praze státní zámek Klášterec nad Ohří, Uměleckoprůmyslové museum, 1972
- Porcelán, 172 s., nakl. Kentaur 1994, ISBN 80-85285-48-7 (s E. Pochem)

3.3. Spoluautorka publikací

- 75 let Uměleckoprůmyslového muzea v Praze 1885–1960, Praha 1960
- Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Praha 1962 (editor a hlavní autor Emanuel Poche)
- České sklo 17. a 18. století v úvodní expozici středověkého skla, UPM Praha 1970
- Umění českého baroku, (spoluautorka s P. Preissem a L. Urešovou), Národní galerie v Praze 1970
- Bijuterii moderne din R. S. Cehoslovacă, Sala Ateneului Român (Ateneul Român), Bukurešť 1973 (s V. Vokáčovou)
- ACTA UPM VIII, Commentationes C1. Sborník statí na počest 70. výročí narození PhDr. Emanuela Pocheho, DrSc, Uměleckoprůmyslové museum, Praha 1973 (editorka, s J. Šetlíkem)
- Dix siècles d'art tchèque et slovaque, Grand Palais – Galeries nationales, katalog výstavy, Paříž 1975 (editorka)
- Habánská fajáns 1590–1730, 253 s., Katalog výstavy UPM, Praha 1981
- Czechoslovakian Glass 1350–1980, 176 s., The Corning Museum of Glass 1981
- Středověké umělecké řemeslo ze sbírek UPM, (spoluautorka a editorka), katalog výstavy, Uměleckoprůmyslové muzeum Praha 1986
- Sto let českého užitého umění, katalog výstavy, 244 s., (editorka), Uměleckoprůmyslové muzeum Praha 1987
- Sklo 1905–1925 ze sbírek rakouského Muzea užitého umění ve Vídni, Uměleckoprůmyslové muzeum Praha 1988 (editorka, s Waltraud Neuwirthovou)
- Verres de Bohême (1400–1989 chefs-d'œuvre des musées de Tchécoslovaquie), Flammarion, Paris - Union des Arts Décoratifs, Paříž 1989
- České sklo I. Sklo období středověku a renesance. 13. století-polovina 17. století, UPM, Praha, 1989 (s O. Drahotovou)
- České sklo. II., Sklo období baroka 2. polovina 17. století a 18. století, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, 1989, (s O. Drahotovou)
- Klášterecký porcelán 1794–1994, katalog výstavy UPM Praha 1994 (spoluautor Jan Mergl)
- Das böhmische Glas 1700–1950, Passau 1995
- Dějiny uměleckého řemesla a užitého umění v českých zemích. Od Velké Moravy po dobu gotickou. Kapitola Umění románské a předrománské. Spoluautorka. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1999. 251 s. ISBN 80-7106-358-4
- Slavkovský porcelán 1792–2002, katalog výstavy UPM, Sokolov 2002 (spoluautor Jan Mergl)

4. Reference

1. ↑ Bořivoj Nechvátal, Zemřela Dagmar Hejdová (1920–2009), in: *Archaeologia historica* 35, 2010, č. 1–2, s. 481–482
2. ↑ Skočit nahoru k:^{a b} Lubomír Slaviček, 2016, s. 399

3. ↑ Dagmar Hejdová: Přilba zvaná „svatováclavská“, in: Sborník Národního muzea v Praze, Řada A – Historie, 18, 1964, č. 1–2, s. 1–106
4. ↑ Biografický slovník: HEJDOVÁ Dagmar 18.10.1920-18.12.2009
5. ↑ Dagmar Hejdová: Sklářská huť v Rejdicích, in: Ars vitraria 5, 1971, s. 8–14

4.1. Literatura

- Lubomír Slavíček (ed.), Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800–2008), Sv. 1, s. 399-400, Academia, Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9
- Natálie Venclová, Zakladatelka moderní české sklářské archeologie Dagmar Hejdová, in: Archeologické rozhledy 61, 2009, č. 4, s. 758–759
- Emanuel Poche, K šedesátinám Dagmar Hejdové., in: Umění 28, 1980, s. 559–561
- ACTA UPM XV, Commentationes C2: Sborník statí na počest 60. výročí narození PhDr. Dagmar Hejdové, CSc. UPM Praha 1980

4.2. Externí odkazy

- Dagmar Hejdová v informačním systému abART
- Biografický slovník: HEJDOVÁ Dagmar 18.10.1920-18.12.2009
- Dagmar Hejdová v české wikipedii

Milan Hlaveš^[1] je český historik umění, muzejník a kurátor, odborník na soudobé sklářství^[2], keramiku, design a kreslený humor. Kvalifikační tituly Mgr. a PhD.

Milan Hlaveš

1. Klíčová slova

Historik umění – kurátor sbírky designu

Muzeum skla a bižuterie Jablonec nad Nisou – Uměleckoprůmyslové muzeum Praha – Muzeum hlavního města Prahy

2. Profesionální životopis

Milan Hlaveš se narodil 21. září 1970 v Praze. Vystudoval uměleckou větev Střední průmyslové školy sklářské v Železném Brodě (1985–1989), poté pokračoval ve studiu historie a muzeologie na Filozoficko-přírodovědecké fakultě Slezské univerzity v Opavě (1990–1993) a na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (1993–1995). Vědecký titul Ph.D. v oboru historie a teorie designu získal na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze roku 2009. Pracoval jako historik v Národním technickém muzeu v Praze, jako vedoucí sbírky skla v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou a od roku 1998 je zaměstnán jako kurátor sbírky skla, keramiky a porcelánu 20.–21. století v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze (UPM, 2009–2019 jako vedoucí sbírky skla a keramiky).^[3] Od roku 2020 kurátorem sbírky skla a keramiky v Muzeu hl. města Prahy.

Je autorem či spoluautorem řady knih a katalogů a autorem několika stovek textů v odborných výtvarných časopisech.^{[1][4]}

Zorganizoval nebo se odborně podílel na více než 80 výstavách věnovaných designu, sklu a uměleckým sklářům či umělecké keramice, například *Hledání skla / In Search of Glass*, která se konala v pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu v letech 2011–2012, *René a Miluše Roubíčkovi – Retrospektiva* (UPM, 2003), *František Vízner – Retrospektiva* (UPM, 2005), *7+1. Mistři českého skla* (Museum Kampa, 2016).^[1] Byl spoluautorem výstav skla v Jižní Koreji, Japonsku, Číně, Finsku či Lotyšsku. Vyučuje na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (od 2004) a na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně (od 2011).

V letech 2012–2015 byl předsedou Českého výboru ICOM (International Council of Museums), 2002–2008 a 2013–2016 členem předsednictva ICOM – The International Committee for Museums and Glass Collections.

Je autorem či spoluautorem stálých expozic uměleckého skla Musea skla Portheimka (Museum Kampa) v Praze (2018), Huti František – Centra uměleckého skla v Sázavě (2014), Novotný Glass Musea v Novém Boru (2015) a dlouhodobé výstavy *Plejády skla* v UPM (2019). V letech 2012, 2015 a 2018 byl uměleckým kurátorem trienále IGS – Mezinárodního sklářského symposia Nový Bor.

Průběžně působí v grantových a soutěžních komisích specializovaných na výtvarné umění včetně designu v ČR (např. Ministerstvo kultury ČR) a zahraničí (USA, Japonsko, Čína, Německo, Dánsko, Maďarsko, Slovensko).

Je mj. členem Vědecké rady Muzea hlavního města Prahy, Umělecké rady FUD UJEP (od 2002), výboru České sklářské společnosti, Regionální komise Národního památkového ústavu Praha (od 2009), International Committee – Pilchuck Glass School, USA (od 2013), či poradních sborů sklářských muzeí v Novém Boru a Kamenickém Šenově.

Manželka Milana Hlaveše Song Mi Kim je sochařka jihokorejského původu, která se zabývá mimo jiné tvorbou objektů či instalací ze skla.^[5]

1. Výběr z díla

3.1. Sbírkotvorná činnost

Mian Hlaveš přispěl výrazným dílem k rozvoji sbírek skla pražského Uměleckoprůmyslového muzea a Muzea hlavního města Prahy.

3.2. Další odborná práce

Praha–Tokio 1920–2020: Vlivy, paralely, tušení společného, 2021

Alexandra Kolářková, 2022

Ladislav Sutnar – Praha – New York – Design in action, (1. vydání), 2003 (spol. s I. Knoblochovou)

Sklářská škola v Železném Brodě 1920-2010, 2010

Skleněné figurky, 1998

3. Reference

1. ↑ ^{a b c} Informační systém abART – osoba: Hlaveš Milan. *abart-full.artarchiv.cz* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné online.
2. ↑ S.R.O, NETservis. Milan Hlaveš: Nezajímá mne vytvářet pořád dokola stejné věci. *www.materialtimes.com* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné online.
3. ↑ Milan Hlaveš – ArtCasopis.cz. *www.artcasopis.cz* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné online.
4. ↑ Uměleckoprůmyslové museum v Praze. *www.upm.cz* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné online.
5. ↑ NOVÝ, Petr; Hlaveš, Milan: Nezajímá mne vytvářet pořád dokola stejné věci. *Material Times* [online]. 2018-09-21 [cit. 2019-05-03]. Dostupné online.
6. Lubomír Slaviček (ed.), *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800–2008)*, Sv. 1, s. 431-432, Academia Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9
7. Milan Hlaveš v české wikipedii

LADA HUBATOVÁ VACKOVÁ

Lada Hubatová Vacková je česká historička umění zaměřená vedle volného umění také na užitou tvorbu a vysokoškolská pedagožka. Kvalifikační titul: Mgr. PhD., pedagogický titul: Doc.

1. Klíčová slova

Historička umění – historička designu – Vysokoškolská pedagožka
Slezské muzeum Opava – Moravská galerie v Brně – Národní galerie v Praze – Vysoká škola uměleckoprůmyslová

2. Životopis

Lada Hubatová Vacková, roz. Mrázková se narodila 5. března 1969 v Opavě. V letech 1983 – 87 studovala na pražské Střední uměleckoprůmyslové škole obor užitá malba. V letech 1987 – 91 studovala dějiny umění a estetiku na Filosofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V letech 1995 – 98 studovala na École des Hautes Études en Sciences Sociales v Paříži. Následovalo doktorské studium dějiny umění na FF MU Brno.

Profesní kariéru začala roku 1988 jako asistentka Slezského muzea v Opavě, 1990-95 pokračovala jako odborná asistentka sbírky moderního umění Moravské galerie v Brně, v letech 2000 – 02 byla kurátorkou sochařské sbírky Národní galerie v Praze, 2005 – 06 byla výzkumnou pracovnící v Centru pro teoretická studia UK a AV ČR, od roku 2006 působí na katedře teorie Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze.

3. Výběr z díla

3.1. Sbírkotvorná činnost

Lada Hubatová Vacková se podílela na tvorbě sbírky moderního umění Moravské galerie v Brně a sochařské sbírky Národní galerie v Praze.

3.2. Výběr z další odborné práce

Lada Hubatová-Vacková (ed.), Martina Pachmanová (ed.), Pavla Pečinková (ed.): Věci a slova, UMPRUM, Praha

Lada Hubatová-Vacková (ed.): Modfolk. UMPRUM, Praha

Lada Hubatová-Vacková (ed.), Rostislav Koryčánek (ed.): Olgoj Chorchoj: Logika Emoce, Moravská galerie, Brno

Lada Hubatová-Vacková: Silent Revolutions in Ornament, UMPRUM, Praha, 2012

4. Reference

Slaviček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 499

https://cs.isabart.org/search?t=2&t2_q=lada+hubatov%C3%A1

Jiří Hulák je český historik umění, vysokoškolský pedagog a kurátor sbírky Národního technického muzea zaměřený na průmyslový design.^[1] Kvalifikační titul: Mgr.

Jiří Hulák

1. Klíčová slova

Historik umění – historik designu – kurátor sbírky designu
Národní technické muzeum Praha – Fakulta designu ZU Plzeň – Asociace designérů

2. Životopis

Jiří Hulák se narodil 29. dubna 1970 v Prachaticích. V letech 1992–2000 studoval obor dějiny umění na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1995 je odborným pracovníkem sbírkového oddělení průmyslového designu Národního technického muzea v Praze, od roku 2005 jeho vedoucím. Od roku 2004 je také odborným asistentem Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni a vyučuje rovněž na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Od roku 2006 byl členem Akademie designu ČR a členem vědecké rady Muzea umění a designu Benešov. V roce 2010 se organizačně podílel na přípravě symposia Komfort české hromadné dopravy na Vysoké škole uměleckoprůmyslové. Podílí se také na činnosti Asociace designérů. Je autorem řady výstav a publikací.^[2]

3. Sbírkotvorná činnost

Jiří Hulák má výrazný podíl na tvorbě sbírky designu Národního technického muzea v Praze, na které spolupracoval s Janou J. Pauly.

4. Výběr z publikační činnosti

Hulák, Jiří; Pauly, Jana: Design Pro. Český průmyslový design 1990-2010. Vydal Jindřich Dušek, Praha, 2014
Martina Pachmanová, Lada Hubatová-Vacková, Jitka Ressorová (eds.): Zlínská umprumka (1959-2011) od průmyslového výtvarnictví po design, Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2013, ISBN 978-80-86863-65-8
Knobloch, Iva; Vondráček, Radim (eds.): Design v českých zemích 1900-2000. Academia, Praha; Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2016, ISBN 978-80-200-2612-5
Pauly, Jana; Střechová, Lucie; Hulák, Jiří; Uksová, Kateřina: Katalog expozice Technika v domácnosti, Národní technické muzeum, Praha, 2014, ISBN 978-80-7037-242-5
Jiří Hulák, Kristina Šemberová: Eta v životě našich domácností. Národní technické muzeum, Praha, 2020, ISBN 978-80-906402-4-5

5. Reference

1. ↑ Osoby | abart. cs.isabart.org [online]. [cit. 2023-01-27]. Dostupné online.

2. ↑ *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800-2008) = Dictionary of art historians, critics, theorists, journalists, and experts in related fields in the Czech lands (circa 1800 to 2008)*. Vydání první. vyd. Praha: [s.n.] 2 volumes (970; 1807 pages) s. Dostupné online. ISBN 978-80-200-2094-9, ISBN 80-200-2094-2. OCLC 976443783

3. <https://www.vvautomotive.cz/tag/jiri-hulak/>

6. Literatura

Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni, Plzeň, 2011, s. 234

Hulák; Šemberová: *Eta v životě našich domácností*

HELENA JAROŠOVÁ

Helena Jarošová je česká estetička, historička a socioložka oděvní kultury a módy, publicistka a vysokoškolská pedagožka. V českém prostředí je průkopnicí aplikace ergonomické vědy do oboru teorie odívání. Kvalifikační tituly: PhDr., PhD.

Helena Jarošová v roce 2014

1. Klíčová slova

Estetička – historička – socioložka oděvní kultury a módy – odborná publicistka – vysokoškolská pedagožka
Filosofická fakulta UK Praha – Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha

2. Profesní životopis

Helena Jarošová se narodila 30. září 1939 v Praze. Na Střední průmyslové škole grafické studovala v letech 1954 – 1957 obor ekonomie knižního obchodu. Na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze pak v letech 1959 – 1964 obory čeština a estetika (u prof. M. Nováka a Jaroslava Volka).

2.1 Praxe

- 1964 – 1976 – asistentka na katedře estetiky FF UK v Praze - obor mimoumělecké estetično
- 1968 PhDr. – obhajoba rigorózní práce a zkouška z estetiky a sociologie na FF UK
- 1976 – 1989 – publicistka a kurátorství – design, móda, estetika formou svobodného povolání, spolupřádala oděvní přehlídky na Bertramce
- 1990 – opět na katedře estetiky FF UK v Praze, přednášela mimoumělecké estetično, v posledních letech nevyučuje; vede bakalářské a dizertační práce
- 1993 – 2022 externí přednášky z dějin a teorie módy především na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a také na JAMU (2000- 2005), FAVU (2002-2005), FAMU (2004-2006)
- 2016 – Ph.D., 27.X. na katedře estetiky FF UK v Praze obhájila dizertační práci *Estetika jako životní forma*
- 2020 Doc., 6. 11. na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze obhájila habilitační práci na téma *Oděv. Móda. Tvorba.*, přednesla přednášku *Siluetu a módní figura*, jmenována docentkou pro obor: Teorie a dějiny moderního a současného umění

3. Publikace

- Móda plus. Merkur Praha 1989, 1990.
- Počátky oděvního návrhářství a módní kresby, In: Uchalová, Eva (ed.), Česká móda 1918-1939, Olympia a UPM, Praha, 1996.
- Současná česká móda (spoluautorka Ludmila Kybalová), Allcore, Praha, 2002.

- A Radical Concept of Physical Appearance, In: Fashion is a message: Milan Knížák 1960-1988, Šmíra-Print, Ostrava, 2014.
- Filozofie těla. Klíč k hlubšímu chápání vztahu těla a šatu. 1. vydání VŠUP, Praha, 2013; 2. vydání VŠUP, Praha, 2017, ISBN 978-80-86863-63-4.
- Oděv, móda, tvorba. UMPRUM, Praha, 2020.
- Ergonomické a další funkce oděvu, In: DESIGN 4.0 – MEIČAS 8, Praha, 2023, s. 13 – 19

4.1 Literatura

- Lubomír Slavíček (ed.), Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800-2008), svazek 1, s. 553, Academia, Praha, 2016, ISBN 978-80-200-2094-9
- Nová encyklopedie českého výtvarného umění (Dodatky), Academia, Praha, 2006

4.2 Externí odkazy

- Helena Jarošová v informačním systému abART
- Přednáška *Móda předmětem sociálních a humanitních věd* (2014)

JAROSLAV KADLEC

Jaroslav (Kája) Kadlec byl český architekt, designér, odborný publicista a vysokoškolský pedagog. Kvalifikační titul: akad. arch., Pedagogický titul: Doc.

Jaroslav Kadlec při ocenění Grand Prix Obce architektů

1. Klíčová slova

Architekt – designér – odborný publicista – vysokoškolský pedagog

Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha – Institut průmyslového designu Praha – Muzeum umění a designu Benešov

2. Profesní životopis

Studoval na Státní odborné škole pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí a poté se přestěhoval do Prahy, kde získal praxi v architektonické kanceláři Františka Xavera Pacholíka. Po tomto setkání s „velkou architekturou“ začal od roku 1946 navštěvovat Uměleckoprůmyslovou školu nejprve v ateliéru Otto Rothmayera a posléze u Adolfa Benše, který si jej již v roce 1953 vybral za svého asistenta. Jako pedagog působil na VŠUP ž do počátku 70. let.

V šedesátých letech byl zakládajícím členem významné designérské skupiny EDIS, kterou s ním sdíleli Bohuslav Rychlík, Oldřich Skalík, Ladislav Ubr, Jaroslav Šusta st. a Ladislav Vrátník. V 70. a 80. letech pracoval jako výzkumný pracovník pražského Institutu průmyslového designu a publikoval v periodikách Domov a Průmyslový design.

Od 90. let působil ve svobodném povolání a byl členem vědecké rady Muzea umění a designu Benešov. Zde mu kurátoři Anna Fassatiová a Petr Volf připravili roku 2016 také retrospektivní výstavu celoživotní tvorby a vydali k ní monografii.

3. Dílo

3.1. Sbírkotvorná činnost

Jaroslav Kadlec má jako člen vědecké rady Muzea umění a designu Benešov a jako odborný konzultant podíl na kvalitě rozsáhlé sbírky mezinárodního designu netradiční koncepce.

3.2. Výběr z umělecké tvorby

- 1954 Úprava zámecké zahrady v Brandýse nad Labem (spolu s Františkem Rozhonem)
- 1956 Úprava zámecké zahrady v pražské Troji
- 1958 Skleněná fontána pro čs. Pavilon EXPO 58 v Bruselu (spolu s Adolfem Benšem a Danou Hlobilovou)
- 1958 Prodejna České sklo na Národní třídě v Praze

- 1960 Zákoutí Menší růžové zahrady, Výstaviště, Praha (u Bruselského pavilonu)
1968 Křeslo do expozice Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě
1985 Židle jídelní kubizující

3.3. Soupis publikovaných textů

Nebyl dosud zveřejněn.

3.4. Zastoupení ve sbírkách

Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze
Muzeum umění a designu Benešov

4. Ocenění

Čestné uznání za skleněnou fontánu pro čs. Pavilon na EXPO 58 v Bruselu (spolu s Adolfem Benšem a Danou Hlobilovou)

Ocenění za řešení interiéru prodejen České sklo (1960)

Cena Lázeňského města Karlovy Vary za návrh úpravy zeleně (1966)

Grand Prix Obce architektů ocenila Kadlecovo celoživotní dílo (2008)

5. Reference

Volf, Petr: KAJA. Tvorba Jaroslava Kadlece, Muzeum umění a designu, Benešov, 2017

<https://www.earch.cz/architektura/clanek/laudatio-pro-jaroslava-kaju-kadlece>

<https://www.prazskypatriot.cz/vychazi-monografie-jaroslava-kadlece-architekta-ktery-poprve-zazaril-na-expo-58-v-bruselu/>

Kadlecova Židle X (1984-85), sbírka Muzea umění a designu Benešov

DANIELA KARASOVÁ

Daniela Karasová je česká historička umění specializovaná na design a dějiny nábytku, grafička a muzejní pracovnice. Kvalifikační tituly: PhDr., CSc.

Daniela Karasová po roce 2010

6. Klíčová slova

Historička umění – kurátorka sbírky nábytku – grafička
Ústav bytové a oděvní kultury Praha – Uměleckoprůmyslové muzeum Praha

7. Profesní životopis

Daniela Karasová, rozená Slavičková se narodila se 14. listopadu 1944 v Praze. V letech 1960 – 63 studovala střední odbornou školu výtvarnou v Praze 3 na Hollarově náměstí. V letech 1963 – 69 studovala na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obory angličtina a výtvarná výchova. V roce 1969 absolvovala diplomní práci Zprostředkování jazykového významu obrazem. V roce 1975 dokončila doktorské studium prací Výtvarná výchova, životní prostředí a obytný interiér a na pedagogické fakultě UK dizertační prací Vývoj bydlení interiéru a nábytku ve vztahu k výtvarné výchově.

V letech 1969 – 71 působila v laboratoři programového učení Pedagogického ústavu J. A. Komenského v Praze. V letech 1971 – 76 působila v evropském středisku pro volný čas a výchovu Ústavu pro sociologii a filozofii ČSAV v Praze. V letech 1976 – 90 pracovala jako samostatná vývojová pracovnice v Ústavu oděvní a bytové kultury a od roku 1990 působila jako kurátorka sbírky nábytku, hodin a dřevorezby v pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu.

8. Výběr z publikační činnosti

Osobnosti světového nábytkářství, Praha, 1978
Design ve Velké Británii, Praha, 1989 (s Jiřím Pelclem)
Císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum střední Evropy, Praha – Londýn – Milano, 1997
Český design 1995-2000, Praha, 2001
Bruselský sen, Řevnice, 2008 (ed. Společně s V. Skálovou)

Publikovala příspěvky v časopisech Architekt, Atelier, Bydlení, Designum, Domov, Estetická výchova, Průmyslový design, Space Design (Tokyo), Umění a řemesla, Výtvarný život ad.

9. Reference

Slaviček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 601
Daniela Karasová v informačním systému AbART.

Miroslav Klivar byl československý kritik výtvarného umění, malíř, grafik, teoretik designu a sklářského umění, fotograf, organizátor veřejného života výtvarníků a člen několika uměleckých spolků. Kvalifikační tituly: PhDr., CSc., Pedagogický titul: Prof.

Miroslav Klivar v 90. letech 20. století na kolokviu o vizuální komunikaci Akademie věd

1. Klíčová slova

Československý kritik výtvarného umění – malíř – grafik – teoretik designu a sklářského umění – fotograf – organizátor veřejného života výtvarníků

Komunistická strana Československa – Institut průmyslového designu Praha – Masarykova akademie umění Praha – Ústav pro dokumentaci totalitních režimů Praha

2. Profesní životopis

Miroslav Klivar se narodil 14. ledna 1932 v Košicích a zemřel 21. listopadu 2014 v Praze. Vystudoval Filozofickou fakultu UK v Praze (1951–1955).

Od roku 1955 vyučoval na uměleckých školách – na Akademii výtvarných umění v Praze, na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze, na Akademii múzických umění v Praze, na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě a na Střední umělecko-průmyslové škole v Praze 3. Dlouholeté aktivní členství v komunistické straně mu umožňovalo volný pohyb v profesi, společnosti a časté výjezdy do světa.

V letech 1969 – 1990 zastával významnou pozici vývoje a designu v Institutu průmyslového designu v Praze a publikoval v jeho periodiku „Průmyslový design“ články s tématy ergonomie a sociologie designu.

V letech 1990 – 2003 byl prezidentem Masarykovy akademie umění v Praze, kterou založil. Organizace se zabývala propagací umění v české společnosti. V 90. letech také zkoncipoval program a pedagogické obsazení soukromé vysoké umělecké školy, kterou se mu však nepodařilo založit.

2.1 Politická aktivita

Miroslav Klivar byl marxista a člen Komunistické strany Československa. Proto byla přirozenou součástí jeho činnosti spolupráce se Státní bezpečností (StB). Získával pro ni informace např. z prostředí nezávislé a undergroundové výtvarné scény^[4]. Jako agent StB podával zprávy o Jindřichu Chalupěckém, Jiřím Šetlíkovi, Olbramu Zoubkovi, Vladimíru Janouškovi, Jiřím Kolářovi, Zdenku Hůlovi, Janě Kremanové, Janu Sekalovi, Milanu Kozelkovi, Čestmíru Kafkovi, Petru Štemberovi, Pavlu Büchlerovi nebo o slovenských výtvarnících Josefu Jankovičovi a Michalu Kernovi. Pro StB pořádal i odborná školení o subverzivních směrech západního výtvarného umění a „reakčních teoriích“.^[5] Podílel se na likvidaci časopisů *Výtvarná práce* a *Výtvarná revue*.^[4]

V roce 1968 se aktivně zapojil do obrodného procesu a prosazoval návrat na výstavní scénu některým zakázaným autorům. Po roce 1969 byl monitorován StB jako nepřítel režimu, byl údajně vyloučen ze společenského života a po roce 1973 měl mít zákaz publikovat. Do roku 1978 však externě přednášel dějiny umění na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě a v osmdesátých letech zůstal na své významné pozici v Institutu průmyslového designu v Praze. Nebyl tedy vůbec pro styky s některými chartisty umlčen, naopak byl dále vytěžován StB.

3. Dílo

Jeho umělecká tvorba a prezentace jsou rozsáhlé, extenzivní a kvalitativně značně kolísající. Od roku 1949 psal poezii a byl členem Mezinárodního svazu spisovatelů a publicistů. Měl ambice výtvarníka nových médií. Svými pracemi obesílal výstavy po celém světě; prosazoval syntetické materiály, mechanické a průmyslové techniky práce.

Klivar se po léta zabýval malířstvím 1. třetiny 20. století. Společně s prof. Františkem Dvořákem byl požádán Oskarem Kokoschkou, aby zdokumentoval autorovo dílo na území Československa. Díky svým jazykovým znalostem navázal v průběhu let osobní kontakty se slavnými italskými a francouzskými historiky umění (Jean Leymarie, Rossana Bossaglia, Bernard Dorival, Françoise Cachin, Franco Russoli, Gilbert Petrides aj.). V Paříži se několikrát setkal s malířkou Toyen. V roce 1967 navštívil společně s Oldou Kokoschkovou Pabla Picassa. Své znalosti moderního francouzského malířství zúročil v monografiích věnovaných Monetovi, Gauguinovi, Derainovi a Modiglianimu. Byl považován za jednoho z renomovaných českých znalců francouzského umění 20. století, o francouzském malířství opakovaně publikoval i v odborném tisku ve Francii a Itálii. Jako skvělý rétor a fundovaný znalec byl po roce 1990 zván, aby přednášel dějiny malířství na univerzitách v Belgii a Itálii.

3.1 Film

Miroslav Klivar patřil k tvůrcům experimentálního filmu, jako scenárista a režisér vytvořil filmy:

- *Dim art* (1977), reprezentuje tzv. černé umění v přírodě (stín, světlo a tma)
- *Video poetry* (1977), obraz vizuální poezie s písmeny abecedy v přírodě
- *Video stamp art* (1989), razítkové umění; lze vidět na internetu
- *Prague dreams* (1994), představení u Starého a Nového židovského hřbitova v Praze u hrobu Franze Kafky
- *Secret sexy poem* (1996), zobrazení erotických pomůcek pomocí písmen abecedy

3.2 Malba

Nejznámější byl Miroslav Klivar jako malíř. Své práce vystavoval v desítkách veřejných sbírkách po celém světě, například Furnace Foundation v USA, Museo del Arte Moderno v Sao Paulu, v Drážďanech v Německu; v galerii Albertina ve Vídni, Národní galerie v Praze, Sony Hall v Tokiu a dalších.

3.3 Publikace (výběr)

Mládež světa v boji za mír, proti nebezpečí války (Praha 1953), spoluautor
Rukověť svazáckého propagandisty a agitátora (Praha 1957), 2. vydání; spoluautor
Malý mezinárodní politický slovník : Pojmy, osobnosti, data. Praha 1957; spoluautor
Aktuální problémy socialistického životního slohu. Praha 1963; spoluautor
Technological Art its Aesthetics (Bratislava, 1967)
Aesthetics of Industrial Labour (České Budějovice, 1968)
Estetika nových umění – Aesthetics of New Arts (Praha, 1970)
Aplikace počítačové grafiky v textilním průmyslu ČSSR (Praha : Ústav bytové a oděvní kultury, 1981; Zdeňka Čechová a Miroslav Klivar)
Český kubismus v architektuře (Praha : Masarykova akademie umění : Forpex, 1992)
Il futurismo ceco (Praha-Řím, 1995)
Exoesthetics (Praha-Houston, 1997)
Česká skleněná plastika (Břeclav: Moraviapress, 1999)
New Arts in Bohemia (Praha, 2001)
In medical field: The Psychotherapy of Perception of Images (spoluautor V. P. Zinchenko, Praha, 1974)
New Art Therapy and Psychopaedy (Praha 2002)
Ergoterapie mladistvých – Juvenile Ergotherapy (Praha, 2003)
Nová umění v Čechách. Regulus, Praha, 2001
Oskar Kokoschka, Regulus, Praha, 2014, ISBN 978-80-905784-0-1
Claude Monet; Umělecký klub, Praha 2013 ISBN 978-80-905784-3-2
Symbolistes, Minerva, Marseille, 2012
André Derain, Praha, ISBN 978-80-86279-54-1
Modigliani, Umělecký klub, Praha, 2017; ISBN 978-80-905784-6-3

Max Pechstein, Regulus, Praha, 2004; ISBN 978-80-86279-46-6
Expresionismus, Geneve, 2011

4. Ocenění:^[8]

2004 Riconoscimento Speciale pro poezii v concorso Poesia Prosa e arti figurative – Il Convivio
2004, Itálie Cena Emila Radoka
2003 Cena Trebbia 2003
2002 aile Ordo Sancti Constantini Magni, Finsko
2001 Segnalazione d'onore, Accademia Internazionale "Giuseppe Pitre", Palermo
Pamětní medaile Petra Brandla, Praha
Rytířský řád vědy, vzdělání a kultury, Brusel
1997 „Koruna despoty Stefan Lazareviće“, mezinárodní Festival poezie Despotovac-Manasija, Jugoslávie
1996 Cenu Karla Hynka Máchy
1996 Cena Salvatora Dalího
1995 Cena Františka Kupky
1994 Grand Prix, I. Evropský festival videoartu v České republice
1992 Cena Jaroslava Moravce, Praha
1990 Cena Česko-bavorské umělecké společnosti
1983 Medaile Vítězslava Nezvala, Praha
1975 Zmínka (Inscrit aux palmars) ve vědě Contemporain International, Lyon
1969 Cena aplikovaného a průmyslového umění Svazu československých výtvarných umělců, Praha

4. Reference

1. ↑ Archivovaná kopie. www.accademiainternazionalegiusepemitre.org [online]. [cit. 2022-11-23]. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 2022-11-26.
2. ↑ Miroslav Klivar na fotografii při předání ceny Salvatora Dalího, 2005
3. ↑ [1]
4. ↑ ^{a b} ABS, f. MV-KR, svazek prověřované osoby Milana Kozelky, reg. č. 21047, a. č. 800431 MV, krycí jméno Amatér.
5. ↑ Vodrážka, M., 2019, s. 93
6. ↑ Jmenné evidence – Archiv bezpečnostních složek. www.abscr.cz [online]. [cit. 2023-05-16]. Dostupné online.
7. ↑ Vodrážka, Miroslav, *Výtvarné umění a jeho subverzní role v období normalizace*, Centrum pro dokumentaci totalitních režimů, z. s., Praha 2019, ISBN 978-80-270-5668-2, s. 34, 76, 84, 93, 101, 115
8. ↑ Archivovaná kopie. www.sca-art.cz [online]. [cit. 2008-04-10]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2007-12-29.
9. Miroslav Klivar v české wikipedii

4.1 Literatura

Mirek Vodrážka, *Výtvarné umění a jeho subverzní role v období normalizace*, Centrum pro dokumentaci totalitních režimů, Praha 2019, ISBN 978-80-270-5668-2
Slavíček, Lubomír (ed.): *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích*, Academia, Praha, 2016, s. 632-33

4.2 Externí odkazy

Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Miroslav Klivar*
Miroslav Klivar v informačním systému abART

IVA KNOBLOCH JANÁKOVÁ

Iva Knobloch Janáková je česká historička umění, muzejní kurátorka a vysokoškolská pedagožka zaměřená na užitou grafiku a design. Kvalifikační tituly: PhDr., Mgr., PhD.

Iva Knobloch Janáková

1. Klíčová slova

Historička užitého umění a designu – vysokoškolská pedagožka – kurátorka sbírek
Národní knihovna v Praze – Uměleckoprůmyslové muzeum Praha – Centrum designu a užitého umění – Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

2. Život

Narodila se 2. srpna 1964 v Táboře. V letech 1982 – 1986 studovala knihovnictví na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1990 – 91 studovala dějiny umění ve švýcarské Ženevě na Faculté des Lettres Université de Geneve. Stejný obor pak na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (1990 – 98).

Ve druhé polovině 80. let byla zaměstnána v Národní knihovně, od roku 1989 v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze, kde vykonávala nejprve funkci hlavní kurátorky, poté vedoucí sbírky užité grafiky a fotografie a později vedoucí Centra designu a užitého umění.

Pedagogicky působila na Střeni průmyslové škole grafické v Praze (1997-98) a od roku 2006 na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze.

V letech 1995 – 2000 byla výkonnou redaktorkou časopisu Deleatur. Od roku 2006 je členkou České akademie designu.

3. Dílo

3.1. Sbírkotvorná činnost

Výrazně se podílela na formování sbírky Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

3.2. Výběr z publikací

Aleš Najbrt 1985 – 1995, Praha, 1996

Český surrealismus, Praha, 1996 (et al.)

Důvěrný prostor, nová dálka. Umění pražské secese, Praha, 1997 (et al.)

Ladislav Sutnar – Praha – New York – Design in Action, Praha, 2003 (ed.)

Design v českých zemích 1900 – 2000, Praha, 2016 (ed. Společně s R. Vondráčkem)

4. Ocenění

V roce 2004 obdržela Cenu Josefa Krásy a Národní cenu za design (za odbornou kritiku).

5. Reference

Slavíček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 639

<https://www.upm.cz/kontakty/sbirky-a-vyzkum/centrum-designu-a-uziteho-umeni/>

<https://www.umprum.cz/cs/lide/iva-knobloch>

Iva Knobloch Janáková v informačním systému AbART

Iva Knobloch (ed.): Ladislav Sutnar – Praha – New York – Design in Action, Praha, 2003

KAREL KOBOSIL

Karel Kobosil byl český designér, odborný manažer a publicista. Kvalifikační titul: MgA.

Karel Kobosil po roce 2000

1. Klíčová slova

Designér – odborný manažer – odborný publicista
Design centrum ČR v Brně

2. Profesní životopis

Karel Kobosil se narodil 22. prosince 1945 v Děčíně a zemřel 2. listopadu 2012 v Brně. V Brně vystudoval Školu uměleckých řemesel. Po studiu fotografie u Prof. Jána Šmoka na pražské FAMU se věnoval designu výrobních prostředků. V 90. letech 20. století zakládá společně s Borisem Hálou a Jurajem Kadlecem ateliér ID CENTRUM. Zúčastnil se skupinových reprezentačních výstav českého designu např. v Paříži, Vídni, Helsinkách, Bruselu, Varšavě, Moskvě nebo Šang-haji. Připravil sedm svých autorských výstav, např. v Brně, Praze, Berlíně, Mnichově aj. Byl odborným garantem DEZZIGN POINTU.

Roku 1990 byl spoluzakladatelem Design centra ČR a po celou dobu jeho existence do roku 2007 byl jeho ředitelem. Připravil více než 50 výstav designu a natočil 24-dílný televizní seriál o designu. Věnoval se přednáškové a publikační činnosti o designu. V tomto období byl také předsedou vědecké rady Národní galerie v Praze a členem vědecké rady FAVU Vysokého učení technického v Brně.

3. Tvorba

Kobosil pracoval v oboru interiérové tvorby a designu výrobních prostředků (Žďárské strojírný, Tesla Brno, Destila Brno, Chepos Brno, Elitex Brno ad.).

4. Zastoupení ve sbírkách

Je zastoupen ve sbírkách Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, Národní galerie v Praze, Moravské galerie v Brně, Moravského muzea v Brně a ve sbírkách soukromých.

5. Ocenění

Osm českých ocenění „Vynikající design“
Několikanásobně byl zvolen Osobností roku města Brna.

6. Reference

<https://www.brno.cz/w/karel-kobosil>
<https://www.designatak.cz/nasi-designeri/karel-kobosil>
<https://www.lucis.eu/cz/designeri/karel-kobosil.html>
Karel Kobosil v informačním systému AbART

HELENA KOENIGSMARKOVÁ

Helena Koenigsmarková je historička umění se zaměřením na historické řemeslo a užité umění, zejména na cín a historické hračky, muzejní pracovnice a odborná manažerka. Kvalifikační titul: PhDr.

Helena Koenigsmarková (fotografie databáze AbART)

1. Klíčová slova

Historička umění – odborná manažerka
Uměleckoprůmyslové muzeum Praha

2. Profesionální životopis

Helena Koenigsmarková (Přibíková) se narodila 30. srpna 1947 v Plzni. Studovala dějiny umění (1967-71) na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1974-75 absolvovala postgraduální studium muzeologie.

Od roku 1971 pracuje v Uměleckoprůmyslovém muzeu Praha. V letech 1990-91 byla odbornou náměstkyní a od roku 1991-2023 ředitelkou. V letech 1993-96 byla členkou umělecké rady České filharmonie. Od roku 1995 byla zakládající členkou Asociace muzeí a galerií ČR, kde vykonávala funkci vedoucí oborové komise muzejního managementu. V letech 1996-2001 byla členkou výboru ICOM, komise muzeí užitého umění a designu. Od roku 1999 byla prezidentkou Evropského sdružení pro světlo a sklo se sídlem v Kamenickém Šenově. Byla také členkou volného sdružení výstavních institucí pro design a architekturu (EMNC). Od roku 2000 byla členkou umělecké rady AMU Praha. V letech 2001-2004 byla členkou vědecké rady Moravské galerie v Brně.

Po roce 2000 přispěla k ochraně Galerie Rudolfinum před svévolnými zásahy přijetím funkce dočasného zřizovatele této instituce. Od roku 2002 byla členkou Rady Národního muzea v Praze. Byla také členkou umělecké rady VŠUP Praha. Od r. 2004 je čestnou členkou Corning Museum of Glass (USA). V roce 2006 se stala zakládající členkou Akademie designu ČR.

Helena Koenigsmarková je rovněž členkou správních rad památníku Šoa Praha o.p.s., Musea Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových, Pražského jara o.p.s., Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97. Působí též jako členka dramaturgické rady festivalu Hračkobranní, je čestnou členkou poradního orgánu Asociace českého průmyslového designu.

Výrazným úspěchem Heleny Koenigsmarkové při vedení UPM se stala rekonstrukce zámku v Kamenici nad Lipou, kde je dnes umístěna rozsáhlá expozice nábytkového designu 19. a 20. století a hraček, stavba Centrálního depozitáře (2016), rekonstrukce historické budovy muzea (2017) a otevření nové stálé expozice ART-LIFE. Umění pro život (2023).

Pro muzejní profesi je rovněž významným, ne příliš častým výsledkem příprava a realizace systematického předání funkce novému vedení.

3. Ocenění

- 2003 titul Rytíř řádu písemnictví a umění Francouzské republiky.
- 2019 stříbrná medaile primátora hlavního města Prahy
- 2019 čestné občanství Prahy
- 2023 medaile Artis Bohemiae Amicis ministra kultury za celoživotní přínos české kultuře

4. Výběr z díla

4.1. Sbírkotvorná činnost

V letech 1971 – 1989 působila jako kurátorka sbírky nábytku, kovů a dalších materiálů UPM.

4.2. Publikační činnost

Sborník statí na počest 60. výročí narození PhDr. Dagmar Hejdové CSs., UPM, Praha, 1980
Český kubismus: Architektura a design 1910 -1925, Vitra Design Museum, Weil am Rhein, 1991
Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze (Přírůstky sbírek z let 1986–1991), katalog, 1992
Bohemian Glass – From Gothic to Art Deco, katalog, 1994
Španělské umělecké řemeslo 1550 – 1650 (Výběr z českých sbírek), katalog, 1997
Czech art deco 1918 – 1938 (vázané), katalog, 1998
Signum design (Český design 1980 - 1999), katalog, 1999
Biedermeier (Arte e cultura nella Mitteleuropa 1815-1848), katalog, 2000
František Drtíkol: Fotografie z let 1918 - 1935 / Photographs from the years 1918-1935, katalog, 2004
Du Bon du Coeur (Poklady francouzského středověkého umění v českých a moravských sbírkách), katal., 2006
Česká fotografie 20. století, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2005
Sklo a světlo (150 let sklářské školy v Kamenickém Šenově: 1856-2006), UPM, Praha, 2006
Karel IV., císař z Boží milosti (Kultura a umění za vlády Lucemburků 1310-1437), Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd ČR, v. v. i., Praha, 2006
Tschechische Fotografie des 20. Jahrhunderts, katalog, 2009
Artěl (Umění pro všední den), katalog, 2009
Ivo Rozsypal (Sklo, kresba, malba: Moje vyznání / Glass, Drawing, Painting: My Confession), 2009
Míšeňský porcelán (Böttger, Hörold, Kändler. vybraní modeléři, značky, 1710-2000), Gallery, spol. s r.o. (Jaroslav Kořán), Praha, 2009
Z Nového Světa do celého světa: 300 let harrachovského skla, katalog den 1908-1935), katalog, 2012
Geneze designu nábytku, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2012
The History of Modern Furniture Design, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2012
Galerijní a muzejní edukace 1: Vlastní cestou k umění, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2012
Secese: Vitální umění 1900 (Ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea) , katalog, 2013
Design/ nábytek/ interiéry, Zikmund, Hradec Králové (Hradec Králové) 2014
Czech Cubism (sbírkový katalog), 2015
Český kubismus (Průvodce expozicí Uměleckoprůmyslového muzea v Praze), 2015
Design v českých zemích 1900-2000, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2016
Klimt, Kupka, Picasso und andere: Kubismus – Konstruktivismus – Formkunst, katalog, 2016
Mucha and the Others Treasures of Art Nouveau, katalog, 2017
Jindra Víková: Je později, než si myslíš / It's Later than You Think, katalog, 2018
Koudelkovy návraty, In: Fotonoviny, č. 12, Bratislava, 2018, s. 8
Památníček: Nejkrásnější české knihy roku 2019 / The Most Beautiful Czech Books of the Year 2019
Stankovič 1940–2020 (poezie – kritika – společnost), Revolver Revue, Praha, 2020
Lithopy (Česká účast na XXII. Trienále v Miláně / Czech Participation in the XXII Triennale Milano), katalog Edition 55, katalog, 2021

5. Reference

Slaviček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 644-645

Helena Koenigsmarková v databázi AbART

<https://www.upm.cz/phdr-helena-koenigsmarkova/>

DAGMAR KOUDELKOVÁ

Dagmar Koudelková je česká historička umění a vysokoškolská pedagožka zaměřená na umělecké řemeslo a průmyslový design, zejména nábytek. Kvalifikační titul: PhDr.

Dagmar Koudelková

1. Klíčová slova

Kurátorka sbírky nábytku MG
Moravská galerie Brno – Design centru ČR – Masarykova univerzita v Brně
Nadace Gloria Brunensis – Akademie designu ČR

2. Profesní životopis

Dagmar Koudelková se narodila 1. března 1965 v Brně. V letech 1982 – 88 studovala dějiny umění na Filosofické fakultě UJEP Brno. V letech 1987 – 2000 byla pracovnící Moravské galerie v Brně, kde od roku kde od roku 1990 vykonávala funkci kurátorky sbírky nábytku. V letech 2000 – 07 byla odbornou pracovnící Design Centra ČR. V roce 2010 začala působit v Ústavu hudební vědy Filosofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, externě pedagogicky působí také na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a na Lesnické a dřevařské fakultě Mendelovy lesnické a zemědělské univerzity v Brně. Je členkou správní rady Nadace Gloria Brunensis a Akademie designu ČR.

3. Dílo

3.1. Sbírkotvorná činnost

Dagmar Koudelková se výrazně podílela na formování sbírky nábytku Moravské galerie v Brně (1987-2000).

3.2. Výběr z publikací

Thonet. Od ohýbaného dřeva k trubce, In: Bulletin MG č. 47, 1991, s. 37 – 40
Sbírka Otakara Vaňury v Moravské galerii. Umělecké řemeslo a užité umění 16. až 19. stol., katalog, Moravská galerie Brno, 1995
Téma židle. Katalog výstavy ohýbaného nábytku, Vsetín, 1996
Olgoj Chorchoj, katalog, Moravská galerie Brno, 1997
Český interiér a nábytkový design 1989 – 1999, Praha, 2000
Nábytek Františka Bílka, In: František Bílek, katalog výstavy, Praha 2000, s. 298 – 307
Neznámý kubistický nábytek na Moravě, In: Bulletin MG č. 56, 2000, s. 107 – 111
Jindřich Halabala a Spojené uměleckoprůmyslové závody v Brně, Brno 2003
Thun – království porcelánu, Brno, 2003
Träume – Wege – Realität. Tschechisches Design 1990 – 2005, katalog, Brno, 2005

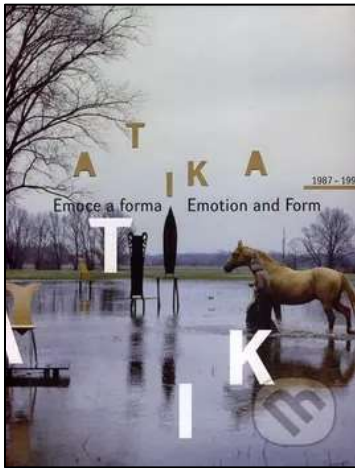
Jiří Pelcl x design. Subjective x objective, Brno, 2006
CI.CZ 1990 – 2007. Firemní styl v České republice, Praha, 2008

4. Reference

Slaviček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 688

Doteky minulosti, 1998, s. 267

Dagmar Koudelková v informačním systému AbART

Atika 1987-92. Emoce a forma, Brno, 2007 (společně s A. Šimkovou)

DANIELA KRAMEROVÁ

Daniela Kramerová je česká historička umění zabývající se českým uměním druhé poloviny 20. století a kurátorka výstav volného i užitého umění. Zabývá se vztahy umění, politiky a životního stylu, podobami umění ve veřejném prostoru. Kvalifikační tituly: Mgr, CSc.

1. Klíčová slova

Umění, design, životní styl, světové výstavy, veřejný prostor

2. Profesní životopis

Daniela Kramerová se narodila 17. června 1971 v Praze. V letech 1988 – 94 působila na lektorském oddělení Sbírký umění 19. – 20. století Národní galerie. 1985-89 studovala obor užitá malba na Střední umělecko-průmyslové škole v Praze. V letech 1986 – 96 dějiny umění na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1994 – 95 studovala na katedře teorie umění a architektury Central European University Praha. V letech 1995 – 2000 absolvovala aspirantskou stáž v Ústavu dějiny umění Akademie věd ČR.

2014-2016 v Galerii výtvarného umění Cheb připravovala stálou expozici Retromuseum – životní styl a design v ČSSR. Od roku 2000 do současnosti je nezávislou kurátorkou, spolupracuje s řadou galerií v ČR i v zahraničí (např. Design Museum Brussels, Galerie hlavního města Prahy, Pražský dům v Bruselu, Moravská galerie, Slovenská národní galerie, Obecní dům, Galerie Klatovy/Klenová, Severočeská galerie v Litoměřicích, Galerie výtvarného umění v Chebu, Galerie Villa Pellé, Slovenské centrum Dizajnu), EPO1 Trutnov. Dlouhodobější spolupráce probíhá především s GAVU Cheb, Studiem Bubec – mimo jiné založení a členství v Umělecké radě Festivalu m³/umění v prostoru a kurátorství výstav Art Safari. Produkčně se podílí na velkých výstavních projektech (např. Světy české animace, Artmovement, Pražská tržnice, 2022, Pixar/ The Art of Animation, Artmovement, Výstaviště Praha 2018 (produkce výstavy), Tim Burton. Galerie hlavního města Prahy, Artmovement, 2014.

3. Výběr z díla

Gen Z / Disconnected View, rezidence, kurátorka výstavy, Shelter Art Space, Alexandria, Egypt, 2023
Volume – akustická dimenze v současném umění. 2023, Galerie EPO1, Trutnov (kurátorka výstavy a spoluautorka publikace – s M. Fišerem)
Design a transformace. Příběhy českého designu 1990-2020, Design Museum Brussels, 2022-23, (kurátorka výstavy a editorka publikace)
Roky ve výloze: Sonda do aranžování výkladních skříní v Československu 1955-1989, GVVU Cheb, 2022 (kurátorka výstavy, autorka publikace) Karíma Al-Mukhtarová, Maud Kotasová: The State of Being in Between, GAVU Cheb, 2020. (kurátorka)
Furure Ready, Diplomanti AVU a hosté, Kampus Habenská, 2018. (katalog výst.).
Daniela Kramerová, Radek Wohlmuth, m³/ umění v prostoru. Praha 2017 (katalog výst.).
Retromuseum – životní styl a design v ČSSR, GAVU Cheb 2016. (ed.)
Bruselský sen: Československá účast na světové výstavě EXPO 58 v Bruselu a životní styl 1. poloviny 60. let. Arbor vitae, Praha, 2008 (s Vandou Skálovou, publikace vydána u příležitosti výstavy v GHMP).
Jan Šícha (ed.), S (ne)lidskou tvář, Národní galerie Praha, ÚSTR, 2018.
Furure Ready, Diplomanti AVU a hosté, Kampus Habenská, 2018.(katalog výst.).
„Budme sentimentální“, Konference ICOM – PRESUMPTION TO RESPONSIBILITY/ ODVAHA K ODPOVĚDNOSTI Museums and contested history. Saying the unspeakable in museums, Brno, 2017.
Retronávnada. „Znečištění“ českých výstavních institucí designem, sociologií a retromódou. Bulletin UHS, 1/2017, s. 8-11.
Terezie Někviňová, Daniela Kramerová, Automat na výstavu. Československý pavilon na Expo 67 v Montrealu. GAVU Cheb, VVP AVU, Cheb, Praha 2017.
„Art Centrum“, In.: Milena Bartlová, Jindřich Vybíral, Budování státu. Reprezentace Československa, účast na přípravě výstavy, text v katalogu – Art Centrum – 343-350, 2015-16.
Místo sochy. Galerie Klatovy/Klenová 2015. (katalog výst.)
Městosvět. Město a jeho svět v ilustraci pro děti. Galerie Villa Pellé, Praha 2015. (katalog výst.).
Jiný čas, Ateliér, 2013, č. 19, s.3..

'We sell dreams' Work Commissioned by the Shah of Iran from Czech Artists in the 1970s. *Umění*, LXI, 2013, č. 4, s. 341-355.

Režiséři, architekti, interpreti. O instancích výstav Malicha, Demartiniho, Kratiny a Křížka. *A2*, IX, 2013, č. 14, s. 10.

Monika Immrová *Souvislost*, Galerie města Louny, (kat. výst). Louny 2011.

Jiří Novák *V Pohybu, Arbor vitae*, Praha, 2010. (monografie)

Podpora vědy a výzkumu na poli teorie a dějin umění, *Studie stavu, struktury a financování umění v ČR*, Institut umění, Praha 2009.

Bruselský sen: Československá účast na světové výstavě EXPO 58 v Bruselu a životní styl 1. poloviny 60. let. *Arbor vitae*, Praha, 2008 (s Vandou Skálovou, publikace vydána u příležitosti výstavy v GHMP).

The Brussels dream: The Czechoslovak Presence At Expo 58 In Brussels And The Lifestyle Of The Early 1960s, *Arbor vitae*, Praha, 2008.

Otevírání cesty, Švácha, Rostislav – Platovská, Marie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění VI*, Academia, Praha 2007, s. 357-368.

Otisk a odlitek. Eva Kmentová a Alina Szapocznikowa, In: Klimešová; Kumstátová (ed.): *Téma Eva Kmentová*, Litoměřice, 2004

4. Reference

Slaviček, Lubomír (ed.): *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích*, Academia, Praha, 2016, s. 704

Daniela Kramerová v informačním systému AbART

JOSEF KROUTVOR

Josef Kroutvor je český esejista, historik umění, básník a prozaik. Pracoval jako kurátor sbírky plakátů Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Věnoval se také umělecké fotografii, designu, architektuře a sociologii kultury.

Josef Kroutvor v roce 2017 (fotografie česká wikipedie)

1. Klíčová slova

Uměleckoprůmyslové muzeum Praha – kurátor sbírky plakátů, užitá grafika a fotografie – historik umění
Esejista – básník – prozaik – disident

2. Profesionální životopis

Josef Kroutvor se narodil 30. března 1942 v Praze. Roku 1960 maturoval na střední průmyslové škole strojnické. Poté pracoval jako technolog ve firmě Nářadí. V letech 1961-1967 studoval filozofii, historii a dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Jeho diplomová práce nesla název *Jazyk, řeč a existence*. Poté pracoval v Ústavu pro teorii a dějiny hromadných sdělovacích prostředků. V roce 1968 získal roční stipendium na univerzitě v Besançonu ve Francii. Roku 1969 se vrátil do Československa a o rok později nastoupil do Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, na pozici odborného muzejního pracovníka se specializací na dějiny plakátů.

Josefa Kroutvora sledovala StB a vedla na něj svazek nepřátelské osoby.^[1] Zprávy o Josefu Kroutvorovi podával StB zaměstnanec Art Centra Zdeněk Zbořil (krycí jméno Houf)^{[2][3]} nebo student AVU a aktivní člen KSČ Pavel Brom (krycí jména Malíř, Zombák, Láďa).^[4]

V roce 1990 absolvoval studijní pobyt na Institutu pro vědy o člověku ve Vídni. V letech 1990–1992 přednášel dějiny plakátů a reklamy na Vysoké škole uměleckoprůmyslové a na Fakultě sociálních věd UK. V roce 1993 se stal v Uměleckoprůmyslovém muzeu vedoucím oddělení užitá grafika a fotografie. Roku 2002 obhájil rigorózní práci *K otázce česko-německých vztahů v moderním umění 1890-1945*. Roku 2003 odešel do důchodu.^[5]

3. Ocenění

- 2016 Cena Nadace ČLF za literární dílo roku 2015 (*Chvály, pocty i rozpaky*)^[6]
- 2022 Cena Jaroslava Seiferta (*Poletování jednoho ptáčka*)^[7]

4. Dílo

4.1. Sbírkatovná činnost

Josef Kroutvor má podíl na tvorbě sbírek plakátů, užitá grafika a fotografie Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

4.2. Publicistická činnost

Josef Kroutvor začal publikovat koncem 60. let časopisech, které byly po roce 1969 zrušeny (*Sešity, Host do domu*). V letech 1969 -1989 přispíval do časopisů *Umělecká řemesla, Typografie, Film a doba* a do exilových *Listů a Svědectví*. Své eseje vydával doma v samizdatu pod kafkovským pseudonymem „Josef K“.

Kromě jiných prací mu v roce 1990 vyšla sbírka esejů *Potíže s dějinami*. Je to první kniha, která se od dob Milana Kundery hlouběji zamýšlí nad problematikou střední Evropy, resp. Československa. Kniha obsahuje čtyři eseje – Potíže 1. republiky (pojem a společenský život), Potíže střední Evropy (anekdota a dějiny), Potíže s existencí (mýtus a česká literatura) a Potíže s emigrací (intelektuál na útěku).

4.2.1. Výběr z díla – Eseje

- *Pražský chodec* (1985)
- *Potíže s dějinami* (1990)
- *Praha, město ostrých hran* (1992)
- *Benátky* (1992)
- *Šumava a Josef Váchal* (1994)
- *Živly* (1997)
- *Města a ostrovy* (2002)
- *Můj Mácha* (2003)
- *Klobouk, kniha a hůl* (2009)
- *Malá vánoční četba* (2010)
- *Nové cesty na jih* (2011)
- *Fotografie jako mýtus* (2013)
- *Setkávání s Hrabalem* (2014)
- *Chvály, pocty i rozpaky* (2015)
- *Lesní eseje* (2019)
- *Pomalou na cestě k Betlému* (2020)
- *Bukvova hůl* (2020)
- *Lesní glosy* (2021)

4.2.2. Výběr z díla – Výtvarné monografie a studie

- *Hlava Medusy* (1985) – náklad zabaven
- *Pražský chodec. Dějiny českého plakátu 1890-1945*, Acta UPM 20, Praha 1985
- *Jiří Sopko*, Praha 1990
- *Egon Schiele*, Praha 1991
- *Poselství ulice. Dějiny českého plakátu*, Praha 1991
- *Dynastie. Fotografie Ivana Pinkavy*, Praha 1993
- *Outsider Svatopluk Máchal*, Ztichlá klika, Praha 1993
- *Náchodský okruh art deco* (1994)
- *Josef Váchal*, Praha 1994 (et al.)
- *Café fatal. Mezi Prahou, Vídní a Paříží* (1998)
- *Suterény. Vybrané kritické texty 1963–2000* (2001)
- *Škola české grotesky*, Praha 2002

4.2.3. Výběr z díla – Próza

- *Nový bestiář a jiné historky* (1998)

4.2.4. Výběr z díla – Básně

- *Fernety* (1998)
- *Pouštění papírových draků* (2002)
- *Rozsypaný čaj* (2005)
- *V Kupě* (2012)
- *Popořádku* (2015)

4.2.5. Výběr z díla – Autobiografie

- *Poletování jednoho ptáčka*, Torst, 2019, ISBN 978-80-7215-579-8

4.2.6 Výběr z díla – Výstavy

4.2.6.1. Autorské

- 2002 Josef Kroutvor: Města a ostrovy, Týnská literární kavárna, atrium, Praha
- 2010 Josef Kroutvor: Maličkosti

4.2.6.2. Společné

- 2002 Skupina 42 – II, Galerie Nový Svět, Praha
- 2008 Slovem i obrazem, Galerie Vltavín, Masarykovo nábřeží, Praha
- 2017 *Hudba, moře, divadlo*, Josef Kroutvor, David Radok, Ivan Theimer, Galerie U Betlémské kaple, Praha, 3. – 29. listopad 2017^[8]

5. Reference

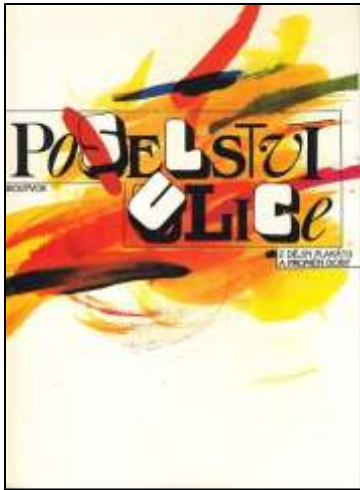
1. ↑ Vodrážka M, 2019, s. 65
2. ↑ Vodrážka M, 2019, s. 80
3. ↑ Zbořilova cesta ke slávě, Bohumil Doležal, 2003
4. ↑ Vodrážka M, 2019, s. 89
5. ↑ Slovník české literatury: Josef Kroutvor
6. ↑ *Cena Nadace ČLF za literární dílo roku 2015: Josef Kroutvor*. *www.nclf.cz [online]*. [cit. 2017-01-16]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2017-03-21.
7. ↑ Josef Kroutvor je laureátem Ceny Jaroslava Seiferta. Česká televize – ČT24, 2022-11-15. Cit. 2022-11-16. Dostupné online.
8. ↑ *Hudba, moře, divadlo [online]*. *Galerie U Betlémské kaple [cit. 2017-11-06]*. Dostupné online.

5.1. Literatura

- Mirek Vodrážka, *Výtvarné umění a jeho subverzní role v období normalizace*, Centrum pro dokumentaci totalitních režimů, Praha 2019, ISBN 978-80-270-5668-2
- Lubomír Slavíček (ed.), *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800-2008)*, Sv. 1, s. 736-737, Academia Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9

5.2. Externí odkazy

- Obrázky, zvuky či videa k tématu **Josef Kroutvor** na Wikimedia Commons
- Osoba **Josef Kroutvor** ve Wikicitátech
- **Seznam děl** v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Josef Kroutvor*
- Heslo ve Slovníku české literatury
- Josef Kroutvor v informačním systému abART
- Josef Kroutvor v české wikipedii
- O moři, knihovnách, keramice i lahodném ženském poskakování. Kunsthistorik Kroutvor bilancuje.

Josef Kroutvor: Poselství ulice, Praha, 1991

MILENA LAMAROVÁ

Milena Lamarová byla česká historička umění zaměřená na design 2. poloviny 20. století, muzejní pracovnice a autorka science fiction. Kvalifikační titul: Mgr.

Milena Lamarová s Adrienou Šimotovou

(Fotografie <https://www.mzyk.cz/images/ateliery/imagepages/ANM28-LamarovaSimotova.html>)

1. Klíčová slova

Historička umění – design 2. poloviny 20. století – kurátorka sbírky designu
Uměleckoprůmyslové muzeum Praha – Ústav bytové a oděvní kultury Praha

2. Profesní životopis

Milena Lamarová se narodila 4. listopadu 1930 v Praze a zemřela 30. ledna 2006 také v Praze. Studovala anglický jazyk a tělesnou výchovu na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a v letech 1968 – 70 dějiny umění a teorii architektury a designu na Royal College of Art v Londýně.

Byla nezávislou odbornou publicistkou. Do roku 1968 spolupracovala s pražským Ústavem bytové a oděvní kultury. V období 1970 – 1997 byla kurátorkou sbírky designu Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a poté s muzeem dále externě spolupracovala.

3. Dílo

3.1. Akviziční činnost

Milena Lamarová se výrazným způsobem podílela na formování sbírky designu pražského Uměleckoprůmyslového muzea (1970-97).

3.2. Výběr z publikační činnosti

Ženy u slova, Nakladatelství politické literatury, Praha, 1962

Menschen und Dinge. Moderne Dessins in der Tschechoslowakei, Praha 1965

Das Grosse Bilderlexikon der Mode. Von Albertum zur Gegenwart, Praga 1966 (s L. Kybalovou a O. Herbenovou)

Den Stora Modeboken, Artia, podnik pro zahraniční obchod, Praha, 1967

O bytech a lidech, Merkur, propagační a nakladatelský podnik, Praha, 1969

Encyclopédie illustrée du Costume et de la Mode, 1976

Sborník statí na počest 60. výročí narození PhDr. Dagmar Hejdové, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 1980

Cubismo cecoslovacco (Architettura e interni), Electa, Milán (Milano), 1982

Průmyslový design (Stroje, nástroje, průmyslové výrobky), Odeon, Praha, 1985

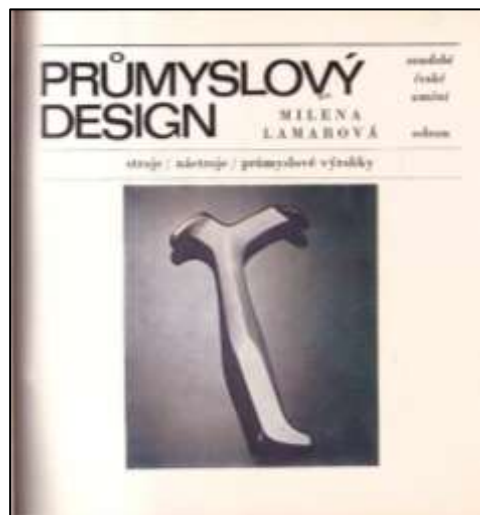
Oděvní tvorba, Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, n. p., Praha, 1986
 Tschechische Kunst der 20er und 30er Jahre (Avangarde und Tradition, Textband), 1988
 Český kubismus: Architektura a design 1910-1925, Vitra Design Museum, Weil am Rhein, 1991
 Z dějin průmyslového designu 1, Národní technické muzeum, Praha, 1996
 Dějiny českého výtvarného umění 1890-1938 (IV/1) (I) Počátky secese a symbolismu, počátky modernosti; II) Úsilí o moderní výraz), Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky, Praha, 1998
 Vademecum (Moderní umění v Čechách a na Moravě (1890 - 1938), Gallery, (Jaroslav Kořán), Praha, 2002
 Design: Aktualita, nebo věčnost? (Antologie textů k teorii a dějinám designu), Vysoká škola uměleckoprůmyslová (od 1945), Praha, 2005
 Dějiny českého výtvarného umění 1939-1958 (V), Academia, nakladatelství Akademie věd ČR, Praha, 2005
 Dějiny českého výtvarného umění 1958 - 2000 (VI/1), Nakladatelství Academia, Praha, 2007
 Zlínská Umprumka (1959-2011). Od průmyslového výtvarnictví po design, Vysoká škola uměleckoprůmyslová (od 1945), Praha, 2013
 Věci a slova (Umělecký průmysl, užité umění a design v české teorii a kritice 1870-1970), Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha (od 1945), 2014

4. Ocenění

2006 Cena Akademie věd ČR za vědecké dílo

5. Reference

Slaviček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 796
 Bartlová, Milena; Pachmanová, Martina: [Artemis a dr. Faust. Ženy v českých a slovenských dějinách umění, Vyd. 1., Praha, Academia, 2008](#)
 Milena Lamarová v informačním systému AbART

Kybalová; Lamarová: *Oděvní tvorba*, Odeon, Praha
 Lamarová: *Průmyslový design*, Odeon, Praha

JIŘÍ MACEK

Jiří Macek je český odborný publicista zabývající se designem, odborný manažer a kurátor.

1. Klíčová slova

Odborný publicista – odborný manažer

Blok – Czech Grand Design – DesignBlok – Profil Media – Křehký – magazín Paskvil

2. Život

Jiří Macek se v 90. letech 20. století podílel na kulturním televizním magazínu Paskvil. Poté založil a redigoval časopis Blok (2001 – 2008). Společně s Janou Zielinsky je zakladatelem festivalu DesignBlok a českých cen Czech Grand Design. Společně také založili roku 2010 také značku „Křehký“. Jako hudebník působil v kapele Tři duby. K životu Jiřího Macka neuvádějí veřejné zdroje žádná data.

Styl vnímám ho jako marketingový nástroj omezující naši svobodu, nebo jako pokus komerčně prodat něco, co se spontánně objevilo na ulicích a někdo se to snaží za každou cenu napodobit a zpeněžit. Když se z hnutí stane styl, pomalu končí.
(<http://hanazarubova.cz/post/8-jiri-macek>)

3. Dílo (výběr z publikační činnosti)

Macek; Zielinsky: Designblok 01. Přehlídka domácího a světového designu, Profil Media, Praha, 2001

Macek; Zielinsky: Křehký. Emocionální krajina českého designu, Profil Media, Praha, 2008

Macek; Zielinsky: DesignGuide. Styl a design v Praze, Profil Media, Praha, 2009

Macek, Jiří (ed.): Ceny Czech Grand Design. Ročenka českého designu, Profil Media, Praha, 2010

Macek, Jiří; Zielinsky, Jana; Pavlásková, Lucie: Red Book, Yinachi, Praha, 2010, 182 s.

Macek; Zielinsky: Cook Book. Design Blok Book 2017, Profil Media, Praha 2017

Macek; Zielinsky; Press; Chrobák: Avant Garde. Velká hra na budoucnost, Profil Media, Praha, 2018

Macek; Zielinsky: 20th! Designblok 2018, Profil Media, Praha, 2018

Macek; Zielinsky: Výzkum smyslu věcí. Design Blok Book 2018, Profil Media, Praha, 2018

Macek; Zielinsky: Terra Alba. Nová vlna českého designu, Profil Media, Praha, 2022

4. Reference

<http://hanazarubova.cz/post/8-jiri-macek>

<https://procne.hn.cz/c1-66985760-jiri-macek>

Jiří Macek v informačním systému AbART

Jan Michl (3. února 1946 Bílovice) je český teoretik designu a vysokoškolský pedagog aktivní v Norsku. Jeho specializací jsou dějiny modernismu v architektuře a filozofie designu.^{[1][2][3]} Kvalifikační titul: PhDr., Pedagogický titul: Prof.

Jan Michl při návštěvě Slovenského centra designu v Bratislavě (desátá léta 21. stol.)

2. Klíčová slova

Historik umění – teoretik designu – vysokoškolský učitel
Filozofická fakulta Masarykovy univerzity – Ústav dějiny umění ČSAV Praha – Statens haandverks- og kunstindustriskole Institutt for industridesign Oslo – Arkitektur- og designhogskole Oslo

3. Životopis

Jan Michl se narodil 3. února 1946 v Bílovicích. Po absolvování Střední uměleckoprůmyslové školy v Brně (1962-1966) studoval (1966-69 a 1971-73) dějiny umění na FF UJEP v Brně (dnešní Masarykova univerzita) a na švédské Uppsala Universitet (1969-71). V letech 1973-81 byl odborným pracovníkem Ústavu dějiny umění Československé akademie věd (ČSAV). Od roku 1981 žije a pracuje v Norsku. Působil například na Statens haandverks- og kunstindustriskole Institutt for industridesign v Oslu nebo na Arkitektur- og designhogskole v Oslu.

Michl publikoval v řadě prestižních světových časopisů věnovaných teorii designu, např. v *The Design Journal* (London), *Scandinavian Journal of Design History* (Aarhus) nebo *Designum* (Bratislava). Jeho odborné postavení vedlo k jeho opakovaným pozváním k přednáškám i v rodné zemi (UMPRUM, Praha, AVU, Brno, Muzeum umění a designu, Benešov, Slovenské centrum designu, Bratislava).^[4]

4. Dílo

Michl přichází s pozornou kritikou modernismu v umění, která není častá. Přínosné je jeho pozorování přirozených lidských potřeb dekorativních stylů. K mimořádně užitečným lze přiřadit jeho úvahy o negativním vlivu modernismu na metodu výuky designérů 20. století.

5. Publikace (výběr publikací v češtině)

Tak nám prý forma sleduje funkci : sedm úvah o designu vůbec a o chápání funkcionalismu zvláště. Praha: VŠUP, 2003. ISBN 80-901982-7-9

Funkcionalismus, design, škola, trh : čtrnáct textů o problémech teorie a praxe moderního designu. Brno, Praha: Barrister & Principal, VŠUP, 2012. ISBN 978-80-87474-48-8, ISBN 978-80-86863-42-9

Co Bauhaus dal – a co vzal : kritické úvahy o modernistickém pojetí designu a architektury. Books and Pipes, Brno, 2020

6. Reference

1. ↑ *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800-2008) = Dictionary of art historians, critics, theorists, journalists, and experts in related fields in the Czech lands (circa 1800 to 2008)*. Vydání první. vyd. Praha: [s.n.] 2 volumes (970; 1807 pages) s. Dostupné online. ISBN 978-80-200-2094-9, ISBN 80-200-2094-2. OCLC 976443783
2. ↑ AUT – Úplné zobrazení záznamu. aleph.nkp.cz [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné online.
3. ↑ Jan Michl | abart. cs.isabart.org [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné online.
4. ↑ jan michl (oslo, norway) : design theory website. janmichl.com [online]. [cit. 2022-03-24]. Dostupné online.

5.1 Externí odkazy

- Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Jan Michl*
- janmichl.com

Michl: Funkcionalismus, design, škola, trh

MARTINA PACHMANOVÁ

Martina Pachmanová je česká umělecká kritička a kurátorka. Její specializací je moderní a současné umění z pohledu rodu a feminizmu. Je organizátorkou několika desítek výstav a autorkou odborných textů publikovaných v českých i zahraničních periodikách. Kvalifikační titul: Mgr., Pedagogický titul: Doc.

Martina Pachmanová

2. Klíčová slova

Historička umění – teoretička designu

Národní galerie v Praze – Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha

3. Studium a pedagogická činnost

Martina Pachmanová se narodila 21. května v Praze. Vystudovala obor *Dějiny umění a estetika* na FF UK. V roce 1998 získala dvouletý výzkumný grant Research Support Scheme pro dizertační práci, v němž se zabývala rodovým aspektem v českém moderním umění. V následujících letech získala Fulbrightovo stipendium, které jí umožnilo studovat v letech 2000–2001 na Harvardově univerzitě.

V letech 1998–1999 působila jako odborná náměstkyně pro Sbirku moderního a současného umění v Národní galerii v Praze. V roce 2002 vedla spolu s Libuší Heczkovou a Petrou Hanákovou na Filozofické fakultě UK seminář „Tělo a narace“. V roce 2003 vedla na pražské pobožce American University kurz „Czech Modern and Contemporary Visual Culture: Art, Photography, Architecture“ a na New York University kurzy „Czech Art and Architecture“ a „Gender and Culture“. V letech 2003–2005 působila jako prorektorka pro mezinárodní spolupráci a styk školy s veřejností na VŠUP v Praze. V roce 2012 se stala hostující profesorkou na americké Brownově univerzitě.^[1]

V minulosti působila externě na pobočkách amerických univerzit v Praze, jako například University of Washington, New York University V současnosti působí jako odborná asistentka na Katedře dějin umění a estetiky Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze.^[2] Občasně přednáší na FF UK.

4. Ocenění

V roce 2005 ji Uměleckohistorická společnost udělila Cenu Josefa Krávy za mimořádný počin v oblasti dějin umění.^[3] V roce 2014 získala Cenu F. X. Šaldy za uměleckou kritiku za knihu *Zrození umělkyně z pěny limonády. Genderové kontexty české teorie a kritiky umění* (2013).^[4]

5. Publikace

4.1 Autorka

2004 – *Neznámá území českého moderního umění: Pod lupou genderu*

2006 – *Milada Marešová, Waldheimská idyla*

2008 – *Věrnost v pohybu: Hovory o feminizmu, dějinách a vizualitě*

2008 – *Milada Marešová: Malířka nové věčnosti*

2009 – *Milada Marešová, Domácí biograf*

2013 – *Vlasta Vostřebalová-Fischerová: Mezi sociálním uměním a magickým realismem* (spolu s Michalou Frank Barnovou)

2013 – *Zrození umělkyně z pěny limonády: Genderové kontexty české moderní teorie a kritiky umění*

4.2 Editorka

2002 – *Neviditelná žena: Antologie současného amerického myšlení o feminizmu, dějinách a vizualitě*

2005 – *Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze 1885–2005* (spolu s Markétou Pražanovou)

2005 – *Design: Aktualita, nebo věčnost?*, Vysoká škola uměleckoprůmyslová, Praha

2008 – *Artemis a dr. Faust: Ženy v českých a slovenských dějinách umění* (spolu s Milenou Bartlovou)

2011 – *Madame Gali: Expresionistické dílo Marie Galimberti-Provázkové, 1880–1951*. K této knize uspořádala stejnojmennou monografickou výstavu v Západočeské galerii v Plzni.

2014 – *Z Prahy až do Buenos Aires (Ženské umění a mezinárodní reprezentace meziválečného Československa)*, Vysoká škola uměleckoprůmyslová, Praha

6. Reference

1. ↑ GENDER A VĚDA, Gender a věda. Ph.D. Martina Pachmanová | Gender a věda. www.genderaveda.cz [online]. [cit. 2016-11-18]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2016-11-21.
2. ↑ Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze. www.umprum.cz [online]. [cit. 2016-11-18]. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 2016-11-17.
3. ↑ Cena Josefa Krávy. www.dejinyumeni.cz [online]. [cit. 2016-11-21]. Dostupné online.
4. ↑ Artalk.cz [online]. 2014-06-12 [cit. 2016-11-21]. Dostupné online.

5.1 Literatura

Lubomír Slaviček (ed.), *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800-2008)*, v. 2, s. 1061–1062, Academia Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9

5.2 Externí odkazy

Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Martina Pachmanová*

Martina Pachmanová v informačním systému abART

UMPRUM: doc. Mgr. Martina Pachmanová, Ph.D. Archivováno 17. 11. 2016 na Wayback Machine.

JANA JOHANNA PAULY

Jana Johanna Pauly je česká historička umění, kurátorka a publicistka zaměřená na design.^[1]

Jana Johanna Pauly v roce 2020

1. Klíčová slova

Historička užitého umění – kurátorka – odborná publicistka
Národní technické muzeum – Muzeum skla a bižuterie Jablonec nad Nisou – Technická univerzita Liberec

2. Životopis

Jana Johanna Pauly se narodila 19. listopadu 1944 v Chrudimi. Studovala na Střední uměleckoprůmyslové škole v Železném Brodě, Institutu dějin umění a průmyslové tvorby v Jablonci nad Nisou a Muzeologickém informačním a studijním středisku Národního muzea v Praze. V letech 1990-1994 byla vedoucí oddělení bižuterie a šperku v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou. V období 1994-2004 vykonávala funkci vedoucí kurátorky oddělení průmyslového designu Národního technického muzea v Praze. Od roku 2004 pedagogicky působí také na Technické univerzitě v Liberci. Od roku 2006 byla členkou Akademie designu ČR.

Je autorkou řady výstav a publikací. Její články nalezneme v periodících Architekt, Art & Antiques, Bulletin DC ČR, Ateliér, De Sign Um, Revue dizajnu, Design Trend, Fórum architektury a stavitelství, MF Dnes, Starožitnosti a užité umění, Umění a řemesla ad.^[2]

3. Dílo

3.1. Sbírkotvorná činnost

Jana Pauly se podílela na tvorbě sbírky skla a bižuterie v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou (1990-94) a založila sbírku designu Národního technického muzea v Praze (1994-2004).

3.2. Publikační činnost (výběr)

- Hulák, Jiří; Pauly, Jana: Design Pro. Český průmyslový design 1990-2010. Vydal Jindřich Dušek, Praha, 2014
- Knobloch, Iva; Vondráček, Radim (eds.): Design v českých zemích 1900-2000. Academia, Praha; Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2016, ISBN 978-80-200-2612-5
- Pauly, Jana, Střežková, Lucie, Hulák, Jiří, Uksová, Kateřina: Katalog expozice Technika v domácnosti, Národní technické muzeum, Praha, 2014, ISBN 978-80-7037-242-5

4. Ocenění

- 2006 Cena Akademie věd ČR za vědecké dílo DČVU
- 2007 Cena Design Centra ČR za propagaci designu

5. Reference

1. ↑ Osoby | abart. cs.isabart.org [online]. [cit. 2023-01-27]. Dostupné online.
2. ↑ *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800-2008) = Dictionary of art historians, critics, theorists, journalists, and experts in related fields in the Czech lands (circa 1800 to 2008)*. Vydání první. vyd. Praha: [s.n.] 2 volumes (970; 1807 pages) s. Dostupné online. ISBN 978-80-200-2094-9, ISBN 80-200-2094-2. OCLC 976443783

5.1 Literatura

- Slaviček, Lubomír (ed.): *Slovník historiků umění, výtvarných teoretiků, kritiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*, Academia, Praha, 2016, ISBN 978-80-200-2094-9
- Biografický slovník českých zemí
- <https://biblio.hiu.cas.cz/records/6aaea20b-16e2-4b3b-bb9e-4056fd969bcc?locale=cs>
- Jana Pauly v informačním systému abART

Pauly; Hulák: *Technika v domácnosti*, NTM, 2014

Jiří Pelcl je český architekt, designér, odborný publicista, vysokoškolský pedagog a bývalý rektor Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze.^[3] Chce, aby věci byly užitečné, pomáhaly a nestály moc. Každá jejich část má mít smysl, a nebo tam nemá co dělat. Pracuje s kovem, sklem, dřevem nebo textilem i papírem. Navrhl budovy, interiéry, skleničky, židle i kompostér s žížalami do bytu.^[4] Žije a pracuje v Praze. Kvalifikační titul MgA. Pedagogický titul Prof.

Jiří Pelcl

1. Klíčová slova

Architekt – designér – odborný publicista – vysokoškolský pedagog – rektor – umělecký ředitel
Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha – Royal College of Art – Crystalex Nový Bor

2. Biografie

Narodil se 22. září roku 1950 v obci Postřelmov v okrese Šumperk. Vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Brně (maturita v roce 1970), architekturu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze - UMPRUM (1972–1978) a design nábytku na Royal College of Art v Londýně (1983–1984).^{[2][3]}

V roce 1987 spolu s Bohuslavem Horákem iniciuje založení umělecké skupiny Atika^[5]. V roce 1990 zakládá vlastní projekční kancelář Atelier Pelcl. V roce 1992–1994 působí ve funkci uměleckého ředitele Galerie Genia Loci v Praze.^[6] 1997 nastupuje na UMPRUM, vede atelier Architektura a design, v roce 2002 jmenován profesorem, v letech 2002–2005 působí jako rektor UMPRUM.^[2] V letech 2005–2008 působí jako umělecký ředitel podniku Crystalex Nový Bor. V roce 2006 je mu udělen čestný doktorát na University of Brighton ve Velké Británii. V letech 2011–2018 je vedoucím katedry designu na UMPRUM a prorektorem pro vnější vztahy a mezinárodní styky. V roce 2016 mu bylo uděleno Fulbrightovo stipendium při Pratt Institute v New Yorku, zkoumal komunitu Shakers.^[7] Ve volbách do PSP ČR v roce 2017 kandidoval za hnutí STAN v Praze na 6. místě kandidátky, nicméně nebyl zvolen.^[8] V roce 2019 ukončil působení na UMPRUM.

V roce 2021 byla uspořádána Moravskou galerií v Brně rozsáhlá retrospektivní výstava jeho designérského díla^[9]. Česká televize v roce 2022 vysílala jeho časosběrný portrét *Jiří Pelcl: Jak se dělá design*.^[10]

3. Dílo

Věnuje se designu výrobků pro průmyslovou výrobu, zejména v oblasti nábytku, skla a porcelánu. Navrhuje interiéry, instalace výstav, rodinné domy.

Spolupracuje na designu produktů mj. s firmami Crystalex, Český porcelán, Preciosa, Techo, Moser, Master&Master, Skitch, Cotto, Bomma, Umbra, Plastia, Konsepti, Polstrin, Egoé^[7]. Jeho autorský design je distribuován v designshopech muzeí, Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, v Moravské galerii v Brně, MoMA v New Yorku, Kjótu, Hongkongu, v MAK ve Vídni a dalších. Realizoval řadu interiérů prestižních objektů (interiéry pro prezidenta Václava Havla na Pražském hradě, české velvyslanectví v Římě a Pretorii, Český dům v Malmö a jiné).

Vedle praktické činnosti se zabývá teorií designu, publikuje a externě přednáší na domácích a zahraničních vysokých školách (Rietveld Academy Amsterdam, Kalifornská univerzita v Berkeley, RCA Londýn, Yaleova univerzita, ENSDI Paříž, SCIARCH Los Angeles).

4. Ocenění

Za svoji designérskou tvorbu získal řadu ocenění, jeho práce jsou zastoupeny ve významných evropských i světových muzeích designu, například v Muzeu moderního umění v New Yorku.^[11]

2004, Grand Prix Obce architektů za rekonstrukci rodného domu Gustava Mahlera v Kališti (společně s Vladimírem Krátkým), Česká republika^[6]

2006, Národní cena za design 2006, cena Design centra ČR, za nápojový soubor *Vicenza*, Česká republika^[3]

2006, Vynikající design 2006, cena Design centra ČR, za soubor *Bohemia White*, Česká republika^[12]

2006, Grand Prix na mezinárodním veletrhu Mobitex v Brně za soubor *Vicenza*, Česká republika^[12]

2006, Form za kolekci karaf *Vicenza* na mezinárodním veletrhu Tendenceve Frankfurtu nad Mohanem, Německo^[12]

2006, Čestný doktorát University of Brighton za významný přínos pro mezinárodní design a vzdělávání v oblasti designu, Spojené království^[14]

2007, Czech Grand Design – Designér roku 2006, Akademie designu ČR, Česká republika^[12]

2007, Czech Grand Design – Produktový designér roku 2006, Akademie designu ČR, Česká republika^[3]

2007, Design Plus, Ambiente, Internationale Trade Fair, Frankfurt nad Mohanem, Německo^[2]

2007, Stavba roku 07, cena ministra průmyslu ČR za rekonstrukci Hudebního divadla Karlín (spolu se společností Anima), Česká republika^[12]

2007, World Best Design – Legacy for the Future Design Award, Soul, Jižní Korea^[12]

2011, ELLE Deco International Design Award, EDIDA 2011^[15]

2011, Národní cena za dizajn 2011, Slovenské centrum dizajnu, Slovensko^[12]

2017, Red Dot Design Award za vermicompostér *Urbalive*, Design Zentrum Nordrhein, Westfalen, Německo^[16]

2019, Big SEE Wood Design Award za ohniště *Back to fire*, Center for creative economy of Southeast Europe^{[17][12]}

2019, Good Design za vermicompostér *Urbalive*, The Chicago Athenaeum^[18]

2020, Cena Hospodářské komory ČR za kolekci skla na Trienále skla a bižuterie, Jablonec, Česká republika^[19]

2020, Medaile Josefa Hlávky, za celoživotní dílo ve prospěch české vědy, umění a vzdělanosti, Česká republika^[20]

2020, Czech Grand Design – Síň slávy, Akademie designu ČR, Česká republika^{[7][11]}

5. Výstavy

Výběr ze 35 samostatných výstav^[12]

1999, Jiří Pelcl – The Strip Collection. Galerie Neotu, Paříž

1999, Pelcl design Cotto nábytek. Moravská galerie v Brně (katalog)

2002, Jiří Pelcl. 3rd Biennial International Design, Saint-Étienne (katalog)

2006, Jiří Pelcl x Design, Subjective x Objective – Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, Praha (katalog)

2007, Jiří Pelcl x Design, Subjective x Objective – Looshaus, Vídeň (katalog)

2010, Jiří Pelcl a studenti, Pécsi Galéria, Pécs

2011, Luxury Dwelling, Galerie Grosseti, Miláno, DOX, Praha (katalog) 2012, The Incredible Lightness of Being, University of Brighton Gallery, Brighton (katalog)

2015, Jiří Pelcl – Velké a malé objekty, DOX, Praha

2016, Forestglasscollection, Konsepti, Praha (katalog)

2017, Von der Idee zum design, České centrum, Berlín

2019, Adaptable, Galerie Nova, Bratislava

2020, Jiří Pelcl, Sedmváz, Galerie Kuzebauch, Praha

2021, Jiří Pelcl – Design, Moravská galerie v Brně, Brno (katalog)

Výběr z více než 200 kolektivních výstav^[13]

2005, Czech 100 Design Icons. Berlín (reprízy Bratislava, Praha, Stockholm, Brighton)

2006, Couchen voller Sinne – Hommage á Sigmund Freud. Looshaus, Vídeň.

2006, Dreams and Reality: Czech Design 1990–2005. Design Flanders Gallery, Brusel

2007, 25 Jahr Binnen, Gallery Binnen, Amsterdam

2007, Současný český design, Imperial Art Gallery, Peking

2007, Český design, Soul

2008, „Křehký“, ICFF, New York

2009, „Křehký“, 100% Design, Tokio
 2009, Czech Selection, Zona Tortona, Miláno
 2009, Real World Laboratory, Central European Design, Museumsquartier, Vídeň
 2009, „Křehký“ The best of the Czech glass and Porcelain, Carriage Works, Sydney
 2011, Postmodernism: Style & Subversion, Victoria & Albert Museum, Londýn
 2014, Brilliant by Design, Design Museum Gent
 2015, Jiri Pelcl + students = Umprum, České centrum, Paříž
 2016, „This is today“, Chamber Gallery, New York
 2017, Sklo: Možnosti a limity, Galerie města Bratislavy, Mirbachov Palác, Bratislava
 2017, Czech Grand Design
 2017, Vila Pellé, Praha
 2018, 1000 Vases, Espace Commines, Paříž
 2020, Trendy, Design, Produkce, Mezinárodní trienále skla a bižuterie, Muzeum skla a bižuterie Jablonec n. N.
 2022, Design a transformace, Design Museum Brussels, Brusel

6. Publikační činnost

PELCL, Jiří; HORÁKOVÁ, Lilka. *Diskuse 89'*. Praha: autorské vydání, 1989. nestr. s.
 KARASOVÁ, Daniela; PELCL, Jiří. *Design ve Velké Británii*. Praha: Ústav oděvní a bytové kultury, 1989. 91 s.
 PELCL, Jiří. *Český design 1995-2000 : Nábytek – svítidla – věci na stůl – textil – výrobky*. Praha: Prostor, 2001. 175 s. Dostupné online. ISBN 80-902736-6-1, ISBN 978-80-902736-6-5. OCLC 123123304
 PELCL, Jiří, et al. *Design - od myšlenky k realizaci, from idea to realization = Design – from idea to realization*. Praha: UMPRUM, 2012. 255 s. Dostupné online. ISBN 978-80-86863-45-0, ISBN 80-86863-45-X. OCLC 888894433
 KNOBLOCH, Iva; PELCL, Jiří. *1989 Diskuse 2014 : architektura, interiér design*. Praha: UMPRUM, 2014. 304 s. Dostupné online. ISBN 978-80-86863-76-4, ISBN 80-86863-76-X. OCLC 910637484
 ROSSINI, Pavla; PELCL, Jiří. *Století dánské a české nábytkové tvorby: konvergence, divergence*. Praha: UMPRUM, 2018. 390 s. Dostupné online. ISBN 978-80-87989-09-8, ISBN 80-87989-09-0. OCLC 1048455999

Práce Jiřího Pelcla byly publikovány ve více než 45 knižních publikacích a odborných periodikách v Česku i v zahraničí⁽¹³⁾: Abitare, Architecture intérieure créée, Architect, Architektur und Wohnen, Atrium, Azimuts, Blueprint, Casa Idea, Casa Vogue, Centras, de Architect, Design, Designum, Dolce Vita, Domov, Domus Aurea, Domus, Elle Deco Japan, Era, Gap-Casa, Intramuros, Interni, Kunstblad, Living, Maison et Jardin, Modo, Nuevo Estilo, Skala, Vogue-Living, Wallpaper, World Interior Design a další.

7. Zastoupení v muzejních sbírkách

Aldrich Collection, Brighton
 Die Neue Sammlung, Mnichov
 Moravská galerie v Brně
 Museum of Modern Art, New York
 Muzeum hlavního města Prahy
 Museum Angewandte Kunst, Frankfurt
 Museum für Gestaltung, Curych
 Muzeum umění a designu Benešov
 Muzeum umění Olomouc
 Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou
 Národní galerie Praha
 Národní technické muzeum v Praze
 Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze
 Severočeské muzeum v Liberci
 Sklářské muzeum Nový Bor
 Slovenské muzeum dizajnu, Bratislava
 Swedish Glassmuseum, Smalands

8. Reference

1. ↑ *prof. ak. arch. Jiří Pelcl dr.h.c.* [online]. Praha: UMPRUM [cit. 2013-03-07]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2014-03-08.
2. ↑ Skočit nahoru k:^{a b c d} *Osobnosti Šumperska – Prof. ak. arch. Jiří Pelcl* [online]. rej.cz, 2012-03-19 [cit. 2013-03-07]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2014-03-08.
3. ↑ Skočit nahoru k:^{a b c d} FARNÁ, Kateřina. *Jiří Pelcl: Snobský design mě štve* [online]. Novinky.cz [cit. 2013-03-07]. Dostupné online.
4. ↑ *Jiří Pelcl - Hyde Park Civilizace | Česká televize.* [s.l.]: [s.n.] Dostupné online.
5. ↑ KOUDELKOVÁ, Dagmar. *Atika 1987-1992 : emoce a forma = emotion and form*. Vyd. 1. vyd. Olomouc: Muzeum umění Olomouc 173 pages s. Dostupné online. ISBN 978-80-7366-087-1, ISBN 80-7366-087-3. OCLC 173443215
6. ↑ Skočit nahoru k:^{a b} KOUDELKOVÁ, Dagmar. *Jiří Pelcl x design : subjective x objective*. Brno: ERA 199 pages s. Dostupné online. ISBN 80-7366-066-0, ISBN 978-80-7366-066-6. OCLC 123352278
7. ↑ Skočit nahoru k:^{a b c} KOVÁŘOVÁ, Danica. *Dolce Vita* [online]. Zář 2020 [cit. 2022-12-17]. Dostupné online. ISSN 1213-7502.
8. ↑ <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=1&xstrana=7>
9. ↑ KOLESÁR, Zdeno. Janusovské tváře Jiřího Pelcla. *Designum* [online]. Slovenské centrum dizajnu, 2022-05-09 [cit. 2022-12-17]. Roč. 2022, čís. 1. Dostupné online. ISSN 1335-034X. (slovensky)
10. ↑ KOPÁČOVÁ, Tereza. Jiří Pelcl: Jak se dělá design – iVysílání | Česká televize. *www.ceskatelevize.cz* [online]. Česká televize, 2022-04-27 [cit. 2022-12-29]. Dostupné online.
11. ↑ Skočit nahoru k:^{a b} *Best of: 2020*. [s.l.]: Profil Media, 2021. 160 s. ISBN 978-80-907135-4-3.
12. ↑ Skočit nahoru k:^{a b c d e f g h i} ŠTĚCH, Adam. *Jiří Pelcl : Design*. Praha: [s.n.] 246 pages s. Dostupné online. ISBN 978-80-7027-344-9, ISBN 80-7027-344-5. OCLC 1295215044
13. ↑ Skočit nahoru k:^{a b} Atelier Pelcl — O ateliéru. *www.pelcl.cz* [online]. [cit. 2022-12-17]. Dostupné online.
14. ↑ *University of Brighton : Honorary graduates* [online]. [cit. 2022-12-17]. Dostupné online. (anglicky)
15. ↑ ELLE Decoration rozdalo ceny za český design | Proti šedi. *archiv.protisedi.cz* [online]. [cit. 2022-12-17]. Dostupné online.
16. ↑ *Red Dot : The Urbanlive Worm Farm* [online]. 2017 [cit. 2022-12-17]. Dostupné online. (anglicky)
17. ↑ *BIGSEE : BACK TO FIRE by Atelier Pelcl for EGOE life s.r.o.* [online]. 2019-11-15 [cit. 2022-12-17]. Dostupné online. (anglicky)
18. ↑ *The Chicago Athenaeum : URBALIVE Worm Farm, 2015-2016* [online]. [cit. 2022-12-17]. Dostupné online.
19. ↑ *Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou – Dvě nové výstavy i skleněná plastika v muzejním parku* [online]. [cit. 2022-12-17]. Dostupné v archivu pořízeném dne 2022-12-17.
20. ↑ *Hlávková nadace : Nositelé medaile* [online]. [cit. 2022-12-17]. Dostupné online.

8.1 Externí odkazy

Design očima Jiřího Pelcla.. ČT, Hyde Park Civilizace, 18. 3. 2023.

Jiří Pelcl v české wikipedii

Slavná Pelcova keramická lžička jako poutač muzea designu v Benešově, kde je ve sbírce umění zastoupen.

KLÁRA PELOUŠKOVÁ

Klára Peloušková je teoretičkou umění se specializací na design. Kvalifikační titul: Mgr.

Klára Peloušková

9. Klíčová slova

Teoretička umění – design
Art Alk – Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze -

10. Profesionální životopis

Klára Peloušková, roz. Stolková, se narodila roku 1991. Absolvovala dějiny umění a teorii interaktivních médií na Filozofické fakultě MU v Brně a ve studiu pokračovala na Katedře teorie a dějin umění Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze.

Působí jako kritička a kurátorka současného umění a designu. Od ledna 2016 byla tři roky šéfredaktorkou webu Artalk.cz. V roce 2015 absolvovala stáž v Peggy Guggenheim Collection v Benátkách a v letech 2013–2014 byla koordinátorkou rezidenčního programu studios das weisse haus při organizaci pro současné umění „das weisse haus“ ve Vídni. V letech 2012–2013 působila jako kurátorka Galerie Art a galerie Anne Frank Memorial v Brně, které provozuje uskupení umělců a teoretiků GRAU kolektiv, jehož je členkou.

Klára Peloušková je metodičkou Katedry designu VŠUP a asistentkou/doktorandkou její Katedry teorie a dějin umění. Působí rovněž jako vedoucí modulu pro udržitelnost a civilizační otázky Planeta B. Zabývá se především současnou teorií a metodologií designu s důrazem na politiky udržitelnosti a civilizační transformace.

Zajímavým příkladem její práce je podíl na dokumentu Design antropocénu, který natočila televize Artyčok v roce 2022.

3. Ocenění

Je laureátkou Ceny Věry Jirousové 2015 pro mladé kritiky výtvarného umění do 28 let.

4. Reference

<https://www.umprum.cz/cs/lide/klara-pelouskova>

https://cs.isabart.org/search?t=2&t2_q=kl%C3%A1ra+pelou%C5%A1kov%C3%A1

<https://www.artalk.info/?prioritized=false&dateFrom=null&dateTo=null&authors=17&categories=&search=null>

Jan Rous je český historik umění se specializací na dějiny knižní kultury a grafický design, v letech 1990–2010 pedagog katedry dějin umění a estetiky na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, od roku 2011 samostatný odborný pracovník Muzea umění a designu v Benešově. Kvalifikační titul PhDr.

Jan Rous po roce 2020

1. Klíčová slova

Historik umění se specializací na dějiny knižní kultury a grafický design – vysokoškolský pedagog
Uměleckoprůmyslové muzeum – Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha – Muzeum umění a designu Benešov
– Topičův salon v Praze

2. Životopis

Jan Rous se narodil 16. února 1943 v Praze. V letech 1962–1968 studoval dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (prof. J. Pešina, P. Wittlich), studia zakončil diplomovou prací *Symbolismus a jeho odraz v povaze české plastiky zlomu 19. a 20. století* (Mgr.). Roku 1999 obhájil doktorskou disertaci.

Krátce pracoval v Národní galerii a poté v letech 1969–1972 jako redaktor nakladatelství *Obelisk* v Praze. Na počátku normalizace pracoval nejprve jako pomocná síla, později jako konzervátor grafické sbírky Uměleckoprůmyslového muzea v Praze (1972–1990). Od roku 1990 do roku 2010 byl lektorem dějin umění a grafického designu Kabinetu dějin a teorie umění Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze. Od devadesátých let spolupracoval na koncepci výstavního programu Muzea umění a designu v Benešově (člen vědecké rady), po přestěhování z Prahy zde působil jako odborný pracovník. Od roku 2008 byl kurátorem galerie Topičův salon. Je členem Mezinárodní asociace výtvarných kritiků (AICA), od roku 2004 členem Vědecké rady Fakulty humanitních studií UK. Přispívá články do odborných časopisů *Architekt*, *Ateliér*, *Art & Antiques*, *Keramika a sklo*, *Umění a řemesla*, *Fotografie*, *Typografia*, *Estetická výchova* a do řady periodik (*A2*, *Revolver revue*, *Domov*, *Lit. noviny*, *Prostor*, *Přítomnost*, *Respekt*, *Technický magazín*, *Tvar*, *Zlatý máj*, *Zlatý řez*, aj.)^[1]

3. Dílo

Zabývá se fotografií, knižní kulturou, plakátem, typografií a designem. Podílel se na souborných publikacích o předválečné české výtvarné avantgardě (*Devětsil*, *kubismus*, *funkcionalismus*). Zabýval se knižní tvorbou Františka Kupky^[2], Josefa Šímy, Karla Teiga, Jiřího Trnky.

V době normalizace uváděl neoficiální výstavy (Jiří Sozanský, *Památník Terežín*, 1976) a výstavy v malých nezávislých galeriích (Galerie Fronta, Malá galerie Čs. spisovatele, Divadlo Na Chmelnici, Regionální muzeum Kolín). Roku 1986 se spolu s Františkem Šmejkalem a Rostislavem Šváchou podílel na výstavě *Devětsil. Česká výtvarná avantgarda dvacátých let* v Galerii hlavního města Prahy a v Domě umění v Brně.

3.1. Sbírkotvorná činnost

Jan Rous má podíl na tvorbě sbírky Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a sbírky grafického designu Muzea umění a designu Benešov (nejprve jako člen muzejní rady, později jako pracovník muzea).

3.3. Bibliografie

3.3.1. Souborné publikace a monografie

- Jan Rous a kol., *Tschechische Kunst 1878–1914*, 430 s., Mathildenhöhe Darmstadt 1984
Jan Rous, *Josef Šíma: Knižní grafika a kresby*, 52 s., UPM v Praze 1985
Jan Rous, *Josef Kaplický: Knižní grafika a kresby*, UPM Praha 1987
Jan Rous a kol., *Sto let českého užitého umění*, 244 s., UPM v Praze 1987
B. Stehlíková (ed.), text Jan Rous, *35 tschechoslowakische illustratoren 1953–1988*, 144 s., Artia Praha 1988
Petr Nedoma, Jan Rous, *Jan Hísek: Grafika*, 80 s., Galerie Pecka, Praha 1996, ISBN 80-902285-0-X
Jan Rous a kol., *Jan Konůpek: Poutník k nekonečnu / A pilgrim to infinity*, 177 s., Galerie HMP 1998
Ludvík Kundera, Jan Rous, Bohuslav Holý, *Osobnosti českého grafického designu – Václav Bláha*, 65 s., Muzeum umění a designu, Benešov, 1999
Josef Hlaváček, Vladimír Karfík, Jan Rous, Jiří Machalický, *Příběhy Jiřího Koláře*, Gallery (Jar. Kořán), Praha 1999
Zina Trochová, Jan Rous (eds.), *Jindřich Chaloupecký: Cestou necestou*, H&H Jinočany 1999, ISBN 80-86022-61-7
Jan Rous, *Otakar Slavík*, 272 s., Gallery (Jaroslav Kořán), Praha 2009, ISBN 978-80-86990-69-9
Jana Čeňková, Jan Rous, *60 let na křídlech Albatrosu*, 66 s., Albatros, Praha 2009, ISBN 978-80-00-02591-9
Vladimír Fuka, Jan Rous, Ivana Fuková, *Deník 1952*, 154 s., nakl. PLUS Praha 2010, ISBN 9788025900130
Marie Klimešová, Jan Rous, *Jiří Balcar*, Vysoká škola uměleckoprůmyslová, Galerie výtvarného umění v Chebu, Arbor vitae, Praha 2013, Arbor vitae ISBN 978-80-7467-034-3
Petr Štembera, Jan Rous, Vlasta Koubská, David Chaloupka, Božena Brodská, *A. V. Hrska 1890–1954*, 319 s., vyd. vl. nákl. D. Chaloupka 2014, ISBN 978-80-260-5426-9
Jan Rous, *Jiří Šalamoun aneb představitelné pohledy na svět*, 320 s., nakl. Baobab, Praha 2015, ISBN 978-80-7515-009-7

3.3.2. Fotografické publikace

- Jan Reich: Fotografie 1967 – 76, Praha 1977
Jan Reich: Fotografie 1964 – 80, 84 s., Praha 1981
Jan SágI: Krajiny, Praha 1995
Dagmar Hochová: Fotografie – paměť všedního, Spol. Topičova salonu, Praha 2009
Katalogy (výběr)[editovat | editovat zdroj]
1970 Symbolismus v českém výtvarném umění, 32 s., Galerie výtvarného umění v Chebu
1976 Jiří Sozanský, Památník Terezín
1978 Český funkcionalismus 1920–1940: Architektura, bytové zařízení, užitá grafika, UPM, MG v Brně (s textem K. Teige)
1980 Eva Kmentová, Divadlo v Nerudovce, Praha
1996 Michal Matzenauer: Obrazy a kresby, OVM Vsetín
1999 Jaroslav Fišer, Galerie Fronta, Praha
2002 Karel Nepraš: Sedící, stojící, kráčejí (s. L. Sedlákovou), 92 s., Galerie Gemma, ISBN 80-86087-41-7
2004 Jiří Šalamoun: Čtvrté kolo u stolu, pátá noha na papíře, 28 s., MUD Benešov, ISBN 80-903144-7-3
2008 Jiří Šalamoun: Trvalé následky, 46 s., Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, ISBN 978-80-85090-93-2
2008 Čestmír Kafka: Krajiny možného konání, Spol. Topičova salonu Praha
2008 Jiří Kolář: Prostor mezi slovem a obrazem, Spol. Topičova salonu Praha
2008 Ivan Ouhel: Proměny krajiny / konstrukce prostoru, Spol. Topičova salonu Praha
2008 Karel Valter: Místo, krajina, obraz, Spol. Topičova salonu Praha
2009 Antonín Střížek: Obrazy a kresby, Spol. Topičova salonu Praha
2009 Otakar Slavík: Návraty, Spol. Topičova salonu Praha
2010 Rudolf Volráb: Situace figury, Spol. Topičova salonu Praha
2010 Olga Karlíková: Prostor pro světlo a řeč přírody, Spol. Topičova salonu Praha
2011 Daisy Mrázková: Voda a čára, Spol. Topičova salonu Praha
2015 Jiří Šalamoun: Grafická tvorba, Galerie Synagoga
2017 sy Mrázková: Co by se stalo, kdyby..., Galerie Villa Pellé

3.3.3. Vybrané články a texty

Vidět..., in: J. Chaloupecký, J. Šetlík (eds.), *Eva Kmentová. In memoriam, Praha 1982*, s. 19–22

Doslov, in: K Dyrnyk, *Typograf o knihách, Praha 1993*, s. 355–367

Malíř Rudolf Němec, in: R. Němec, *Nerozumím už Nietzschemu, Praha 2000*, s. 207–208

Dotyky, in: M. Klimešová, M. Kumstátová (eds.), *Téma Eva Kmentová, Litoměřice 2004*, s. 57–60

Ivan Ouhel, in: R. Wagner (ed.), *České ateliéry, Praha 2005*, s. 159

4. Reference

1. ↑ Slavíček, L. (ed.): *Slovník historiků umění...* 2016, s. 1236–1237
2. ↑ Jan Rous: *František Kupka – Knižní tvorba, Středočeská galerie, 1982*

4.1. Literatura

Lubomír Slavíček (ed.), *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800–2008)*, Sv. 2, s. 1236–1237, Academia Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9

Bibliografie prací Jana Rouse (1969–2009) in: C. Říha (ed.) *Nefoťte mne před knihovnou, Sborník pro J. R., Praha 2010*, s. 201–204

4.2. Externí odkazy

Rous Jan v informačním systému abART

Katalog UPM: Rous, Jan, 1943 – jk01102871

Jan Rous v české wikipedii

Jan Solpera je český typograf, grafik, pedagog a odborný publicista. Kvalifikační titul MgA. Pedagogický titul Prof.

Jan Solpera v roce 2019

1. Klíčová slova

Typograf – grafický designér – vysokoškolský pedagog – odborný publicista
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze – TypoDesignClub

2. Profesní životopis

Jan Solpera se narodil 26. prosince 1939 v Jindřichově Hradci. Příjmení zdědil po předcích, kteří pocházeli z Itálie a jako stavitelé komínů působili na jihu Čech. V letech 1954–1958 studoval na Střední odborné škole výtvarné v Praze, ve studiu pokračoval u Františka Muziky na Vysoké škole uměleckoprůmyslové (1959–1965) ve *Speciálním ateliéru užitě grafiky* ke knižní úpravě a plakátu. Na téže škole vyučoval od roku 1973 nauku o písmu, roku 1987 se stal vedoucím Ateliéru knižní grafiky a písma, v roce 1992 mu byl udělen akademický titul profesor. V době normalizace spolupracoval s nakladatelstvím Odeon a Divadlem Na zábradlí.

Po třiceti letech pedagogického působení cítil potřebu změny a ze zájmu o vojenskou historii vzniklo celkem pět jeho knih, které se týkají především jihočeského regionu.^[1]

3. Dílo

Jan Solpera vytvořil řadu výstavních plakátů (např. *Areplos*, 1989; *nej!*, 1987), divadelních plakátů (např. *Don Juan*, 1989; *Kritická noc*, 1994) a logotypů (např. Česká národní banka, 1993 nebo Akademie věd ČR, pro kterou navrhl písmo *Scienta*, 1998). Je autorem písma na českých bankovkách.^[3] Jeho logotyp z obálky *Povídek* Franze Kafky je bez vědomí autora využíván na turistických suvenýrech.

Velkou část jeho tvorby tvoří knižní grafika, je autorem návrhů několika desítek knižních titulů a četných edic (*Alžbětinské divadlo*). Vytvořil řadu typografických písem mj. *Circo*, *Fat Twin*, *Blot*, *Plus*, *Meander uncial*. Dále pak písma *Solpera*^[4] (1999) a *Areplos* (2005), která realizoval ve spolupráci s Františkem Štormem. Je obhájcem nově vytvořeného rukopisného písma Comenia Script, které vychází z tradice karolinského písma a humanistické kurzivy a mělo by usnadnit výuku psaní.^[1]

Roku 1977 sestavil novou klasifikaci typografických písem^[5], jež byla přijata jako oborová norma. Napsal i řadu odborných studií, které byly uveřejněny např. v časopisech *Typografia* či *Umění a řemesla*. Je členem Type Directors Club New York, The Poster Society New Jersey, zakládajícím členem TypoDesignClubu, čestným členem Double Crown Club Cambridge a dalších oborových spolků.

3.1 Československá klasifikace písem Jana Solpery

Klasifikace typografických písem Jana Solpery byla zpracována jako česká oborová norma (ON 88 1101). Vyhovuje odlišnostem češtiny a slovenštiny. Solpera třídí tisková písma podle charakteristiky kresby z hlediska jejich vývoje od počátku užívání tiskových technik. Klasifikace umožňuje klasifikovat písma vzniklá v minulosti stejně

jako písma, která teprve vzniknou. Jedná se o užitečnou pomůcku k základní orientaci mezi abecedami a jejich efektivnímu používání.

Vývoj antikvových (patkových) písem dělí do tří etap. Dělení používá i pro bezserifová a psaná písma, v tomto případě však neodpovídá přesně chronologickému vývoji a řídí se podle grafických znaků. Čtvrtá skupina neodpovídá žádné etapě vývoje.

Československá klasifikace tiskových písem obsahuje **11 klasifikačních skupin**:

1. Dynamická antikva
2. Přejížděvací antikva
3. Statická antikva
4. Lineární písmo serifové
5. Lineární bezserifové statické písmo
6. Lineární bezserifové geometricky konstruované písmo
7. Lineární bezserifové dynamické písmo
8. Lineární antikva
9. Kaligrafická písma
10. Volně psaná písma
11. Písma lomená

Úplná klasifikace je vyjádřena čtyřmístným číselným kódem.^[5]

- první číslo označuje klasifikační skupinu (předcházející tabulka).
- druhé číslo označuje variantu základního principu. V naší klasifikaci jsou uvedeny maximálně čtyři varianty.
- třetí číslo klasifikuje vyznačovací nakloněný řez (kurzívu). Rozeznávají se tři varianty: dynamická, přejížděvací a statická.
- čtvrté číslo s rozsahem 1–6 označuje zdobené verze.

Písma 9–11 jsou spíše okrajová. Kaligrafická ani volně psaná písma nejsou určena pro sazbu rozsáhlého knižního textu a lomená písma se využívají zřídka.

4. Ocenění

14. března 2015 byl Jan Solpera uveden do Síně slávy Cen Czech Grand Design.^[6]

5. Zastoupení ve sbírkách

- Moravská galerie v Brně
- Muzeum umění a designu Benešov
- Uměleckoprůmyslové museum v Praze

6. Vlastní literární tvorba (výběr)

- Solpera Jan, Československá Druhá armáda I: Příběh 56 praporů Československé domobrany z Itálie, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2014, ISBN 978-80-87311-36-3
- Solpera Jan, Československá Druhá armáda II: Historie jednotlivých praporů Československé domobrany v Itálii, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2014, ISBN 978-80-87311-37-0
- Solpera Jan, Druhá armáda. II, Historie jednotlivých praporů Československé domobrany z Itálie, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2014, ISBN 978-80-87311-37-0

7. Reference

1. ↑ ^{a b} Hynek Gros, Petr Vizina, 2016, s. 94
2. ↑ Myfonts: Areplos
3. ↑ Hynek Gros, Petr Vizina, 2016, s. 90
4. ↑ Stormtype: Solpera typefaces
5. ↑ ^{a b} Československá klasifikace písem Jana Solpery

6. ↑ CzechGrandDesign.cz. 2014.czechgranddesign.cz [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 2015-04-02.

7.1 Literatura

SOLPERA, Jan. *Solpera... jen písmena a číslice: Solpera... only letters and numerals*. Praha: Titty, 2010. nestr. ISBN 978-80-254-7399-3.

PAVLIŇÁK, Petr (ed.). *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců A–Z*. 1. vyd. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2010.

FABEL, Karel. *Současná typografie*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1981. 71 s.

SOLPERA, Jan: Pavel Teimer – Písmařova pozůstalost. kat. 12 s., Památník národního písemnictví, Praha 1972

SOLPERA, Jan, *Klasifikace typografických písem latinkových / Classification of Typefaces of Latin Origin*, 28 s., Společnost pro Revolver Revue, Praha 2009

Hynek GLOS, Petr VIZINA, *Stará garda*, nakl. Argo, Praha 2016, s. 90-95, ISBN 978-80-257-1881-0

7.2 Externí odkazy

- Obrázky, zvuky či videa k tématu Jan Solpera na Wikimedia Commons
- Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Jan Solpera*
- Československá klasifikace písem Jana Solpery
- Storm Type Foundry: Jan Solpera
- Jan Solpera v informačním systému abART
- Luc Devroye fonts: Jan Solpera
- Jan Solpera v české wikipedii

Písmo Areplos^[2]; původní kresby písma Jana Solpery z šedesátých let zdigitalizoval v roce 2005 František Štorm

MARTA SYLVESTROVÁ

Marta Sylvestrová je česká historička umění a dlouholetá kurátorka sbírky Moravské galerie zaměřená na grafický design. Kvalifikační titul: PhDr.

1. Klíčová slova

Historie umění – historie grafického designu

Moravská galerie Brno – Mezinárodní bienále grafického designu Brno – sbírka užité grafiky Moravské galerie

2. Profesní životopis

Marta Sylvestrová (roz. Jamborová) se narodila 18. prosince 1955 v Brně. Po absolvování gymnázia s rozšířeným studiem jazyků studovala v letech 1975 – 81 dějiny umění a historii na UJEP v Brně.

Od roku 1978 je pracovnící Moravské galerie v Brně, kde je kurátorkou mezinárodní sbírky grafického designu. Dlouhodobě se organizačně a odborně podílela na přípravě Mezinárodního bienále grafického designu Brno. Ve spolupráci s Muzeem umění a designu Benešov připravila pro několik ročníků bienále výstavy z cyklu Osobnosti českého grafického designu.

V letech 1994-98 byla asistentkou výzkumu k projektu PEACE (Posters of East Europe and Central Europe). Výzkum organizovala katedra historie a teorie výtvarného umění Manchester Metropolitan University ve Velké Británii. V letech 1990-2000 byla přednášející v dílně Josefa Flejšara v Letní škole grafického designu Nord Carolina State University.

3. Dílo

3.1. Sbírkotvorná činnost

Marta Sylvestrová má výrazný podíl na tvorbě sbírky mezinárodního grafického designu Moravské galerie v Brně.

3.2. Výběr z publikací

Výtvarní umělci dneška VI (Jan Rajlich 1920, Jan Rajlich 1950), Kulturní a informační centrum města Brna, Brno, 1993

Vídeňská secese a moderna 1900-1925 (Užité umění a fotografie v českých zemích), Moravská galerie v Brně, Brno, 2005

Bruselský sen (Československá účast na světové výstavě Expo 58 v Bruselu a životní styl 1. poloviny 60. let), Arbor vitae, Řevnice (Praha-západ), 2008

Design&Art: Best Western Premier Hotel International Brno, Moravská galerie v Brně, Brno, 2008

Zdeněk Ziegler: For Eyes Only, Terra cultura, o.p.s., Praha, 2012

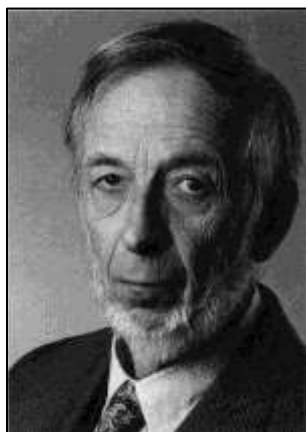
Zdeněk Seydl a knihy, Archiv výtvarného umění, z.s., Kostelec nad Černými lesy (Praha-východ), 2015

Zdeněk Rossmann: Horizonty modernismu, Moravská galerie v Brně, Brno, 2015
Design v českých zemích 1900-2000, Uměleckoprůmyslové museum, Praha, 2016
Automat na výstavu (Československý pavilon na Expo 67 Montreal), Akademie výtvarných umění, Praha, 2017
Josef Jambor: Tišnovská sbírka, Moravská galerie v Brně, Brno, 2017

4. Reference

Doteky minulosti, 1998, s. 267
Slavíček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 1406

Jiří Šetlík^[2] byl český historik a teoretik výtvarného umění, výtvarný kritik, diplomat a vysokoškolský pedagog.^[3] Byl vnukem Karla Hoffmanna a bratrancem Adrieny Šimotové. Jeho manželkou byla herečka Zuzana Talpová (1932–2005). Kvalifikační tituly: PhDr, CSc. Pedagogický titul: Doc.

Jiří Šetlík po roce 2000

1. Klíčová slova

Historik výtvarného umění – výtvarný kritik – diplomat – vysokoškolský pedagog
Uměleckoprůmyslové muzeum Praha – Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha – Národní galerie v Praze – Fakulta architektury Technické univerzity Liberec – Cena Jindřicha Chaluppeckého – časopis Výtvarná práce

2. Profesní životopis

Jiří Šetlík se narodil 2. dubna 1929 Praha a zemřel 28. ledna 2023 tamtéž. Pocházel z rodiny Ing. Ivana Šetlíka, který po válce zakládal Spojené farmaceutické závody, a když roku 1949 odmítl vstoupit do KSČ, byl ve vykonstruovaném procesu odsouzen na dva a půl roku vězení za špionáž. Matka Dagmar Šetlíková byla dcerou proslulého prvního houslisty českého kvarteta Karla Hoffmanna, pracovala v České filharmonii na administrativním místě a díky znalosti mnoha jazyků zajišťovala podporu při pobytu mnoha zahraničním hudebním osobnostem.

Jiří Šetlík studoval od roku 1940 na česko-ruském gymnáziu na Pankráci.^[4] Za okupace nemohl pokračovat a středoškolská studia ukončil roku 1948 na reálném gymnáziu v Michli. Jako člen Sociálně-demokratické mládeže obdržel po sloučení s KSČ stranickou legitimaci. V letech 1948–1953 studoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy dějiny umění (prof. A. Matějček, J. Květ, J. Pečírka, J. Pešina) a estetiku (prof. J. Mukařovský). Po absolvování vysokoškolského studia sloužil tři roky jako osvětový pracovník u vojenských oddílů PTP. V letech 1955–1958 byl aspirantem v Ústavu teorie a dějin umění ČSAV v Praze, kde roku 1962 obhájil kandidátskou disertaci.^[5] V letech 1967–1968 absolvoval postgraduální studium na Institute of International Education v USA, díky stipendiu, které pro něj zařídil ředitel Guggenheimova muzea Thomas M. Messer.

V letech 1949–1952 působil jako externí pracovník v nakladatelství SNKLHU v Praze a v Národní galerii. Od roku 1958 do roku 1964 byl vedoucím sbírky moderního umění Národní galerie v Praze, poté působil jako externí pedagog na AVU a na Univerzitě 17. listopadu v Praze. V letech 1968–1970 byl ředitelem Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a založil zde oddělení architektury a fotografie. Počátkem normalizace byl za své postoje během 60. let vyloučen z KSČ, přišel o možnost publikovat a učit a až do roku 1989 byl zaměstnán jako technický pracovník pověřený rekonstrukcí památkových objektů a depozitářů UPM. Od 80. let působil v UPM jako samostatný vědecký pracovník. V letech 1989–1990 byl odborným pracovníkem Sbírkou sochařství Národní galerie v Praze, od roku 1990 působil tři roky jako kulturní rada při velvyslanectví v USA.

Od roku 1993 byl vysokoškolským učitelem dějin architektury na VŠUP v Praze (1993–1996 prorektor VŠUP pro vnější vztahy a mezinárodní spolupráci), členem její vědecké rady a členem české komise pro UNESCO.

Roku 1994 se habilitoval jako docent.^[6] V letech 1996–2001 působil jako vedoucí Katedry dějin umění a architektury FA TU Liberec, od roku 1997 je členem vědecké rady Fakulty užitého umění a designu UJEP v Ústí nad Labem. Od roku 1954 byl členem SČSVU, 1959–1970 členem tvůrčí skupiny UB 12, roku 1962 se stal členem Mezinárodní asociace výtvarných kritiků (AICA). Od roku 1959 publikoval v kulturních a odborných časopisech *Umění*, *Literární noviny*, *Výtvarné umění*, *samizdat Kritický sborník samizdat Obsah*, *Ateliér*, *Architekt*, *Architektura ČSR*, *Plamen*, *Prostor Zlín*, *Umění a řemesla*, *Výtvarný život* ad.. Aktivně se podílel na druhém sjezdu Svazu československých výtvarných umělců, do jehož čela se podařilo zvolit Adolfa Hoffmeistera. Od roku 1964 do roku 1968 byl šéfredaktorem časopisu *Výtvarná práce*. Po vzniku Charty 77 spolupracoval s disentem a StB ho považovala za tajného signatáře.

V roce 1990 spolu s Jiřím Kolářem, Václavem Havlem a Theodorem Pištěkem založil Cenu Jindřicha Chalupického pro umělce do 35 let.^[7] Od roku 1996 je členem českého centra PEN klubu, v letech 1994–2005 byl předsedou Společnosti Jindřicha Chalupického, od roku 1999 členem Sdružení výtvarných kritiků a teoretiků a členem Uměleckohistorické společnosti.^[8]

Od 90. let byl donátorem Muzea umění a designu Benešov, které se rozhodl podpořit pro jeho vizi a z přesvědčení, že kvalitní umění se má šířit i mimo velká města. Muzeum podporoval také odborně v rovině jeho zaměření na design. Nakonec se roku 2010 rozhodl věnovat svou sbírku obrazů, prací na papíře a drobné plastiky k 20. výročí založení instituce.^[9] Z jeho kolekce byla vytvořena samostatná stálá expozice s názvem „Šetlíkův okruh“.^[10]

3. Ocenění

- 1968 nominace na Cenu Antonína Matějčka, SČSVU
- 1996 Cena Henry Allen Moe, Historická společnost státu New York
- 2004 Medaile Josefa Hlávky
- 2005 Pamětní medaile VŠUP
- 2014 Cena Artis bohemiae amicis (Přátelé českého umění) za „celoživotní práci v oblasti výtvarného umění“ Ministerstva kultury^[11]

4. Dílo

V době normalizace se podílel na výstavních projektech v neoficiálních prostorech a nezávislých galeriích (Netvořice '81, Dům Bedřicha Dlouhého, Barevná socha, Prostor 3, Jan Steklík: Čára, Galerie H, Kostelec nad Černými lesy, 1985–1988, Forum 88, Praha, ÚMCH Praha, Galerie Opatov, ad.). Byl spolueditorem samizdatových sborníků věnovaných památce Alberta Kutala, Jiřího Padrty, Václava Nebeského, Václava Navrátila a Olega Suse, jubilea Jana Wericha (1975), sborníku *Šedá cihla* (1985), ad. Spolupracoval s Jazzovou sekcí (*Čas člověka a země*, sborník příspěvků k dílu Vladimíra Janouška, 1988).

V 70. a 80. letech uváděl výstavy výtvarníků skupiny UB 12, se kterými ho pojilo osobní přátelství, v malých mimopražských galeriích. Jako samizdat vydal svazky věnované významným osobnostem výtvarného umění (Z. Palcr, 1977, Jiří John, 1978, Václav Boštík, 1978, O. Hlavsa, 1979, V. Janoušek, 1979, J. Chalupický, 1980, Č. Kafka, 1981, E. Kmentová – in memoriam, 1982, M. Chlupáč, 1983, R. Uher, 1983, V. Janoušková, 1984, J. Kolář, 1984, K. Malich, 1987) i svou knihu *Cesty po ateliérech* (1985, též edice *Petlice*), která pak vyšla oficiálně roku 1996. V době normalizace se spřátelil s Oldřichem Hlavsou a byl autorem textů ve třech svazcích jeho *Typographie* (1976, 1981 a 1986).

Soustavně se zabýval dílem Otto Gutfreunda a je autorem nebo spoluautorem jeho monografií (1989, 1995, 2012). Je autorem hesel v *Nové encyklopedii českého výtvarného umění* (1995, dodatky 2006), *The Dictionary of Art* (1996) a encyklopedii *Dějiny českého výtvarného umění VI/I* (2007).

4.1. Sbírkotvorná činnost

Jiří Šetlík má podíl na tvorbě sbírky pražského uměleckoprůmyslového muzea a také jako odborný konzultant a donátor sbírky grafiky a grafického designu Muzea umění a designu Benešov.

5. Reference

1. ↑ *Paměť národa*. Dostupné online. [cit. 2023-01-29]
2. ↑ ČTK. Zemřel přední český historik umění Jiří Šetlík. *České noviny* [online]. ČTK, 2023-01-29 [cit. 2023-01-29]. Dostupné online.

3. ↑ Profil v databázi Národních autorit ČR. [cit. 21. 3. 2020]
4. ↑ Marie Rábelová, Život ruských gymnázií v meziválečném Československu, bakal. práce FF UK Praha 2018, s. 64
5. ↑ Skupina umělců výtvarných – její historie a význam (oponent V. V. Štech), rukopis
6. ↑ habilitační práce Otto Gutfreund, monografie *Otto Gutfreund – Cesta ke kubismu* vyšla až roku 2003
7. ↑ UMPRUM: doc. Jiří Šetlík oslavil 90 let, 8.4.2019. www.umprum.cz [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 2020-03-21.
8. ↑ Horová, A, Slaviček, L., in: Slaviček L, 2016, s. 1427
9. ↑ Muzeum umění a designu Benešov: Sběrka Jiřího Šetlíka
10. ↑ Fassatiová, Anna: Sběrka – Šetlíkova kolekce, In: Kapitoly z dějin Muzea umění a designu Benešov, Benešov, 2011, ISBN 978-80-87400-07-4
11. ↑ Historik umění Jiří Šetlík dostal medaili ministerstva kultury, Lidovky 11.11.2014

5.1 Literatura

Lubomír Slaviček (ed.): *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800–2008)*, Sv. 2, s. 1427–1429, Academia Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9

Hana Sládková: *Výtvarně–kritická práce Jiřího Šetlíka a česká výtvarná kritika 60. let*, rigorózní práce, Institut mediálních studií FSV UK, Praha 2010

Milena Slavická (ed.) UB 12. *Studie, rozhovory, dokumenty*, Praha, 2006, s. 328–329

5.2 Externí odkazy

- Obrázky, zvuky či videa k tématu Jiří Šetlík na Wikimedia Commons
- Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Jiří Šetlík*
- Seznam prací v *Bibliografii dějin českých zemí* (Historický ústav AV ČR)
- Jiří Šetlík v informačním systému abART
- Paměť národa: Doc. PhDr., CSc. Jiří Šetlík
- Česká televize: Jiří Šetlík, historik umění
- Marie Holá: Jiří Šetlík – obklopen přátelstvím, *Vital* 18. 11. 2018
- On-line výstava na Art for Good nový život výstav (Ateliery členů UB 12 a jejich portréty) Archivováno 27. 11. 2020 na Wayback Machine.

ANEŽKA ŠIMKOVÁ

Anežka Šimková je česká historička umění specializovaná na umělecké řemeslo a design, zejména na nábytkovou tvorbu 19. – 21. století a také na oblasti art brut, naivního umění a na výtvarné projevy českého spiritualizmu. Je také muzejní pracovníci, kurátorkou výstav a editorkou výstavných katalogů. Kvalifikační titul: PhDr.

Anežka Šimková

1. Klíčová slova

Historie umění – umělecké řemeslo a design – nábytková tvorba

Art brut – naivní umění – spiritizmus

Vlastivědné muzeum Olomouc – Muzeum hodin Šternberk – Muzeum umění Olomouc

2. Profesionální životopis

Anežka Šimková, roz. Otlíková, se narodila 28. února 1946 v Chuchelné na Opavsku. V letech 1963 – 68 studovala historii a bohemistiku na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V letech 1975 – 77 absolvovala specializační studium užitého umění a muzeologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy Praha.

V letech 1971 – 91 byla odbornou pracovníci Vlastivědného muzea v Olomouci, kde vykonávala funkci vedoucí Muzea hodin ve Šternberku. Od roku 1993 je odbornou pracovníci Muzea umění Olomouc, kde od roku 1977 vykonává funkci kurátorky sbírky užitého umění.

Je členkou Umělecko-historické společnosti, v letech 2000 – 2006 byla členkou jejího výboru. Od roku 2007 je také členkou Sdružení výtvarných kritiků a teoretiků a členkou akademie designu České republiky.

3. Dílo

3.1. Sbírkatvorná činnost

Anežka Šimková má podíl na tvorbě sbírky hodin Vlastivědného muzea v Olomouci a na sbírce užitého umění Muzea umění Olomouc.

3.2. Výběr z publikační činnosti

Hodiny jako předmět umělecké výroby, In: Umění a řemesla, 1977, č. 1, s. 36-41

Olomoucký orloj v proměnách staletí, Olomouc, 1985

Olomoucká 60. léta v zrcadle výtvarné kultury, katalog, Olomouc, 1998

Jindřich Halabala a Spojené umělecko-průmyslové závody, Brno, 2003

Kubistický nábytek ze sbírek českých a moravských muzeí, katalog, Olomouc, 2005

Terry Haass. Světlo – čas – prostor. Katalog Olomouc, 2006 (ed.)

Atika: 1987 – 92. Emoce a forma, katalog, Olomouc, 2007 (ed. s Dagmar Koudelkovou)

Od Hollara k Beuysovi. Sbírka Oto Mauera, katalog, Olomouc, 2007 (ed.)

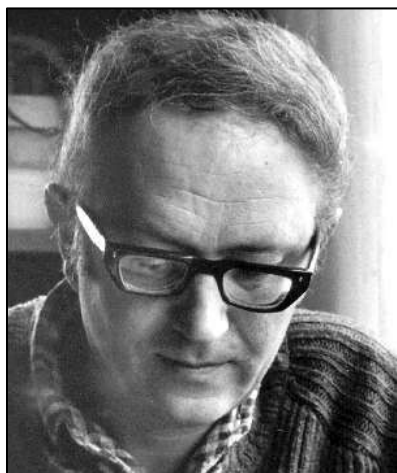
Victor Vasarely. Ze sbírek Janus Panonius muzea v Peczi, katalog, Olomouc, 2007 (ed.)

4. Reference

Slavíček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 1440 – 1441

Anežka Šimková v informačním systému AbART

Dušan Šindelář je český estetik, teoretik užitého umění, výtvarný a literární kritik, akademik a vysokoškolský pedagog. Kvalifikační tituly PhDr., Dr.Sc. Pedagogický titul: Prof.

Dušan Šindelář

1. Klíčová slova

Český estetik – teoretik užitého umění – výtvarný kritik – literární kritik – akademik – vysokoškolský pedagog
Filosofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze – Vysoká škola uměleckoprůmyslová Praha – Akademie výtvarných umění Praha – časopis Výtvarné umění – Československá akademie věd – Ústav bytové a oděvní kultury Praha

2. Život

Narodil se 23. března 1927 v Rejdicích v rodině venkovského učitele. Za 2. světové války byl totálně nasazen v Německu. Poté vystudoval filozofii a estetiku u prof. Jana Mukařovského na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, absolvoval roku 1951^[1], do roku 1958 zůstal ve škole jako asistent oddělení estetiky a zastával názory konformní s tehdejšími komunistickým režimem.^[2] V 50. letech ho získala jako tajného spolupracovníka Státní bezpečnost.^[3]

V 60. letech byl ovlivněn estetickými názory Emila Utitze. Působil v Praze při Ústavu bytové a oděvní kultury. Dále se po celý život věnoval práci pedagoga a popularizátora svého oboru. Habilitoval se jako profesor na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, kde učil estetiku a teorii umění a v letech 1969-1980 byl prorektorem, dále učil na Akademii výtvarných umění v Praze, a to až do svého penzionování v roce 1991. Externě učil také na katedře estetiky FF UK. Roku 1969 získal titul DrSc., od roku 1988 byl členem korespondentem ČSAV.

V letech 1954 – 1971 byl redaktorem časopisu *Výtvarné umění*, po zastavení jeho vydávání redaktorem časopisu *Estetika*, přispíval do časopisů *Umění*, *Umění a řemesla*, *Tvar*, *Výtvarná práce*, psal také do *Literárních novin*.

3. Dílo

Věnoval se zejména monografiím o estetice užitého umění, mimoumělecké estetice všedního dne. Psal úvody a stati do katalogů výstav současných výtvarných umělců, především sochařů (Vincenc Makovský, Karel Lidický, Zdeněk Kovář, Henry Moore), keramiků (Otto Eckert) a sklářských výtvarníků (Pavel Hlava, Vladimír Jelínek, Adolf Matura), ale také malířů či grafiků (Karel Souček, Adolf Hoffmeister). Sklářským výtvarníkem, sochařem a medailérem byl také jeho starší bratr Lumír Šindelář (1925-2010^[4]).

Patřil k nejnplodnějším autorům své generace. Mezi léty 1952 – 1988 vydal 64 titulů knih, studií, a textů katalogů výstav, množství studií. Mezi nejvýznamnější publikace patří monografie o estetice užitého umění, stylu a vkusu. Spolupracoval mimo jiné s Alenou Adlerovou.

4. Výběrová bibliografie

4.1 Monografie

- Podstata a vývoj výtvarného typu, NČVU Praha 1955
- Vincenc Makovský, NČVU Praha 1956
- Problém krásna v současném umění a estetice, NČVU Praha 1958
- Karel Lidický, NČVU Praha 1958
- Estetické vnímání, 1961
- Henry Moore, SNKLU Praha 1961
- Smysl věcí. Kapitoly z estetiky užitého umění a průmyslového výtvarnictví, 1963
- Estetická funkčnost a funkce, 1967
- Móda, vkus, styl, 1968
- Tvarová typologie, 1969
- Tržiště estetiky. Studie o takzvaných okrajových estetických a uměleckých jevech a vztahu estetická nenormovaného k normovanému ve výtvarné oblasti, Obelisk Praha 1969
- Současné umělecké sklo v Československu, Praha 1970
- Filozofie užité tvorby, 1971
- České lisované sklo, 1972
- Vědecká ilustrace v Čechách, 1973
- Bydlení '73, Studie posluchačů VŠUP v Praze k problematice socialistického obytného prostředí, katalog výstavy Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze v Uměleckoprůmyslovém muzeu. 1973; spoluautoři J. Kubička, K. Ryvolová
- Estetika sklářské tvorby, 1974
- Estetika situací, 1976
- Estetická výchova a hmotná kultura, 1976
- Český užitkový porcelán, 1976
- Estetika užité tvorby, 1978
- Jistoty umění, 1979
- Otto Eckert, Odeon, Praha, 1979
- Tvořivá estetika, 1982;
- Myšlení v obrazech aneb obrazy myšlení, Odeon, Praha, 1986
- Paradox umění. Příspěvek k poznání dialektiky obecné teorie umění, nakl. Čs. Spisovatel, Praha, 1986.

4.2 Časopisecké stati

- Korespondence Antonína Slavíčka z hlediska teorie umění, *Výtvarné umění*, 1954, č. 3;
- Contemporary Czech Aesthetics, v: *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 1959, č. 1;
- Estetično a estetický řád, *Umění*, 1970;
- Estetické hodnocení a estetické hodnoty předmětů hmotné kultury, *Estetika* 1973;
- Kategorie smyslu a vhodnosti ve výtvarné estetice, *Estetika*, 1979;
- Umění a příroda. Kritický pohled na naši současnost, *Umění*, 1980;
- Myšlenky o dokonalosti a kráse, *Estetika*, 1980;
- Dialektika estetické míry, *Estetika*, 1981;
- Poznámky k problematice věd a umění, *Estetika*, 1982;
- Umění ve vědomí společnosti, *Estetika*, 1986.
- Příspěvek k typologii výtvarných principů, *Umění*, 1987

5. Reference

1. ↑ rigorózní práce: K úkolům kultury na závodech
2. ↑ Šindelář D, O základních otázkách socialistického realismu. Důležitý sovětský dokument. Výtvarná práce 4, 1956, č. 3, s. 1,2
3. ↑ Mirek Vodrážka, Výtvarné umění a jeho subverzní role v období normalizace, Centrum pro dokumentaci totalitních režimů, z.s., Praha 2019, s. 73, ISBN 978-80-270-5668-2

4. ↑ Zpráva o úmrtí na stránkách České televize

5.1 Literatura

Lubomír Slavíček (ed.), Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800-2008), Sv. 2, s. 1443-1444, Academia Praha 2016, ISBN 978-80-200-2094-9

Z. Plátková, M. Klasová, Bibliografie Prof. PhDr. Dušana Šindeláře, Estetika 24, 1987, s. 68-73

5.2 Externí odkazy

- Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Dušan Šindelář*
- Dušan Šindelář v informačním systému abART
- Dušan Šindelář v české wikipedii
- Dušan Šindelář ve *Slovníku českých filozofů*
- <https://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/sindel.html>

Ján Šmok byl českým teoretikem komunikace, teoretikem umění, vysokoškolským pedagogem a odborným manažerem. Jeho podrobné systematické rozpracování teorie komunikace zejména pro oblast vizuální tvorby je významným příspěvkem mj. ke vnímání souvislostí volné a užití tvorby, resp. designu. Jeho systém výuky profesionálních fotografů je funkčním alternativním modelem ke stále více kritizovanému a v užití tvorbě již překonanému systému ateliérové výuky na vysokých uměleckých školách.

Celý život působil na pražské FAMU. V řadě rovin přispěl k etablování fotografie jako uměleckého směru v Československu. Zasazoval se také o vzdělávání neprofesionálních fotografů a rozvoj výuky fotografie v základním uměleckém školství. S tím souviselo i jeho předsednictví Svazu českých fotografů v 80. a 90. letech 20. století, kde založil galerii fotografie v pražské Kamzíkově ulici a podpořil kvalitní rozvoj sbírky fotografie, která byla později uložena v Národním archívu.

Jako pedagog byl autorem řady publikací a učebnic o komunikaci, filmu, televizi a fotografii. Byly přeloženy také do angličtiny a francouzštiny a sloužily k výuce i na zahraničních školách (např. v Chicagu, USA, aj.).

Ján Šmok v 80. letech 20. století

1. Klíčová slova

Teorie komunikace – teorie umění – teorie fotokinematografie

Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění Praha – Svaz českých fotografů

2. Životopis

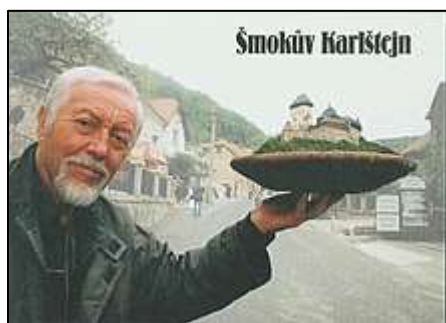
Ján Šmok se narodil českým rodičům 30. prosince 1921 v Lučenci. Zemřel 10. prosince 1997 v Praze. Do roku 1939 žil na Slovensku, vychodil obecnou školu v Levoči, gymnázium v Kežmaroku a v Bratislavě. Na začátku druhé světové války přesídlil do Prahy, kde studoval obor knižní vazba na Státní grafické škole. Na konci války byl zaměstnancem společnosti PragFilm.

Jeho bratrem byl choreograf Pavel Šmok. Druhé manželství uzavřel s fotografkou Věrou Váchovou (zemř. 2006), s níž měl dva syny. Třetí, bezdětné manželství uzavřel s Vlastou Křečkovou.^[1]

Mezi lety 1946–1951 studoval na filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění v Praze. V roce 1951 se stal jejím kmenovým zaměstnancem, tajemníkem katedry filmové fotografie a techniky, později byl jmenován proděkanem (1957). V roce 1958 se habilitoval jako docent, roku 1975 byl jmenován profesorem. V letech 1973–1976 byl prorektorem AMU. Šmokova habilitace a profesura byly odrazem progresivního vztahu FAMU k integraci technických věd do vzdělávacího systému, kde netvořily, jak je to běžné na konzervativních uměleckých školách, jen pomocné disciplíny, ale byly plnohodnotnou součástí komplexní teorie umění. Šmokovou zásluhou bylo v této souvislosti také prosazení moderní teorie komunikace do výuky všech oborů školy (byť jen dočasné). Na většině tradičních uměleckých škol se totiž i počátkem 21. století vyučuje jen teorie umění odvozená z estetiky, což charakteristicky uzavírá myšlení o umění do sebe sama.

Ján Šmok také vytvořil svou aplikaci teorie komunikace speciálně pro médium fotografie. To ovšem znamenalo odmítnout teorii odrazu, byť i nepřímou. V triádě vysílač – médium – přijímač se totiž skutečnost a tím i její odraz ocitají mimo hru. U média fotografie představovala tato teoretická operace nesnadný a v totalitě ideologicky nebezpečný úkol. Svou teorii (převážně vizuální) komunikace Šmok konstruoval postupně až do 80. let.

Jejím zásadním přínosem vedle podrobného, pro výuku užitečného rozpracování procesu tvorby, distribuce a adopce sdělení bylo zahrnutí relativního jevu „umění“ do širšího, objektivněji analyzovatelného rámce. Jedním z jejich všeobecně známých výsledků bylo nahrazení polarity umělecké-neumělecké tvorby polaritou emotivní-informativní. (historik umění Antonín Dufek, Moravská galerie)^[2]

Pozvánka na každoroční happening nebyla nutná. Charisma oblíbeného pedagoga přitahovalo samo o sobě.

2.1. Ján Šmok – pedagog

Šmokův přístup k uměleckému vzdělávání byl charakteristický nejen systematickostí profesní přípravy a oborovou komplexností, ale i schopností legálně nabídnout studentům za totality zakázaná témata. V oblibě měl např. v 60. a 70. letech 20. století velmi aktuální umělecké happeningy. Ukázkovým příkladem je jeho i později reprízovaný „Šmokův Karlštejn“, na kterém studentům s humorným kontextem demonstroval pro mnohé nikdy nedosažitelné hlubší roviny poznání, jejichž reprezentantem byl císař Karel IV a hmotným dokladem jeho hradní kaple. V podobné rovině byly nesený i Šmokovy naučné exkurse za gotickou plastikou na slovenské Spiši, o jejichž duchovním obsahu samozřejmě nebylo možné za totality na vysoké škole otevřeně učit.

V roce 1960 vznikla z jeho iniciativy na katedře filmového a televizního obrazu FAMU fotografická specializace. Jde o první a na dlouhou dobu jediné místo, kde lze ve východní Evropě studovat fotografii jako umělecký obor na úrovni vysoké školy. V roce 1975 prosadil založení samostatné katedry fotografie na stejné škole, kterou vedl až do roku 1987. Od tohoto roku až do své smrti byl řadovým pedagogem FAMU, od roku 1991 vyučoval i na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě.

Ředitel jihlavské grafické školy otevírá společně s Vlastou Šmokovou a Šmokovým žákem Jiří Stivínem Galerii Jána Šmoka.

Stálá expozice historie fotografie v benešovském muzeu umění věnovaná Jánu Šmokovi.

Ján Šmok patřil k první generaci studentů FAMU (spolu např. s kameramanem Iljou Bojanovským nebo dokumentaristou Ludvíkem Baranem), kteří se návazně stali pedagogy. Zakladatelskou generaci pedagogů FAMU tvořili filmař a fotograf Prof. K. Plicka, znalec filmové technologie prof. J. Bouček nebo filmový kritik Prof. A. M. Brousil. Na Jána Šmoka v teoretické práci navázali někteří jeho žáci, mj. Robert Buchar (pedagog film. školy Chicagu), Miroslav Vojtěchovský^[3] (pozdější prorektor AMU a VŠ pedagog ve Washingtonu), Vladimír Birgus (pozdější pedagog FAMU a dlouholetý vedoucí Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě), Tomáš Fassati zakladatel Muzea umění Benešov a pedagog UMPRUM) nebo Stanislav Boloňský (pedagog SUPŠG Praha). Šmokovy výukové metody byly uplatněny také na Pražské fotografické škole, ostravské konzervatoři (Bořek Soušedík) a na Střední umělecké škole v Jihlavě.

Zásluhou Jána Šmoka nebyl na FAMU při výuce fotografie do konce 20. století uplatňován pro profesní výuku již překonaný ateliérový systém a studenti během pěti let navštěvovali specializované přednášky s cvičeními celé řady různě zaměřených osobností fotografie.

Ján Šmok si byl vědomý rizik, která pro nekonvenční umělce a instituce představoval totalitní režim. Proto když podněcoval studenty k jeho oblíbeným happeningům, vždy jim doporučil postup chránící před policejním postihem. Ve svých naučných exkursích za gotickými madonami na Spiš se tématu duchovnosti jen náznakem dotýkal. Dokázal dokonce zařadit do oficiálních učebnic kritiku Leninovy teorie odrazu takovým způsobem, že si stráničtí ideologové netroufli oponovat. Považoval také za svou povinnost bránit bývalé studenty FAMU postižené komunistickými orgány, účastnil se např. obhajoby Galérie F vedené Tomášem Fassatim.

Až nyní si mnozí uvědomují, že ten osamělý ostrůvek svobody v čase nesvobody, který pan profesor na katedře fotografie tak umně vytvořil a mnohdy i odvážně hájil a který se snažil rozšiřovat do jiných míst, kde působil, byl darem k nezaplacení. Díky, pane profesore! (Vladimír Birgus, 2000)

2.2. Ján Šmok – teoretik

Vědecký přínos Jána Šmoka spočíval zpočátku (50. - 60. léta 20. století) zejména ve výzkumu v oboru senzimetrie. K tomuto tématu publikoval řadu článků i učebnic a využil je jako součást svých publikací o fotografii. Tím si vytvořil základ podrobných technických vědomostí o fotografii, který později zúročil v teoretické analýze média.

Následně se začal zabývat speciální teorií fotografie postavenou na principu komunikace (teorie sdělování), kterou rozšířil na obecnou teorii komunikace. Ta se stala ve spektru zkoumání důležitým doplňkem, který umožnil vnímat umění neuzavřené samo do sebe, tedy v širším kontextu. Počátkem 90. let 20. století byl jeho diskurs oceněn např. při přednáškách v Akademii věd, Ústavu umělecké komunikace nitranské univerzity nebo vědecké sekce Evropského kulturního klubu. Překlad jeho textů byl vydán u příležitosti mezinárodního symposia teoretiků a estetiků umění v Praze. Jako teoretik se Ján Šmok také podílel odborném rozvoji Institutu informačního designu.

Šmokovy teorie sdělování si cení především ti, kteří chápou nezbytnost různých úhlů pohledu na dané téma. Jeho pohled na umění z úhlu komunikačního procesu optimálně akceptujícího nové technologie je nesmírně užitečným vyvážením úhlů pohledu klasické historie umění a estetiky.^[4]

Šmokovo myšlení překračující konvence klasické historie a teorie umění je inspirativní v mnoha oborech, kterými se zabýval (senzimetrie, teorie komunikace, teorie fotografie, teorie televize). Pro mnohé možná překvapivě i ve feminizmu. Šmok byl mezi svými studenty známý svou adorací ženského těla, což si přízemní posluchači dávali do souvislosti jen s fotografií aktu, ale ostatní dobře vycítili komplexnost nepřímě vysloveného.

2.2.1. Design v teorii komunikace

Podrobné rozpracování teorie komunikace vycházelo z obecné teorie lidského jednání. Ta odlišuje jednání věcné a obsahové (komunikaci). Užité tvorbě spadá jednak jako přechodný tvar do věcného jednání, které je nazváno „estetizované“, jednak do obsahového jednání (zejména komunikační design).

Rozdíl mezi uměleckým řemeslem a sériovým průmyslovým designem Šmokova teoretická práce dobře postihuje vymezením originálových a kopiových technik.

Celá struktura teorie je díky Šmokovým kvalifikovaným technologickým východiskům velmi dobře připravena na analýzu nových technologií souvisejících s optikou, elektronizací médií a různorodými kombinacemi, u kterých klasická teorie umění většinou končí slovními popisy typu „nová média“ nebo „kombinovaná technika“. Tato technologická oblast je se soudobou designovou tvorbou zásadně propojena.

Aplikace teorie byla přínosná mj. v manuálu pro počítačovou dokumentaci sbírek umění, který vydala v počátcích rozvoje užití počítačů v českých muzeích Asociace muzeí a galerií.

Z exkurze se studenty za spišskou gotikou

2.3. Odkaz Jána Šmoka

Po smrti Jána Šmoka vydala roku 2000 Katedra fotografie FAMU v pražském nakladatelství Kant monografii věnovanou jeho životu a dílu. Jeho teoretické práce následně zredigoval a postaral se o souborné vydání jeho nosných textů teoretik vizuální komunikace Tomáš Fassati. Shromáždil také fotografickou a filmovou dokumentaci vztahující se k jeho životu na DVD určeném pro odborné knihovny a archívy. V krajském městě Vysočiny – Jihlavě byla roku 2002 vytvořena Galerie Jána Šmoka a Muzeum umění a designu Benešov mu v roce 1999 věnovalo první tuzemskou stálou expozici historie české a slovenské fotografické tvorby (2017 zlikvidována politiky koalice ČSSD, KSČM a ANO). Ke stému výročí narození Jána Šmoka připravil Svaz českých fotografů putovní výstavu s názvem Pocta osobnosti Jána Šmoka (kurátorka Věra Matějů), která obsahovala dokumenty zachycující pana profesora i ukázky z jeho vlastní tvorby. Byla instalována jak v Praze (ambit františkánského kláštera, v jehož areálu fungovala fotografická galerie FOMA, kde Šmok často zahajoval výstavy), tak v jeho rodném slovenském Lučenci i na dalších místech.^[5] Vzpomínkové akce proběhly jak v mnoha českých institucích, tak na Slovensku (Galéria umelcov Spiša, Spišské múzeum Levoča aj.).

Nezapomenutelný pedagog, zakladatel katedry fotografie FAMU a dlouholetý vedoucí katedry kamery na stejné škole, pedagog Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity i několika dalších škol, předseda Svazu českých fotografů, originální teoretik fotografie a sdělování, skvělý řečník a diskutér, podávající i ty nejméně záživné teorie přitažlivě a s humorem, fotograf, kameraman, režisér, publicista, neúnavný organizátor, filozof života s mimořádnými znalostmi a rozhledem, antidogmatik, vtipný společník, který oslňoval svými pečlivě vypointovanými historkami a schopností okamžitě reagovat na jakoukoliv situaci, vážený muž, který nezkazil žádnou legraci a neztrácel důstojnost ani v karnevalových převlecích za Indiána, tahitského tanečníka nebo spartakiádního cvičence, systematik, vynálezce, jogín, malíř, zasvěcený průvodce po kraji kolem Levoče a Hluboké a především výborný člověk Ján Šmok.^[1]

3. Výběr z díla^[6]

- *Úvod do teorie fotografie*, Praha, 1963
- *Skladba kinematografického obrazu*, Praha, 1964
- *Obecné základy teorie televize*, Praha, 1969
- *Akt ve fotografii*, Martin, 1969
- *Barevný proces*, Praha, 1972
- *Umělé světlo ve fotografii*, Praha, 1972
- *Praktická fotografie*, oborová encyklopedie, SNTL, Praha, 1973, 382 s. (Tausk, Petr; Šmok, Ján a kolektiv)
- *Barevná fotografie*, Praha, 1975
- *Skladba fotografického obrazu*, Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1983, 2. vydání, 157 stran.
- *Úvod do teorie sdělování*, Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1983, 3. vydání, 157 stran.
- *Composition d'image cinematographique*, Praha, 1984
- *Consciousness and content behavior*, University of Maine, 1989
- *Teorie a skladba*: skripta pro 1. a 2. ročník Pražské fotografické školy, Praha, 1992, 91 stran.
- *Design of the cinematographic image*, Chicago, 1993
- *Teorie umění a obsahové jednání člověka*, Benešov, 1994
- *An introduction into the theory of photographic image*, Praha, 1996

4. Publikace reflektující teoretické dílo Jána Šmoka

Nejvíce textů souvisejících s tématem teorie sdělování Jána Šmoka publikoval Prof. Miroslav Vojtěchovský pedagogicky působící na třech českých a jedné americké univerzitě (Zde jsou uvedeny pouze tři.). Nejčastěji ve svých pracích na texty Jána Šmoka odkazoval Tomáš Fassati.

- BUCHAR, Robert: *Design of the photographic and the cinematographic image*, AMU, Praha, 2001
- FASSATI, Tomáš: *Výuka teorie – problém?*, In: Listy o fotografii, č. 2/1998, Slezská univerzita, Opava, 1998, s. 16-24
- FASSATI, Tomáš: *Manuál pro počítačovou dokumentaci sbírek*. Asociace muzeí a galerií, Praha, 1997
- FASSATI, Tomáš: *Co není fotografie a co není digitální fotografie*, In: Atelier 6/2006, s. 2, Praha, 2006
- PLESNÍK, Lubomír: *Doslov*, In: ŠMOK, Ján: *Teorie umění a obsahové jednání člověka*, Muzeum umění, Benešov, 1994, s. 69-79
- POSPĚCH, Tomáš: *Šmokovy teoretické názory v kontextu české teorie fotografie 50. let*, In: BIRGUS, Vladimír: *Ján Šmok*. 1. vyd. Praha: Kant, 2000, s. 27-30
- POSPĚCH, Tomáš: *České teoretické práce o fotografii 1948-57*, Dipl. práce, Slezská univerzita, Opava, 1995
- STECKER, Martin: *Dva směry současné československé teorie fotografie*, Diplom. práce FAMU, Praha, 1981
- VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav: *Teorie sdělování – angelmatika v procesu reflexe a výuky fotografické tvorby*, In: BIRGUS, Vladimír: *Ján Šmok*. 1. vyd. Praha: Kant, 2000, s. 49-55
- VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav: *K problematice kategorizace a hodnocení uměleckého díla*, In: VOJTĚCHOVSKÝ A KOL., Miroslav: *Kritika krásy*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu UJEP, 2010
- VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav: *Vývoj československé teorie fotografie 20. století*, SPN, Praha, 1985
- BUCHAR, Robert: *Design of the photographic and the cinematographic image*, AMU, Praha, 2001
- FASSATI, Tomáš: *Výuka teorie – problém?*, In: Listy o fotografii, č. 2/1998, Slezská univerzita, Opava, 1998, s. 16-24
- FASSATI, Tomáš: *Manuál pro počítačovou dokumentaci sbírek*. Asociace muzeí a galerií, Praha, 1997
- FASSATI, Tomáš: *Co není fotografie a co není digitální fotografie*, In: Atelier 6/2006, s. 2, Praha, 2006
- PLESNÍK, Lubomír: *Doslov*, In: ŠMOK, Ján: *Teorie umění a obsahové jednání člověka*, Muzeum umění, Benešov, 1994, s. 69-79
- POSPĚCH, Tomáš: *Šmokovy teoretické názory v kontextu české teorie fotografie 50. let*, In: BIRGUS, Vladimír: *Ján Šmok*. 1. vyd. Praha: Kant, 2000, s. 27-30
- POSPĚCH, Tomáš: *České teoretické práce o fotografii 1948-57*, Dipl. práce, Slezská univerzita, Opava, 1995
- STECKER, Martin: *Dva směry současné československé teorie fotografie*, Diplom. práce FAMU, Praha, 1981
- VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav: *Teorie sdělování – angelmatika v procesu reflexe a výuky fotografické tvorby*, In: BIRGUS, Vladimír: *Ján Šmok*. 1. vyd. Praha: Kant, 2000, s. 49-55
- VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav: *K problematice kategorizace a hodnocení uměleckého díla*, In: VOJTĚCHOVSKÝ A KOL., Miroslav: *Kritika krásy*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu UJEP, 2010
- VOJTĚCHOVSKÝ, Miroslav: *Vývoj československé teorie fotografie 20. století*, SPN, Praha, 1985

5. Reference

1. ↑ ^{a b} BIRGUS, Vladimír. *Ján Šmok*. 1. vyd. Praha: FAMU, 2000. 135 s. S. 4.
2. ↑ HOROVÁ, Anděla (ed.). *Dějiny českého výtvarného umění VI*. Praha: Akademie věd ČR, 2007. S. 274.
3. ↑ VOJTĚCHOVSKÝ A KOL., Miroslav. *Kritika krásy*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu UJEP, 2010. Kapitola K problematice kategorizace a hodnocení uměleckého díla.
4. ↑ FASSATI, Tomáš. *Manuál pro počítačovou dokumentaci sbírek umění*. 1. vyd. Praha: Asociace muzeí a galerií, 1997. 160 s.
5. ↑ Vernisáž: Ján Šmok – Pocta osobnosti NOSLC, NMG -BBSK | By Novohradské osvetové stredisko | Facebook. www.facebook.com [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné online.
6. ↑ BIRGUS, Vladimír. *Ján Šmok*. 1. vyd. Praha: Kant, 2000. S. 103.

5.1. Externí odkazy

- NĚMEČEK, Miroslav. *Prof. Ján Šmok – osobnost a dílo*. Opava, 2003 [cit. 2018-03-27]. 112 s. diplomová. Slezská univerzita. Vedoucí práce Vladimír Birgus. Dostupné online. Archivováno 20. 9. 2011 na Wayback Machine.
- ŠMOK, Ján. *Ján Šmok*. Praha: Katedra fotografie FAMU : KANT, 2000. 65 s. ISBN 80-86217-26-4.

- FASSATI, Tomáš (ed): Souborné vydání teoretických spisů Jána Šmoka, Muzeum umění a designu, Benešov, 2005
- FASSATI, Tomáš (ed): Vzpomínka na profesora Jána Šmoka I. a II., DVD, Muzeum umění a designu Benešov, 2005
- FASSATI, Tomáš (ed): Sešity historie FAMU 4. Pavel Dias „Fotografující filmaři“, Muzeum umění a designu Benešov, 2009
- FASSATI, Tomáš (ed): Sešity historie FAMU 6. „Kauza výročí katedry fotografie“, Muzeum umění a designu Benešov, 2009
- FASSATI, Tomáš (ed): Sešity historie FAMU 10. „Šmokův Karlštejn“, Muzeum umění a designu Benešov, 2009
- FASSATI, Tomáš (ed): Sešity historie FAMU 13. „Absolventi a učitelé FAMU zakládají studium fotografie na Slezské univerzitě“, Muzeum umění a designu Benešov, 2009
- Kolektiv UDU AV ČR: Slovník historiků umění, výtvarných kritiků a teoretiků v českých zemích, Academia, Praha, 2016
- AUER, Michel: *Photographers Encyclopedia International 1839 to the Present*, Editions Camera Obscura, Hermance/Ženeva, 1985
- PLESNÍK, Lubomír: *Doslov*, In: ŠMOK, Ján: *Teorie umění a obsahové jednání člověka*, Muzeum umění, Benešov, 1994, s. 69-79
- Ján Šmok v informačním systému abART

5.2. Videodokumenty

U příležitosti první posmrtné výstavy fotografií Jána Šmoka byla vydána monografie vztahující se k jeho životu a práci, stejně jako dvojalbum DVD obsahující videodokumenty, Sešity historie FAMU, soubor vybraných teoretických spisů Jána Šmoka a další dokumenty. Videodokumenty jsou na pokračování po částech přístupny na YouTube:

- Profesor Šmok a pražští Slováci (studenti fotografie FAMU Prekop, Stano, Stanko, Župník ad.), Výlet na Spiš (tradiční výlet se studenty za spišskou gotikou do kraje dětství Jána Šmoka)
- Výlet na Spiš – pokračování
- Šmokův Karlštejn, přednáška (tradiční happening pro studenty)
- Šmokův Karlštejn, přednáška – pokračování
- Přednáška profesora Šmoka na ITF Slezské univerzity (o teorii fotografie) – dokončení
- Videodokument z vernisáže výstavy ke stému výročí narození Jána Šmoka v jeho rodném Lučenci

Petr Štembera^{[1][2]} je přední český představitel akčního umění. Jeho profesí bylo kurátorství sbírky plakátů v pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu.

Petr Štembera: Roubování (foto avantgarde-museum.com)

1. Klíčová slova

Land-art – body-art – disent

Uměleckoprůmyslové muzeum Praha – kurátor sbírky plakátů a užité grafiky

2. Profesní životopis

Petr Štembera se narodil roku 1945 v Plzni. Po studiu na gymnáziu začal pracovat v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze, umělecky začal působit jako disident po roce 1970. Ve své tvorbě se zabýval převážně tématy jako jsou limity lidského těla či jeho vztah k přírodě. Zároveň pracoval v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze jako kurátor sbírky plakátů a užité grafiky^[3].

3. Tvorba

K jeho rané tvorbě se řadí intervence v krajině v letech 1970–1971, kdy např. zasahoval do louky filmovými pásy a provazy. Jeho patrně nejvýznamnější land-artovou intervencí byla Velká louže, kdy se pokusil zarovnat zatopenou luční plochu do tvaru klínu^[4].

Štemberova pozdější tvorba spíše směřuje k tělesnosti, je mj. známý svým pokusem o naroubování si větvičky keře do paže během akce Štěpování z dubna roku 1975^{[5][6]}.

Na konci sedmdesátých let se rozhodl spolu s Janem Mlčochem a historikem umění, PhDr. Karlem Milerem svoji činnost ukončit. Důvodem bylo vyčerpání i pocit trapnosti uměle riskantních akcí ve srovnání se skutečným nebezpečím, kterému byli vystaveni signatáři Charty 77. U Petra Štembery důvodem měl být i jeho zájem i o orientální bojová umění.

4. Sbírkotvorná činnost

Vzhledem k velké délce své úvazku v Uměleckoprůmyslovém muzeu má velký podíl na tvorbě sbírky plakátů a užité grafiky. Soupis jeho odborných textů nebyl publikován.

5. Reference

1. ↑ Petr Štembera (1945). *www.pametnaroda.cz* [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné online.
2. ↑ OLOMOUC, Muzeum Umění. Štembera, Petr - Sbírky - Muzeum umění Olomouc. *www.muoz.cz* [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné online.

3. ↑ Sběrka užité grafiky - Uměleckoprůmyslové museum v Praze. www.upm.cz [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné online.
4. ↑ Artlist - databáze současného umění: Petr Štembera. www.artlist.cz [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné online.
5. ↑ MILER, KAREL, 1942-. *Karel Miler, Petr Štembera, Jan Mlčoch : 1970-1980 : [katalog k výstavě, Praha 25.11.1997-25.1.1998]*. Praha: Sorosovo centrum současného umění 85 s. Dostupné online. ISBN 80-7010-056-7, ISBN 978-80-7010-056-1. OCLC 38973527
6. ↑ LINDAUROVÁ, LENKA, 1960-. *Mezera : mladé umění v Česku 1990-2014*. Vyd. 1. vyd. V Praze: Společnost Jindřicha Chaloupeckého 542 s. Dostupné online. ISBN 978-80-905317-3-4, ISBN 80-905317-3-3. OCLC 903090528
7. Petr Štembera v databázi AbART

EVA UHALOVÁ

Eva Uchalová je česká historička umění a muzejní pracovnice zaměřená na užitou tvorbu, zejména textil a módu. Kvalifikační titul: PhDr.

Eva Uchalová

1. Klíčová slova

Historička umění – historička textilu a módy
Památník národního písemnictví Praha – Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

2. Život

Eva Uchalová (roz. Hlaváčková) se narodila 30. června 1944 v Praze. V letech 1964 – 69 studovala dějiny umění na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1968 – 81 byla kurátorkou sbírky strahovské grafiky v Památníku národního písemnictví v Praze. Od roku 1981 byla zaměstnána v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze jako kurátorka sbírky textilu a módy, v letech 1989 – 2009 byla vedoucí této sbírky. V letech 2002 – 07 vykonávala také funkci hlavní kurátorky.

3. Dílo

3.1. Sbírkotvorná činnost

Eva Uchalová má podíl na tvorbě sbírky grafiky Památníku národního písemnictví (dnes Muzeum literatury) a na sbírce textilu a módy Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

3.2. Výběr z publikační činnosti

K dějinám strahovské obrazárny, In: Strahovská obrazárna I, Památník národního písemnictví, Praha, 1973
Česká móda 1780 – 1870. Od valčíku po tango I., katalog, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 1989
Die Prager Mode, In: Prager Jugendstil, katalog, Dortmund, 1992, s. 37-43
Elegance první republiky. Česká móda 1918-1939, Praha, 1996
Pro salon a promenádu. Česká móda 1780-1870, Praha, 1999
Umění pro všední den 1908-1935, katalog, Praha, 2009, s. 285-292

4. Reference

Slaviček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 1551 – 52
Eva Uchalová v informačním systému AbART

RADIM VONDRÁČEK

Radim Vondráček je český historik a teoretik umění (zaměřený zejména na knižní umění a grafiku), muzejní pracovník, vysokoškolský pedagog a odborný manažer. Kvalifikační tituly: PhDr, PhD.

Radim Vondráček

1. Klíčová slova

Český historik umění – teoretik umění – muzejní pracovník – vysokoškolský pedagog – odborný manažer
Knižní umění – grafiku – design
Uměleckoprůmyslové muzeum Praha – Filosofická fakulta Univerzity Karlovy Praha

2. Profesionální životopis

Radim Vondráček se narodil 21. ledna 1963 v Praze. V letech 1981 – 1986 studoval filosofii a historii na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1987 – 91 absolvoval tamtéž interní aspiranturu, v letech 2002-3 pak postgraduální studium dějin umění na vídeňské univerzitě a na Akademii výtvarných umění ve Vídni.

Od roku 1991 je kurátorem sbírky knih a grafiky Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, od roku 2005 vedoucí sbírkového oddělení užité grafiky a fotografie, od roku 2008 pak hlavním kurátorem a zástupcem ředitelky muzea. Roku 2023 byl jmenován ředitelem Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

Radim Vondráček je autorem řady výstav a studií, dlouhodobě se zabývá kulturou 19. století se zaměřením na dějiny užitého umění a designu (publikace Biedermeier. Umění a kultura v českých zemích 1814–1848). V letech 1995-6 externě přednášel na Ústavu pro dějiny umění FF UK Praha.

3. Dílo

3.1. Sbírkatvorná činnost

Radim Vondráček má výrazný podíl na tvorbě sbírky knih a grafiky Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

3.3. Výběr z publikační činnosti

České art deco 1918-38, katalog, UPM, Praha, 1993, s. 184-199

Rudolf II. a Praha (Císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum střední Evropy), Správa Pražského hradu, Praha, 1997

Umění pro každodenní život a možnosti jeho interpretace, In: Biedermeier v Českých zemích, 2004, s. 7-18

Karel Svoboda (1896 - 1986), Nadace Karla Svobodova a Vlasty Kubátové, Praha, 2001

Design v českých zemích 1900-2000, Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2016

František Tkadlík 1786-1840, Národní galerie v Praze, Praha, 2017

Odvaha a risk (Století designu v UPM), Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 2019

Kariéra s paletou (Umělec, umění a umělectví v 19. století), Západočeská galerie v Plzni, Plzeň, 2019

Tvůrce jako předmět dějin umění (Pozice autora po jeho „smrti“), Artefactum, Praha, 2020

4. Reference

Slavíček, Lubomír (ed.): Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích, Academia, Praha, 2016, s. 1639 – 40

ABART <https://cs.isabart.org/person/18319>

www.upm.cz

<https://www.designcabinet.cz/rozhovor-s-novym-reditelem-prazskeho-umeleckoprumsloveho-musea-phdr-radimem-vondrackem-ph-d>

<https://vesmir.cz/cz/o-nas/autori/v/vondracek-radim.html>

Radim Vondráček: Klasicismus a biedermeier z knížecích lichtenštejnských sbírek, Vídeň, 2010

Jana Zielinská je zakladatelkou a ředitelkou mezinárodního festivalu designu Designblok a iniciátorkou vzniku Akademie designu České republiky, která každoročně udílí Ceny Czech Grand Design. Dále stojí za řadou projektů na poli designu.^[1] Kvalifikační titul: Mgr. Čestný titul: Dr. H. C.

1. Klíčová slova

Odborná manažerka – kurátorka výstav designu
Czech Grand Design – Designblok – Křehký – Asociace průmyslového designu

2. Profesní životopis

Jana Zielinská se narodila 27. února 1975. Je absolventkou oborů dějiny umění a oboru sociální práce na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V roce 2019 jí byl udělen čestný doktorát Vysokou školou uměleckoprůmyslovou v Praze za mimořádný přínos českému designu.^[2]

Během studií na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy produkovala s Národní galerií cyklus Umělci v nových médiích (1998–2001) zaměřený na elektronická média, umění ve virtuálním prostoru a digitální grafický design. Jednalo se v dané době o přelomové, nově fungující odvětví vizuálního umění. Současně byla oslovena Galerií hlavního města Prahy, aby vedla PR a marketing této instituce (1999–2001). Jana Zielinská stála také u zrodu festivalu nových médií Enter multimediale (2000), produkovala tanec člověka/stroje Stelarca na pražském Vítkově a podílela se na časopisu Dotyk.

Od roku 2001 řídí festival Designblok, který se za dobu své existence (vznikl v roce 1999) stal nejvýznamnějším festivalem současného designu ve střední Evropě. V roce 2023 oslavil festival 25. jubileum.^[3]

V roce 2006 s kolegou Jiřím Mackem iniciovala vznik Akademie designu České republiky, která od té doby každoročně udílí Ceny Czech Grand Design osobnostem s nejvýznamnějšími počiny za daný kalendářní rok v oborech produktový design, móda, šperk, ilustrace, grafický design a fotografie. Akademie také uvádí mimořádné osobnosti za jejich celoživotní dílo do Síně slávy.^[4]

V roce 2010 společně s Jiřím Mackem založili značku Křehký a to na základě projektu Křehký (2007), který představoval výběr nejsilnějších momentů současného českého designu skla a porcelánu.^[5] Ve stejném roce se konal také v koprodukcí s Regionálním muzeem v Mikulově 1. ročník festivalu Křehký Mikulov, festivalu sběratelského designu na mikulovském zámku.

Kromě těchto každoročních aktivit kurátorkovala Jana Zielinská společně s Jiřím Mackem výstavu Archiv zázraků^[6] na Expu v Šanghaji v roce 2010, pro Plzeň, evropské město kultury 2015, připravili výstavu Domus a v roce 2018 výstavu českého pokrokového designu Avant Garde^[7] ke 100 letům výročí vzniku samostatné československé republiky. Kromě těchto zásadních výstav se podíleli na další více než desítky výstav v České republice, ale hlavně v zahraničí, např. v Miláně, Tokiu, Londýně, Vídni, Lille, Bruselu nebo Sydney.

Jana Zielinská patří tak k iniciátorům vzniku^[3] Asociace průmyslového designu, která se snaží posílit pozici českých výrobců u nás i v zahraničí. V letech 2020–2022 byla členkou představenstva asociace.^[8] Pravidelně se objevuje také v žebříčku nejvlivnějších žen Česka, který každoročně sestavuje magazín Forbes.^[9]

3. Reference

1. ↑ Jana Zielinski: Propadli jsme potřebě mít spoustu věcí. Design do života vrací kvalitu a vyšší standard. *Vltava* [online]. 2019-10-16 [cit. 2022-06-16]. Dostupné online.
2. ↑ Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze. *www.umprum.cz* [online]. [cit. 2022-06-16]. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 2022-06-19.
3. ↑ ^{a b} DESIGNBLOK, Prague International Design Festival. Homepage | Prague International Design Festival. *www.designblok.cz* [online]. [cit. 2022-01-31]. Dostupné online.
4. ↑ *CGD21 | Ceny CZECH GRAND DESIGN* [online]. [cit. 2022-01-31]. Dostupné online.
5. ↑ *Křehký | Křehký gallery O nás* [online]. [cit. 2022-01-31]. Dostupné online.
6. ↑ Křehký Mikulov. Město ovládl festival designu | Design. *Lidovky.cz* [online]. 2011-06-24 [cit. 2022-01-31]. Dostupné online.
7. ↑ Moravská galerie v Brně – Avant Garde. *www.moravska-galerie.cz* [online]. [cit. 2022-01-31]. Dostupné v archivu pořízeném z originálu dne 2022-01-31.
8. ↑ *acpd.cz – Asociace českého průmyslového designu* [online]. [cit. 2022-06-16]. Dostupné online.
9. ↑ 180 nejvlivnějších žen České republiky. Archives. *Forbes* [online]. [cit. 2022-06-16]. Dostupné online.

3.1 Externí odkazy

Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Jana Zielinski*

Lenka Žižková je teoretičkou a odbornou publicistkou zabývající se oborem designu a kultury bydlení, odbornou manažerkou a vysokoškolskou pedagožkou. Vzhledem k tomu, že design musel až do druhého desetiletí 21. století usilovat v České republice o své etablování, patří svou činností Lenka Žižková mezi výrazné průkopníky oboru.^[1] Kvalifikační titul: PhDr.

Lenka Žižková v roce 2015

1. Klíčová slova

Teoretička designu – teoretička architektury – odborná publicistka – odborná manažerka – vysokoškolská pedagožka

Kultura bydlení

Krásná jizba – Ústředí lidové umělecké výroby – Design centrum ČR – Design Cabinet – časopis Domov – časopis Bydlení – Národní cena za studentský design

2. Profesionální životopis

Lenka Žižková se narodila 26. února 1947 v Krnově. Po absolvování matematicko-fyzikální větve Střední všeobecně vzdělávací školy v Krnově (1960–1964) studovala na Filosofické fakultě (dnes Masarykova univerzita) v Brně (1965–1970). V letech 1970–1972 mimořádně studovala na Fakultě architektury VUT Brno. V letech 1980–1982 studovala na Helsinské univerzitě obor finština. V letech 1982–1984 mimořádně na Aalto University, Atkitechiosasto TKK (FA Technické univerzity, Onaniemi, Espoo, Finsko) obor teorie designu a architektury.

V letech 1968–1972 pracovala v Útvaru hlavního architekta v Brně jako projektová specialista. V letech 1972–1986 byla zaměstnána ve Výzkumném ústavu výstavby a architektury (výzkumná pracovnice – Kabinet sociologie bydlení, Kabinet osídlení a urbanismu, Kabinet venkovského osídlení, Kabinet teorie architektury). V letech 1986–1992 byla zástupkyní šéfredaktora, po roce 1989 šéfredaktorkou časopisu *Domov*. V letech 1989–1993 se stala zakladatelkou a ideovou mluvčí umělecké skupiny textilních výtvarníků Žararaka. V roce 1992 ji MK ČR jmenovalo ředitelkou Krásné jizby ÚLUVu, zrušené roku 1995.^[2] V roce 1993 byla zakladatelkou Design studia a galerie G 365. V letech 1995–1998 byla šéfredaktorkou časopisu *Bydlení*. Roku 1999 se stala spoluzakladatelkou projektů a výstav Přehledka českého a zahraničního designu jako doprovodného programu komplexu výstav „Art & interior“, ve Veletržním paláci Národní galerie v Praze. V letech 2005–2007 byla náměstkyní ředitele a vedoucí galerie a pražského pracoviště Design centra České republiky. Roku 2008 po zrušení Design centra ČR založila odborný Design Cabinet CZ a byla jeho ředitelkou jako nadačního programu Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství. Design Cabinet CZ přešel pod jejím vedením do podoby zapsaného spolku v roce 2019. V roce 2008 se stala zakladatelkou soutěže Národní cena za studentský design (navazující na soutěž Vynikající výrobek roku a Studentský design pořádané Design centrem ČR).

2.1 Pedagogická činnost

- Pedagogická fakulta UK v Praze, předmět Bytová kultura (2002–2007)
- Fakulta architektury TUL v Liberci, předmět Teorie a dějiny designu (2003–2005)
- Fakulty textilní TUL v Liberci, Kapitoly z designu (2009)
- Fakulta umění a designu UJEP v Ústí n. Labem, předmět Bytová kultura a Teorie a dějiny designu (2005–2021)
- Fakulta architektury ČVUT v Praze, předmět Nauka o designu III (od 2010)

3. Bibliografie (výběr)

- Psychologické a sociologické kvality architektonického prostoru, Prostory a zařízení volného času, Parter v centru velkého města, Parter v nových obytných souborech in Procházka Vítězslav, Žižková Lenka: Urbanistický parter, Praha, VÚVA, 1981, str. 9 – 33, 52 – 64, 71 – 74, 75 - 80
- Design ve Finsku, díl I., ÚBOK/Malé studie, svazek XXVI, Praha, 1985, str. 1 – 57
- Design ve Finsku II., díl A, díl B, ÚBOK/Malé studie, svazek XXVIII, Praha, 1986, str. 1 – 234
- Design ve Finsku III, díl A, díl B, ÚBOK/Malé studie, svazek XXXI, Praha, 1987, str. 1 – 166
- Žararaka textilní studio, in Žararaka, katalog, Praha, 1990, str. 1
- Žararaka v drátovnách, in: ARTŠROT, katalog, PSB, Brezová pod Bradlom, Slovensko, 1990, str. 4
- Český interiér a nábytkový design 1989 – 1999, Žižková Lenka, Fišer Jan, Koudelková Dagmar, spolupráce Bruthansová Tereza, Praha, Prostor – architektura, interiér, design, o. p. s., 2000
- Katalogy Přehlídek českého a zahraničního designu, art&interior, 2000 – 2006, odborné texty: Krása překližky; Corian – materiál třetího tisíciletí; Nábytek a světla z plastu 2000 – 2001; Na vlnách Perspexu; Místo očisty; Léčba corianem; Život v PET-lahvích – PET, náš osud; Light E – Motion; Ex Eco aneb Zanussi Fun; Marcel Breuer – i po sto letech průkopník designu; On The Street; Voda je vzácná tekutina, je to hodnota ... rozhovor s Antoniem Citteriem; Vyrobeno v Itálii: sovětský avantgardní nábytek 20. let, společně s G. Albanese; Od valchy po mikročip + Elektrolux design laboratory / historie a budoucnost designu domácích elektrospotřebičů; Schránka pro tělo, duši a vzpomínky (funerální design);
- Katalogy art & decoration 2003 – 2004: Air Polstars; O propláchnutí duše
- Katalogy Office & Life 2004 – 2005: Inspiration Office aneb v kanceláři jako doma; Finský design přináší nadčasová řešení i do kanceláří; Být vpředu znamená vidět budoucnost a vzít si příklad z minulosti.
- Katalogy vydávané Design centrem ČR 2005 – 2007
- Katalogy Nový (z)boží / New G(o)ods! Národní cena za studentský design, od 2008
- vedení webových stránek www.designcabinet.cz a www.studentskydesign.cz, od 2008

4. Tuzemská organizační a kurátorská činnost (výběr)

- Žararaka, Expocentrum Rapid, Praha, 1990
- Artšrot, Chrám panny Marie Sněžné, 1990, Praha
- Art Atelier Liberec, Severočeské muzeum Liberec, 1992, Liberec;
- Templ, Ml. Boleslav – Staré město, 1992;
- Papír – dřevo – odpad – střeoevropské dědictví antiky, Galerie antického umění UK, 1993, Hostinné; Galerie mladých U Řečických, 1993, Praha
- Český interiér a nábytkový design 1989 – 1999, I. přehlídka českého designu, art & interior, Veletržní palác NG v Praze, 2000
- Přehlídky českého a zahraničního designu 2000 – 2006, doprovodné programy přehlídek art&interior, Veletržní palác Národní galerie v Praze
- Český nábytkový design 1999 – 2000 určený pro hromadnou výrobu, II. přehlídka českého designu, Veletržní palác NG v Praze, art & interior, 2001
- On The Street (design pro bezdomovce), mezinárodní studentská soutěž (ve spolupráci s mmCité), IV. přehlídka českého designu, art & interior, Veletržní palác NG v Praze, 2003
- Schránka pro tělo, duši a vzpomínky (funerální design), (společně s Romanem Kouckým, Šárkou Malou a Magdou Čtvrtníkovou), V. přehlídka českého designu, art & interior, Veletržní palác NG v Praze 2004
- Design do tmy (design pro zrakově postižené), VI. přehlídka českého designu, art & interior, Muzeum hl. města Prahy, Národní technické muzeum, 2005
- Smyslů plné pohovky pro Sigmunda Freuda – ke 150. výročí jeho narození, Galerie Design centra ČR Praha a Brno, 2006

- Obzory českých textilií, galerie Design centra ČR, Mozarteum, Praha, 2007
- Nový (z)boží! Národní cena za studentský design
- 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2015, 2016, 2017 Galerie Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Praha
- Mladí a úspěšní / Příběhy mladého českého designu (1991-2014), Galerie Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Praha, Praha 2014; Mladí a úspěšní / Příběhy mladého českého designu, FDU LS, Plzeň 2015

5. Zahraniční organizační a kurátorská činnost (výběr)

- Salone Satellite / Salone Internazionale del Mobile (s AC EXPO) – projekty Na vlnách Perspexu a Léčba corianem, Milán, Itálie 2002
- Talents / Tendence Lifestyle – projekty On The Street a Svítidla a světelné objekty z corianu (s AC EXPO a mmCité), Frankfurt nad Mohanem, Německo, 2003
- Design Beyond Sight / Design do tmy (design pro zrakově postižené): 2005, New York, USA; 2005, Budapešť, Maďarsko; 2006, Cieszyn, Polsko; 2006, Bratislava, Slovensko; 2007 Birmingham, Velká Británie; 2007 Cardiff, Velká Británie; 2007 Edinburgh, Skotsko, Velká Británie
- Couchen voller Sinne – Hommage a Sigmund Freud / Smyslů plné pohovky Sigmunda Freuda, 2006, Vídeň, Rakousko; 2007, Bratislava, Slovensko
- Současný český design, v rámci propagační akce Česká republika – křižovatka Evropy, Peking, Čína, 2007
- New G(o)ds! Czech National Award for Student Design / Nytt Gods! Bästa Pris För Student Design 2008, České centrum / Tjeckista centret, 2009, Stockholm, Švédsko; 2009, Design i Reklama, Dom Chudožníka, Moskva, Rusko; 2009 ČC Mnichov, Německo; 2010 New Go(ds)!, ČC Vídeň, Rakousko; 2010 Nový t(o)var! Bratislava, Slovensko; 2010 New Go(o)ds!, Rotterdam, Holandsko; 2011 New Go(o)ds!, ČC Vídeň, Rakousko; 2011 New Go(o)ds!, New York, USA; 2012 New Go(o)ds!, ČC Mnichov, Německo; 2012 New Go(o)ds!, ČC Sofia, Bulharsko; 2012 New Go(o)ds!, ČC Vídeň, Rakousko; 2012 New Go(o)ds!, SCD Bratislava, Slovensko; 2012 Bukurešť, Rumunsko; 2013 Nový t(o)var!, Bratislava, Slovensko; 2013 New Go(o)ds!, ČC Mnichov, Německo; 2013 New Go(o)ds!, Helsinky, Finsko; 2013 New Go(o)ds!, Czech design!, Londýn, Velká Británie; 2014 New Go(o)ds!, ČC Vídeň, Rakousko; 2014 ČC Mnichov, 2013 Německo; 2015 New Go(o)ds!, Graz, Rakousko; 2016 New Go(o)ds! ČC Vídeň, Rakousko; 2017 Nový t(o)var, Bratislava, Slovensko; 2017 Nový t(o)var! / New G(o)ods! Kielce, Polsko; 2017 New Go(o)ds! / Stuttgart, Německo; 2017 ČC Vídeň, Rakousko; 2017 New G(o)ods!, Moskva
- The Young & Succesful / The Stories of Young Czech Design, 2015, Mnichov, Německo
- Mladý úspěšný / Příběhy mladého českého dizajnu, 2016, Bratislava, Slovensko
- The Young & Succesful / The Stories of Young Czech Design, 2016, Kielce, Polsko

6. Ocenění

- Cena Unesco za publikaci Jak bych chtěl bydlet, VÚVA, pod patronací UNESCO, 1981
- Stříbrný globus (2. místo) za film Město roku 2000?, Festival naučných filmů, Teherán, 1988
- Křišťálový jehlan za nezávislou publicistiku v designu, DC ČR, 1992, ČR
- Zlatá spona IFABO za projekt Home Office, 1997, ČR
- Nejkrásnější česká kniha (3. místo) v kategorii Vědecká a odborná literatura za publikaci Český interiér a nábytkový designu 1989 – 1999, Prostor, 2000, ČR
- Křišťálový jehlan za propagaci designu v projektu Přehledky českého a zahraničního designu, art & interior, 2002, ČR
- Cena Taurus za projekt Místo očisty, 2002, ČR
- Cena Cersaie za publicistiku o designu, Bologna 2002, Itálie
- Cena děkana Fakulty umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2018, ČR (za dlouholetý přínos oboru Design, za rozvoj české designérské scény, organizaci Národní ceny za studentů design a kontextualizaci designérských realizací studentů Fakulty umění a designu)

7. Reference

1. ↑ Mimo světla reflektorů | Design Cabinet CZ. www.designcabinet.cz [online]. [cit. 2021-10-10]. Dostupné online.
2. ↑ Lenka Žižková: Slavné počátky a neslavné konce Krásné jizby a Ústředí lidové umělecké výroby. In: Národopisná revue č. 3/2008, s. 127–134.

7.1 Literatura

- Kdo je kdo v České republice 1993 – 1994, vydavatel Modrý jezdec ve spolupráci s Agenturou Manon, Praha 1994, s. 672
- Kdo je kdo v České republice na přelomu 20. století,
- Kdo je kdo v ČR 1994/1995;
- Agentura Kdo je kdo, Praha 1998, s.706
- Who is ...(v České republice)?, Hübners blues Who is Who, Verlag für Personenzyklopädien AG, Švýcarsko, 1. vydání, 2002, s. 952
- Kdo je kdo – architektura, Agentura Kdo je kdo, Praha 2003, s. 166
- Kdo je kdo osobnosti české současnosti, Agentura Kdo je kdo, Praha 2002, s. 779
- Who is ...? (v České republice), Who is Who, Verlag für Personenzyklopädien, 2. vydání, Švýcarsko, 2003
- Who is ...? (v České republice), Who is Who, Verlag für Personenzyklopädien, 3. vydání, Švýcarsko, 2004
- Český almanach osobností a firem, Hamaro, Praha, 2005, s. 345
- Bibliograf. ročenka Sociologie v ČSR, Slovník výtvarných umělců, American Biography,
- Kotalová, Kateřina: Ivan Dlabač – Nenápadně, ale o to silněji, ASB Portál, 29. října 2009
- Nekolná, Bohuslava: Mimo světla reflektorů, DC, 2017
- Nohejlová. Lucie: Mladí a úspěšní, Czechdesign, 2014

7.2 Externí odkazy

Seznam děl v Souborném katalogu ČR, jejichž autorem nebo tématem je *Lenka Žižková*
Lenka Žižková v informačním systému AbART